

Region Västmanland

Årsredovisning

2024

Innehåll

Året i korthet.....	3
Regionstyrelsens ordförande har ordet	5
Regiondirektören har ordet.....	6
Styrning och uppföljning av regionens verksamhet	7
Översikt och samlad bedömning av måluppfyllelse	9
Översikt och bedömning av fullmäktigeuppdrag	10
Översikt måluppfyllelse bolag.....	12
Översikt över verksamhetens utveckling	13
Den kommunala koncernen	15
Viktiga förhållanden för resultat och ställning	26
Händelser av väsentlig betydelse.....	30
Förväntad utveckling.....	32
Hälso- och sjukvård	33
Tandvård	37
Folkhälsa.....	39
Kollektivtrafik	41
Regional utveckling och tillväxt.....	43
Fastigheter och lokaler	45
Digitalisering.....	46
Hållbarhet	47
Säkerhet och trygghet.....	48
Forskning, innovation och utbildning	49
Väsentliga personalförhållanden Personal- och arbetsgivarpolitik	51
Ekonomi	57
God ekonomisk hushållning.....	60
Ekonomisk ställning.....	61
Balanskravsresultat	72
Driftredovisning	73
Investeringsredovisning.....	74
Resultaträkning	76
Kassaflödesanalys	77
Balansräkning.....	78
Redovisningsprinciper.....	79
Noter.....	82
Revisionsberättelse 2024 för Region Västmanland	92
Det här är Region Västmanland	96

Den formella förvaltningsberättelsen omfattar sidorna 7-72.

Året i korthet

Närsjukhus i Köping

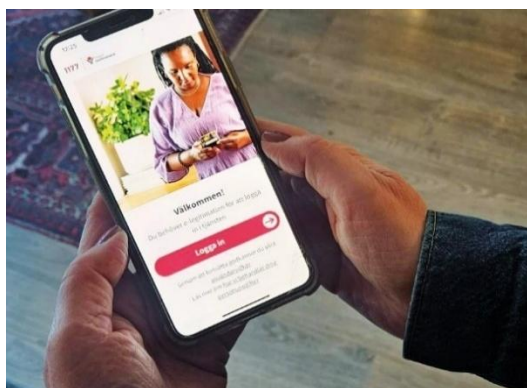
En ny utvecklingsplan antogs som sätter riktningen för hälso- och sjukvården fram till 2029. En central del av planen är ombyggnation och omvandling av sjukhuset i Köping till ett närsjukhus. Under hösten 2024 blev akutmottagningen i Köping en närakut som är öppen alla dagar mellan klockan 8 och 21.

Utökat akutuppdrag

Vårdcentralerna har fått ett utökat akutuppdrag. Genom förlängda öppettider med en timme varje vardag och fler akuta patientbesök har tillgängligheten ökat.

1177 direkt

Digitaliseringen tog ännu ett steg framåt med lanseringen av tjänsten 1177 direkt, en digital chatt som underlättar kontakt och rådgivning.

Samtidigt har också väntetiden till 1177 sjukvårdsrådgivning på telefon kortats ytterligare genom utökad samverkan nattetid mellan regionerna.

Ingen vårdstrejk i länet

Under våren pågick en konflikt mellan arbetsgivarorganisationerna SKR (Sveriges kommuner och regioner) och Sobona och Vårdförbundet. Efter en första övertidsblockad utökade Vårdförbundet med strejkvarsel som omfattade vissa delar av hälso- och sjukvården i Västmanland. Regionen såg allvarligt på varslat och ville få undantag för samhällsfarlig konflikt. Vårdförbundet drog tillbaka det lagda varslat för Västmanland och i slutet av juni kom parterna överens om ett ettårigt avtal.

Epos i gång

Våren 2024 började den nya enheten för planerade operationer i Sala, EPOS, att ta emot de första patienterna. Verksamheten ska täcka hela länets behov av höft- och knäledsproteser.

Lättare hitta rätt vård

Ett nytt arbetssätt inom BUP (barn- och ungdomspsykiatri) hjälper ungdomar och deras föräldrar att snabbare hitta rätt vård. BUP erbjuder hjälp med en snabb första bedömning för att sedan slussa vidare till rätt enhet. Syftet är att underlätta för invånarna att få kontakt med vården när barn och unga mår psykiskt dåligt. Arbetssättet ska även bidra till att korta väntetiderna inom specialistvården.

Mobilt akutpsykiatriskt team

Psykiatri i Västmanland har startat ett mobilt akutpsykiatriskt team som kan ge hjälp i hemmet och minska behovet av inläggningar och tvångsvård. I de mest akuta fallen kan de följa med vid ambulansutryckning.

Sjuksköterskor arbetar både i regionen och kommunen

Samarbete med Fagersta kommun har lett till nya, unika kombinationstjänster för sjuksköterskor där rotation mellan olika arbetsplatser ger en mer sammanhållen och patientcentrerad vård. Erfarna sjuksköterskor roterar med 10–12 veckor på arbetsplatserna kommunal hälso- och sjukvård, närvårdsteam och vårdavdelning 1 på Fagersta sjukhus.

Sveriges nöjdaste resenärer

Regionen fortsätter att utveckla kollektivtrafiken. Under 2024 hade Västmanland landets mest nöjda kollektivtrafikresenärer. Dessutom ökade resorna med länets allmänna kollektivtrafik med fem procent och med den särskilda kollektivtrafiken, såsom färdtjänst och särskilda skolskjutsresor, med åtta procent.

Ny teknik mot fallolyckor

Ett pilotprojekt med AI-baserad radarteknik vid sjukhuset i Sala minskade antalet fallolyckor med 80 procent. Systemet läser av patienternas rörelser och larmar vid risk för fallolycka.

CKF 25 år

Regionens centrum för klinisk forskning (CKF) har varit verksam i 25 år. CKF ger läkare, sjuksköterskor och andra inom vården möjlighet att kombinera sina vanliga jobb med forskning. Genom åren har forskningen gjort mycket för att förbättra för patienterna. Till exempel slipper varje år cirka 2 000 bröstcancerdrabbade i Sverige armbesvär efter operation av lymfkörtlarna. Annan forskning har visat att både arv och miljö påverkar drogmissbruk, kriminalitet och spelberoende.

Anställningsstopp och minskning av hyrpersonal

Det omställningsarbete som regionen startade 2023 för att bromsa kostnadsutvecklingen fortsatte under 2024. Bland annat har anställningsstopp och minskning av hyrpersonal gett resultat. Den arbetade tiden för inhyrd bemanning har minskat med 43 procent, vilket motsvarar 104 årsarbetare.

Projekt stärker länet

Västmanland har valts ut till pilotlän för ett tvåårigt projekt som ska utveckla samverkan för barn och ungas bästa. Projektet ska stärka samverkan mellan invånare, socialtjänst, förskola, skola, hälso- och sjukvård och civilsamhälle. Målet är en förebyggande, lättillgänglig, jämställd och kunskapsbaserad socialtjänst.

Regionen och kommunerna gör också en gemensam satsning för att få fler investeringar och företagsetableringar till länet. Det treåriga projektet InVästmanland ska skapa en långsiktig samverkan som stärker Västmanlands position som en attraktiv region för företag. Målet är att bygga upp en struktur där regionen, kommunerna och nationella organisationer arbetar tillsammans för nya företagsetableringar och investeringar i befintliga företag.

Nya akutsjukhuset tar form

Under året presenterades flera detaljskisser över enheter i det nya akutsjukhuset. Den nya akutmottagningen ska kunna ta emot cirka 85 000 besök per år, en ökning från dagens 73 000.

Akutmottagningarna för barn och vuxna ska ligga i anslutning till varandra för att kunna samutnyttja utrustning och kompetens. Vid den postoperativa avdelningen, där patienter vårdas i samband med operation, kommer antalet vårdplatser att öka från 30 till 50. Ytan för varje patientplats blir också flera kvadrater större.

Tidsplanen för bygget har tidigare lagts, och sjukhuset beräknas nu vara klart redan våren 2029.

Regionstyrelsens ordförande har ordet

Mikael Andersson Elfgren (M)
Regionstyrelsens ordförande

2024 – ett år av omställning och utveckling

Att summera ett år i en region är aldrig en enkel uppgift. 2024 har varit ett år av stora utmaningar men också viktiga framsteg för Region Västmanland. Ekonomiska utmaningar, demografiska förändringar och en föränderlig omvärld har ställt höga krav på anpassning och nytänkande. Trots detta ser vi att Region Västmanland stärkt sin roll genom innovativa lösningar, framsynta beslut och ett fortsatt fokus på västmanlänningarnas behov. Den mest påtagliga förändringen har varit beslutet om Hälso- och sjukvården 2029. Med en ny utvecklingsplan för hälso- och sjukvården fram till 2029 tas successivt viktiga steg för att möta framtidens vårdbehov.

Under 2024 har tillgängligheten till hälso- och sjukvård förbättrats genom längre öppettider på vårdcentraler och lanseringen av den digitala tjänsten 1177 Direkt. Samtidigt har även väntetiden till 1177 sjukvårdsrådgivning på telefon kortats. En ny enhet för planerade operationer i Sala, EPOS, har startat och tagit emot sina första patienter vilket är ett stort steg för att korta väntetider. Psykiatrin har fått ett välbehövligt tillskott i form av ett mobilt akutpsykiatriskt team och barn- och ungdomspsykiatrin har också utvecklat ett nytt arbetssätt som hjälper unga och deras familjer att snabbare få rätt stöd och vård.

Regionens ekonomi har varit och är en fortsatt utmaning men vi rör oss i rätt riktning. Restriktiviteten har gett resultat och den kraftiga minskningen av hyrpersonal med 43 procent är ett tydligt tecken på regionens strävan efter såväl hållbar bemanning som hållbar ekonomi.

Trots ekonomiska utmaningar har regionen fortsatt att investera för framtiden. Regionens centrum för klinisk forskning (CKF) har firat 25 år av betydande framsteg inom vårdforskningen. Det nya akutsjukhuset i Västerås beräknas stå klart ett halvår tidigare än planerat och lokalför-sörjningsplan för Köpings sjukhus har beslutats. Detta är betydande satsningar på framtidens sjukvård i Västmanland.

Kollektivtrafiken utvecklas och Västmanland uppvisade 2024 Sveriges högsta nöjd-kund-index i den rikstäckande Kollektivtrafikbarometern. Det fokuserade arbetet på att göra resandet smidigt, pålitligt och attraktivt för våra resenärer ger resultat. I slutet av 2024 påbörjades även lanseringen av digitala hållplatsskärmar som gör det enklare för resenärer att få aktuell trafikinformation, inklusive möjligheten att få information uppläst med talsyntes.

Regionen har även minskat och effektiviserat administrationen genom att ändra på arbetssätt, digitalisera flera processer och avveckla onödigt dokumentation och rapportering. Resurser har sparats till förmån för kärnverksamheten.

Samarbeten mellan regionen och kommunerna har även det gett resultat. Sjuksköterskor i norra Västmanland har nu möjlighet att arbeta både inom region och kommun genom unika kombinationstjänster. Samtidigt har regionen och kommunerna gemensamt startat InVästmanland, ett projekt för att locka fler investeringar och företagsetableringar till länet. Denna typ av långsiktig satsning stärker länets konkurrenskraft och bidrar till en mer robust arbetsmarknad.

Regionens arbete med att stärka sin krisberedskap har även det gett resultat. Under året har en uppbyggnad av förråd och läkemedelslager fortsatt för att minska sårbarheten och öka beredskapen. För varje dag som går bygger vi Region Västmanland mer robust.

Det gångna året har lärt oss att en stark och flexibel region kräver strategiska beslut, samverkan och en vilja att anpassa sig till nya förhållanden. Med en tydlig plan för framtiden står Region Västmanland redo för framtidens utmaningar. Genom hårt arbete, kreativitet och engagemang från regionens medarbetare har 2024 inte bara varit ett år av utmaningar, utan också ett år av framsteg och framgångar. Vi bygger en starkare och mer hållbar region – tillsammans.

Regiondirektören har ordet

Maria Linder
Regiondirektör

Fortsatt utveckling i hela länet

Under året har vi arbetat intensivt för att säkerställa att invånarna i Västmanland får tillgång till hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, infrastruktur och kultur – både idag men också i framtiden. Regionen är i en stark utvecklingsfas, vilket påverkar verksamheten och medarbetarna. Vi arbetar strukturellt, systematiskt och långsiktigt för att anpassa verksamheterna efter invånarnas behov, samtidigt som vi hushållar med resurserna.

Vi odlar en kultur där vi arbetar tillsammans, hjälper varandra, söker samarbete över gränser – mellan förvaltningar, organisationer och andra externa aktörer. Numera arbetar regionen och länets kommuner utifrån en sammanhållen journalföring inom vården, något som är till stort gagn för alla invånare. Under året har vi arbetat med att revidera den regionala utvecklingsstrategin. I dialog med länets kommuner, civilsamhälle och näringsliv har en gemensam grund lagts för att utveckla Västmanland – tillsammans.

Osäkerheten i omvärlden är stor, särskilt kopplat till det geopolitiska läget. Region Västmanland bygger förmåga, strukturer och beredskap för att stå emot påfrestningar, kris och krig. Även här behöver vi samarbeta över organisationsgränserna, vilket vi också gör. Vi har numera en bred erfarenhet från tidigare händelser som skogsbranden, pandemin och svininfluensan. Vi har också ett väl fungerande samarbete över regiongränserna vid stora olyckor och attentat som det i Örebro.

Regionens chefer och medarbetare är fundamentet för vår verksamhet. Sedan en tid har regionen satsat på ett en utvecklingsinsats att stärka regionens chefer. Nu går vi vidare med en större utvecklingsinsats för regionens medarbetare. Vi bygger ett förhållningssätt som ska bidra till en individuell utveckling för regionens medarbetare, som i sin tur leder till en organisatorisk utveckling. Målsättningen är att det ska bidra till att regionens olika mål nås, en förbättrad arbetsmiljö, att medarbetare trivs och att kvaliteten i våra verksamheter förbättras. Alla medarbetares engagemang är viktigt och alla kan bidra.

Kostnadsdämpande åtgärder har införts och gett effekt, vilket visar på förmågan att se över sina kostnader, om de är nödvändiga och om det går att göra saker på annat sätt. Trots förbättrat resultat är underskottet fortfarande stort, och arbetet med att nå balans mellan ekonomi och verksamhet måste fortsätta. En stor utmaning är att vi är fler än vad vi har täckning för. Förvaltningarna har fått i uppdrag att minska sin bemanning genom naturlig omsättning, anställningsstopp och nya arbetssätt. Vi ser resultat, men det är inte tillräckligt. Det är ett långsiktigt arbete som kräver att vi håller i, håller ut och håller igen.

Vi kan lägga ett år bakom oss där regionen åter bidragit till välfärden i Västmanland och därmed Sverige. Vi har stärkt vår förmåga på många olika plan och viktigast är förmågan att hantera osäkerhet parat med övertygelsen om den nytta alla verksamheter gör i vardagen – vi gör skillnad varje dag. Varmt tack till alla som bidragit!

Styrning och uppföljning av regionens verksamhet

Årsredovisning 2024 följer upp och beskriver hur regionen som helhet uppfyllt de mål och uppdrag som beslutades i Regionplan och budget 2024–2026. Den formella förvaltningsberättelsen omfattar innehållet på sidorna 7–72.

Mål- och uppdragsstyrning

I regionplanen beslutar regionfullmäktige om inriktning, mål och ekonomiska ramar. För att förverkliga den politiska viljan använder regionen mål och uppdrag som styrmetod.

Regionplan 2024–2026 är strukturerad utifrån regionens ansvarsområden med fokus på kärnverksamhet och regiongemensam stödverksamhet. I planen anger fullmäktige fyra övergripande långsiktiga och vägledande mål som gäller generellt för all verksamhet oavsett driftform: 1. Nöjda och trygga invånare 2. Effektiva och ändamålsenliga tjänster av god kvalitet 3. Engagerade medarbetare med rätt kompetens 4. Ekonomi i balans.

För samtliga kärnverksamheter och flertalet stödverksamheter som drivs i förvaltningsform finns på fullmäktigenivå uppföljningsbara indikatorer inom de mål som gäller invånare och tjänster. Indikatorer för de mål som gäller medarbetare och ekonomi avser regionen som helhet. För verksamhet som drivs i bolags- eller annan form formuleras och redovisas mått separat under egen rubrik.

Uppföljning

Årsredovisningen är ett uppföljningsdokument och likaså ett kunskapsunderlag för både planering och styrning. Redovisningen ger återkoppling till fullmäktige och länets invånare om hur mål och uppdrag har utförts, och var förändringar kan behöva genomföras framåt.

Årsredovisningens utformning styrs i stor utsträckning av krav i lagar och regelverk, men i stort går det att följa innehållet i förvaltningsberättelsen som en spegling av regionplanen. Texter och beskrivningar är i huvudsak regionövergripande och tar avstamp i ett befolknings- och finansieringsperspektiv utifrån fullmäktiges ansvar för helheten. Med den struktur som skapades inför planperiod 2024–2026 går det att följa de olika ansvarsområdenas resultat, och önskas ytterligare fördjupning om bolags, kommunalförbunds, nämnders, förvaltningars och verksamheters aktiviteter och resultat hänvisas till lokala årsredovisningar.

Internkontrollplan upprättas av respektive nämnd/styrelse och resultat av kontrollmoment följs upp årligen och rapporteras i samband med delårsrapport 2.

Så redovisas utvecklingen

På kommande sidor redovisas 2024 års utveckling inom de olika områdena. Allra först finns två övergripande sammanställningar av utvecklingen för samtliga mål och uppdrag som gäller den verksamhet som drivs i förvaltningsform och sedan för de bolag som ingår i den sammanställda redovisningen.

Därefter redovisas för den förvaltningsdrivna verksamheten en mer detaljerad beskrivning inom varje ansvarsområde med mål, indikatorer och uppdrag. Redovisningen bygger på en samlad bedömning av indikatorernas utveckling och eventuella andra betydelsefulla faktorer för att nå målen. Mål och indikatorer kommenteras både vad gäller 2024 års utveckling och i relation till föregående år. Uppdragen kommenteras baserat på genomförandet under 2024.

I de tabeller som används sammanfattas utvecklingen i en tregradig skala enligt följande:

Mål och indikatorer	Skala	Uppdrag	Skala
Utveckling i önskad riktning	Positiv	Arbete pågår enligt plan	Planenligt
Oförändrad eller otillräcklig utveckling	Oförändrad/ otillräcklig	Arbete pågår men följer inte tidplan	Delvis planenligt
Utveckling i oönskad riktning	Negativ	Arbetet ej påbörjat	Ej planenligt
Data saknas	Inget värde	-	-
Tom cell	-		

Översikt och samlad bedömning av måluppfyllelse

Bedömning av fullmäktigemål

Ansvarsområde och mål 2024	Utveckling
Hälso- och sjukvård	-
Invånarna är nöjda och trygga	Positiv
Tjänsterna håller god kvalitet	Positiv
Tandvård	-
Invånarna är nöjda och trygga	Nytt mål
Tjänsterna håller god kvalitet	Positiv
Folkhälsa	-
Invånarnas hälsoläge är gott	Oförändrad
Kollektivtrafik	-
Invånarna är nöjda och trygga	Positiv
Tjänsterna håller god kvalitet	Oförändrad
Regional utveckling och tillväxt	-
Länet utvecklas positivt	Negativ
Hållbarhet	-
Tjänsterna håller god kvalitet och är hållbara	Oförändrad
Forskning, innovation, utbildning	-
Tjänsterna/regionens forskning håller god kvalitet	Negativ
Personal- och arbetsgivarpolitik	-
Medarbetare stannar och utvecklas i Region Västmanland	Oförändrad
Ekonomi	-
Regionen ska uppnå fastställt ekonomiskt resultat	Negativ
Regionens finansiella ställning ska vara god	Negativ

Regionen har 13 mål fördelade på 9 ansvarsområden. Av dessa 13 mål har utvecklingen för fyra varit positiv, för fyra oförändrad, för fyra negativ och ett har inte kunnat bedömas då det är nytt för 2024.

Nöjdheten inom kollektivtrafiken har fortsatt utvecklas positivt och målet bedöms som positivt. Tandvården har under 2024 börjat mäta nöjdhet via Vårdbarometern och fått ett fint utfall, men då det är nytt finns inget tidigare värde att jämföra med. Inom hälso- och sjukvården har utvecklingen varit positiv inom både invånar- och tjänsteperspektivet. Tillgängligheten är en fortsatt utmaning, men trots det uppfattar invånarna i ökande grad att väntetiderna vid både vårdcentraler och sjukhus är rimliga. Måtten som ingår i den regionala utvecklingsstrategin, RUS:en, har inte utvecklats i positiv riktning sedan förra året. Flertalet är relaterade till förutsättningar som påverkas av samhällsutvecklingen i stort, vilket till stor del förklarar den negativa utvecklingen. Inom personal- och arbetsgivarpolitik är målet oförändrat på totalen men det bör framhållas att både "personalomsättning" och "inhyrd personal" utvecklats i rätt riktning under året. Målen inom ekonomi är fortsatt negativa.

Översikt och bedömning av fullmäktigeuppdrag

Fullmäktigeuppdragens utveckling under året

Uppdrag 2024	Utveckling
1. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden med utgångspunkt från god och nära vård samt ny nationell cancerstrategi säkerställa att framtidens cancervård utvecklas i Västmanland inklusive rehabilitering och ökad hörsamhet till screening.	Planenligt
2. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden utreda mobil lågröskelverksamhet samt ta fram förslag på hur beroendevården kan stärkas.	Planenligt
3. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden öka samarbetet med länets kommuner avseende barns stöd i skolan.	Planenligt
4. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa insatser som stärker föräldraförmågan och vara pådrivande för fler familjecentraler i länet.	Planenligt
5. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden söka gemensamma lösningar med länets kommuner avseende kompetensförsörjning samt kompetenshöjning gällande äldres vård.	Planenligt
6. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden arbeta för att öka andelen distans-tolkning i syfte att minska kostnaderna, öka tillgängligheten och minska miljöpåverkan.	Planenligt
7. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden verka för att motivation, förståelse och resultat gällande god vårdhygien ökar.	Planenligt
8. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden prioritera hälsofrämjande och förebyggande insatser utifrån hälsoekonomi och där störst effekt på befolkningsnivå uppnås.	Planenligt
9. Under planperioden ska kollektivtrafiknämnden identifiera behov av länsöverskridande trafik i samverkan med berörda grannlän.	Planenligt
10. Under planperioden ska kollektivtrafiknämnden arbeta med utveckling av kapacitetsstark kollektivtrafik.	Planenligt
11. Under 2024 ska kollektivtrafiknämnden verka för fler trygghetsåtgärder i kollektivtrafiken.	Planenligt
12. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden och övriga nämnder arbeta med att verkställa intentionerna i RUS:en internt i Region Västmanland och tillsammans med länets kommuner och andra intressenter.	Planenligt
13. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden samla och koordinera arbetet för ökad tillväxt och ett starkare företagsklimat i länet.	Planenligt
14. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden samla och koordinera arbetet kring kraftförsörjning i bred samverkan. Detta uppdrag ersätter RF 34 från RPB 23.	Planenligt
15. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden ta fram en omvärldsanalys av möjliga driftsformer för verksamhet inom scenkonst.	Delvis planenligt
16. Under planperioden ska Tärna Folkhögskola i större utsträckning matcha utbildningarna mot arbetsmarknadens behov.	Planenligt
17. Regionala utvecklingsnämnden ska, i dialog med regionstyrelsen och kollektivtrafiknämnden, under planperioden tillsammans med övriga intressenter arbeta vidare med kort- och långsiktiga trafiklösningar för Finnslätten, inklusive tågstopp. Tillsammans med intresserade	Planenligt

kommuner ska regionen agera för att tågstopp så snabbt som möjligt blir en del av Trafikverkets planeringsunderlag. Detta uppdrag ersätter uppdrag 11 från RP 2023.

18. Under 2024 ska regionstyrelsen arbeta för att omhänderta hållbarhetsprogrammet i regionplan och budget 2025–2027 i syfte att öka tydligheten och underlätta måluppfyllelse.

Planenligt

19. Under 2024 ska regionstyrelsen tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden utvärdera beslutet att ge asylsökande och personer som vistas i Sverige utan tillstånd sjukvård, tandvård samt habilitering och hjälpmedel på samma villkor som folkbokförda i Västmanlands län.

Planenligt

20. Under planperioden ska regionstyrelsen involvera samarbetspartners, kommuner och andra relevanta aktörer i arbetet med att stärka Region Västmanlands beredskap.

Planenligt

21. Under planperioden ska regionstyrelsen verka för att öka andelen externfinansiering i pågående och framtida forsknings- och innovationsprojekt.

Planenligt

22. Under hela planperioden ska regionstyrelsen se över förutsättningarna för seniora medarbetare att förlänga arbetslivet.

Planenligt

23. Under hela planperioden ska regionstyrelsen stärka insatser för att ta tillvara kompetensen hos fler som är hälso- och sjukvårdsutbildade utanför EU och ESS.

Planenligt

24. Under hela planperioden ska regionstyrelsen möjliggöra tidigare start för studenter i arbetslivet.

Planenligt

25. Under hela planperioden ska regionstyrelsen och samtliga nämnder fortsätta arbetet med att effektivisera och förbättra tjänster, arbetssätt och administration för att uppnå ökad effektivitet och sänkt kostnadsökningstakt för regionen som helhet.

Planenligt

26. Under hela planperioden ska regionstyrelsen och samtliga nämnder arbeta för att öka regionens intäkter.

Planenligt

27. Under 2024 ska regionstyrelsen och samtliga nämnder se över gällande övergripande styr- och uppföljningsdokument som kan upphöra att gälla alternativt omhändertas på ett annat sätt.

Planenligt

28. Under planperioden ska regionstyrelsen öka fokuset på inköpsprocess och avtalstrohet i syfte att minska regionens kostnadsutveckling på kort och lång sikt.

Planenligt

Det finns 28 beslutade fullmäktigeuppdrag. Av dessa har 27 uppdrag genomförts planenligt och ett delvis enligt plan. Sedan delår två har ett uppdrag försenats något mot plan (15) och fyra förbättrats (3, 16, 22 och 25).

Samlad bedömning av mål- och uppdragsuppfyllelse

Fullmäktiges uppdrag har med ett undantag utförts planenligt under året. Målbilden är mer blandad. De mål som gäller regionens kärnverksamheter har utvecklats positivt eller håller sig stabila sedan föregående år. Länets utveckling mätt med målen i RUS har dock haft en negativ utveckling. För regiongemensamma områden som hållbarhet och personal- och arbetsgivarpolitik visar målen på en oförändrad utveckling.

Målet som gäller ekonomi i balans uppnås inte. En viss förbättring har skett sedan föregående år vad gäller resultatet men det är fortsatt negativt och regionens finansiella ställning har försämrats. Bedömningen är att regionen under 2024 endast delvis har uppfyllt kraven på god ekonomisk hushållning.

Översikt måluppfyllelse bolag

Bolag	Mål	Utfall 2024
Folktandvården AB	Det ekonomiska resultatet före bokslutsdispositioner och skatt ska vara 1,7 mnkr	17,4 mnkr
Folktandvården AB	Soliditeten ska vara minst 20 procent över tid.	45 %
Svealandstrafiken AB	Det ekonomiska resultatet före bokslutsdispositioner och skatt ska vara 10,8 mnkr	24,8 mnkr
Svealandstrafiken AB	Bolaget ska eftersträva att vid varje tillfälle ha en soliditet på minst 15 procent.	16 %
Nya Västerås Flygplats AB	Det ekonomiska resultatet ska exklusive kostnadstäckning från ägarna lägst vara – 29,9 mnkr 2024 (-27,3 mnkr 2023).	-29,8 mnkr

Måluppfyllelsen redovisas för de bolag som ingår i de sammanställda räkenskaperna. Denna tabell visar mål som fullmäktige fattat beslut om. Utöver detta ska respektive bolag ta fram mål för verksamheten och dessa redovisas i respektive bolags årsredovisning. Folktandvården AB och Svealandstrafiken AB klarar sina mål och redovisar ett bättre ekonomiskt resultat än målet. Även Nya Västerås Flygplats AB klarar det ekonomiska målet för 2024 men har ett sämre resultat jämfört med 2023.

Översikt över verksamhetens utveckling

KONCERNEN

Nyckeltal/mått	2020	2021	2022	2023	2024
Årets resultat exkl finansnetto, mnkr	694	314	386	-375	-330
Årets resultat, mnkr	1 007	1 313	-359	-278	-142
Omsättning, mdkr	11,5	12,1	12,4	12,8	13,2
Investeringar (netto), mnkr	594	739	794	996	1 267
Soliditet, %	44%	48%	45%	38%	35%
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser, %	11%	20%	19%	14%	11%
Antal anställda	8 661	8 652	8 639	8 749	8 758

REGION VÄSTMANLAND

Nyckeltal/mått	2020	2021	2022	2023	2024
Folkmängden i länet 31/12	277 141	278 967	280 713	280 813	281 158
Skattesats, kr	10,88	10,88	10,88	10,88	10,88
Verksamhetens intäkter, mnkr	2 239	2 515	2 343	2 224	2 033
Verksamhetens kostnader, mnkr	-10 202	-11 194	-11 360	-12 430	-12 760
Skatteintäkter och generella statsbidrag, mnkr	8 970	9 296	9 726	10 159	10 758
Verksamhetens resultat	679	289	367	-417	-356
Skatteintäkter och generella statsbidrag förändring jämfört med föregående år, %	4,1%	3,6%	4,6%	4,5%	5,9%
Nettokostnadsandel, %	92%	97%	96%	104%	103%
Nettokostnader inkl avskrivningar, förändring jämfört med föregående år, % ¹⁾	-1,7%	5,8%	6,7%	13,2%	5,1%
Förändring arbetad tid, exkl jour/beredskap, %	0,8%	2,7%	0,4%	2,4%	-0,1%
Personalkostnader inkl sociala avgifter exkl jämförelsestörande poster, mnkr ²⁾	4 957	5 258	5 370	5 959	6 306
Därav lönekostnader exkl sociala avgifter, mnkr ²⁾	3 320	3 423	3 511	3 641	3 805
Förändring av lönekostnader jämfört med föregående år, %	7,8%	3,1%	2,6%	3,7%	4,5%
Kostnader för inhyrd personal, mnkr	196	244	354	430	238
Årets resultat enligt balanskravet, mnkr	789	468	422	-607	-552
Årets resultat enligt balanskravet/skatter och statsbidrag, %	8,8%	5,0%	4,3%	-6,0%	-5,1%
Finansnetto, mnkr ³⁾	-39	86	-54	-333	-422
Investeringar (netto), mnkr	550	710	691	927	1 211
Soliditet, %	45%	49%	47%	39%	35%
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser, %	11%	20%	19%	14%	11%
Långfristig låneskuld, mnkr	200	0	0	0	800
Kassalikviditet, exklusive pensionsplaceringar %	65%	57%	59%	46%	41%
Konsolideringsgrad pensioner %	82%	98%	90%	87%	85%
Antal anställda	7 206	7 265	7 310	7 412	7 415

¹⁾ Exkl. jämförelsestörande ökade pensionskostnader för förändrade livslängdsantaganden

²⁾ Förtroendevalda och ökade pensionskostnader för förändrade livslängdsantaganden har exkluderats

³⁾ Finansnetto exkl. realiserade vinster/förluster

Region Västmanlands koncern

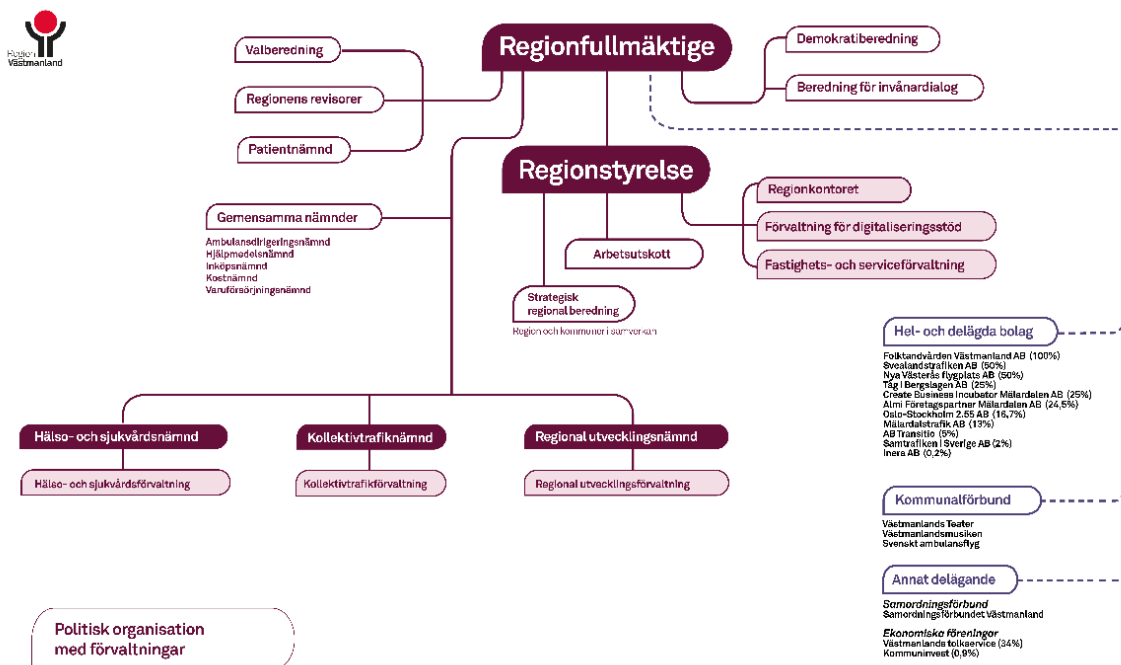
Region Västmanlands koncerns resultat efter finansiella poster blev negativt, -142 miljoner kronor framför allt på grund av för hög kostnadsnivå inom Hälso- och sjukvårdsnämnden. Som en följd av det negativa resultatet och en högre investeringstakt än tidigare sjönk soliditeten från 38 procent till 35 procent, inklusive totala pensionsförpliktelser från 14 till 11 procent.

Region Västmanland

Region Västmanlands balanskravsresultat blev negativt för 2024, -552 miljoner kronor. Den tidigare höga inflationen medförde även 2024 kraftigt höjda pensionskostnader. Verksamhetens kostnader uppgick till 12 760 miljoner kronor vilket är 330 miljoner mer jämfört med samma period föregående år. Ökningen i procent blir +2,7 procent. Verksamhetens intäkter minskade med 191 miljoner kronor (-8,6 procent) jämfört med föregående år, vilket i huvudsak berodde på lägre riktade statsbidrag. Skatter och generella statsbidrag ökade med 5,9 procent från föregående år. Nettokostnadsutvecklingen blev 5,1 procent 2024. Regionens skattesats har varit oförändrad sedan 2013.

Kostnaden för inhyrd bemanning minskade kraftigt jämfört med 2023 (-192 miljoner kronor) och lönekostnaderna ökade med 4,5 procent. Antal anställda ökade med 3 personer. Årets nettoinvesteringar uppgick till 1 211 miljoner kronor och investeringarna finansierades delvis med lån. Finansnetto, exklusive orealiserade vinster och förluster uppgick till -421 miljoner kronor. Främsta orsaken till det negativa finansnettot var inflationens påverkan på räntan på pensionsavsättningen. På grund av negativt resultat och stora investeringar försämrades soliditeten.

Den kommunala koncernen

Figur 1 Organisationsschema

Region Västmanlands samlade kommunala verksamhet bedrivs i regionens nämnds- och förvaltningsorganisation och i ett helägt och flera delägda bolag. Regionen bedriver också verksamhet tillsammans med andra regioner och/eller kommuner i gemensamma nämnder, kommunalförbund, samordningsförbund och ekonomiska föreningar. Kort information om verksamhet och ekonomi återfinns längre fram i detta kapitel.

En del av den vård som regionen erbjuder köps från andra regioner där Region Uppsala och Region Örebro län är de största leverantörerna. Köpen uppgick 2024 till 964 miljoner kronor. Region Västmanlands försäljning av vård till andra regioner uppgick till 198 miljoner kronor 2024. Utöver detta finns ett antal privata utförare av den kommunala verksamheten vilka redovisas på nästkommande sida.

Region Västmanland gör stora inköp av varor och tjänster varje år och leverantörer som fakturerat över 50 miljoner kronor under 2024 redovisas i tabellen bredvid.

Leverantör	Inköp 2024, mnkr
NCC	706,1
Apoex AB	323,3
OneMed Sverige AB	118,0
Cabonline Region Mitt AB	85,2
Atea Sverige AB	71,6
Crayon AB	56,9
Connect Bus Sverige AB	53,0

Region Västmanlands samlade verksamhet

REGIONKONCERN			REGIONENS UPPDRAGSFÖRETAG		
Regionens förvaltning	Koncernföretag		Samägda företag utan betydande inflytande		Entreprenörer
Regionstyrelse	INGÅR i de		Andel		Ersättning
Hälso- o sjukvårdsnämnd	sammanställda		Oslo-Stockholm 2.55 AB	16,7%	Achima Care AB mnkr
Kollektivtrafiknämnd	räkenskaperna	Andel	Mälardalstrafik AB	13%	Achima Care Sala Vårdcentral
Regional utvecklingsnämnd	Folktandvården		AB Transitio	5%	Achima Care Köping Vårdcentral
Patientnämnd	Västmanland AB	100%	Samtrafiken i Sverige		Capio AB
	Svealandstrafiken AB	50%	AB	2%	Capio Vårdcentral Vallby
	Nya Västerås		Inera AB	0,2%	Capio Vårdcentral Mälarpporten (nytt namn)
	Flygplats AB	50%	Kommunalförbundet		Familjeläkarna i Arboga AB
			Västmanlandsmusiken	10%	Grindberga familjeläkarenhet
	INGÅR INTE i de		Kommunalförbundet		Praktikertjänst AB
	sammanställda		Svensk Ambulansflyg	2,7%	Byjorden familjeläkarenhet
	räkenskaperna		Kommuninvest	0,9%	Citypraktiken
	Almi Företagspartner				Familjeläkarna Önsta-Gryta
	Mälardalen AB	24,5%			LäkarGruppen
	Kommunalförbundet				Prima familjeläkarmottagning
	Västmanlands Teater	51%			PTJ Fagersta Vårdcentral
	Västmanlands				Surahammar Vårdcentral
	Tolkservice ek för	34%			Tegnér Vårdcentral
	Tåg i Bergslagen AB	25%			Servicehälsan i Västerås AB
	Create Business				Servicehälsan
	Incubator Mälardalen AB	25%			Åbågens Vårdcentral AB
					Åbågens Vårdcentral
					Kungsörs Vårdcentral AB
					Kungsörs Vårdcentral
					Fagersta Vårdcentral Svenska kyrkan AB
					Fagersta Vårdcentral Svenska kyrkan
					Din Hälsa AB
					Din Hälsa - ny utförare av vaccinationer
					Medicinsk fotvård enligt LOV
					Dessutom har regionen
					avtal med
					7 Kiropraktorer
					7 Naprapater
					8 Psykoterapeuter
					39 Fysioterapeuter
					9 Specialistläkare
					26 Medicinska fotvårdsterapeuter
					1 Neurologiskt träningscenter
					1 Ortopedtekniska hjälpmedel

Uppföljning av privata vårdgivare 2024

Detta avsnitt beskriver hur de pågående avtal och leverantörer som omfattas av regionens program för uppföljning av privata vårdgivare följts upp under det senaste verksamhetsåret. Här inkluderas inte de olika kontroller som görs inför ett avtalstecknande.

Vårduppdrag Västmanland är den verksamhet i regionen som ansvarar för uppföljningarna.

Uppföljning inom Vårdval vårdcentral

Valfrihetssystem är obligatorisk inom primärvården och i Region Västmanland är detta organiserat i Vårdval vårdcentral där regelbok och ekonomiska förutsättningar årligen fastställs av den politiska ledningen. Inom Vårdval vårdcentral hanteras såväl privata vårdgivare som de offentligt drivna vårdcentralerna (Närvården Västmanland). Alla har samma uppdrag och följs även upp på samma sätt, oavsett huvudman.

Område	Form av uppföljning	Beskrivning
Ska-krav enligt avtal	Obligatorisk enkät till Verksamhetschefer	Verksamhetschef behöver intyga att man uppfyller de ska-krav som framgår av förfrågningsunderlag/regelbok för uppdraget. Detta är särskilt viktigt eftersom avtalen inom Vårdval vårdcentral inte är tidsbegränsade utan gäller tills vidare. Om kraven inte uppfylls medför detta åtgärder i form av handlingsplan som rapporteras till Vårduppdrag

Bemanning och kompetens	Obligatorisk enkät till Verksamhetschefer	Verksamhetschef anger antal och i vissa fall kompetensnivå för de särskilda yrkesgrupper samt funktioner som krävts ställts.
Tillgänglighet, produktion, Kvalitetsindikatorer, Patientsäkerhet		Vårduppdrag följer löpande data och kvalitetsindikatorer, Dialog med respektive vårdcentral sker utifrån behov, samt årligen i samband med verksamhetsdialoger (se nedan) Under 2024 har 2 vitesförelägganden utfärdats då brister inte åtgärdats efter uppmaning.
Tillgänglighet, produktion, kvalitetsindikatorer, patientsäkerhet	Fysiska verksamhetsdialoger	Vårduppdrag besöker varje vårdcentral och träffar verksamhetschef, medicinskt ansvarig läkare (MAL) samt ev ytterligare professioner. Verksamheten följs upp i dialogform utifrån i förväg utskickad agenda. Ämnen som diskuteras och ev. åtgärder anpassas efter respektive vårdcentral. Ett urval av Primärvårdskvalitets indikatorer följs kontinuerligt inom fyra områden (kronisk sjukdom, rehabilitering, psykisk ohälsa och äldre/samverkan) med 10–15 indikatorer per område. Utöver dessa indikatorer följs även uppfyllelse av vårdgaranti, tillgänglighet och bemanning för specifika yrkesgrupper, uppföljning av samverkan med kommun genom läkarmedverkan, vårdcentralens marknadsföring, registrerade avvikelser, ärenden hos Patientnämnden, IVO mm. Dialogerna dokumenteras och resulterar i överenskomna uppföljningspunkter. Under 2024 har skriftliga handlingsplaner begärts in från 4 vårdcentraler.
Tillgänglighet, produktion, kvalitetsindikatorer, patientsäkerhet	Uppföljningsdialoger	Överenskomna uppföljningspunkter på verksamhetsdialogen följs upp genom digitala möte inom ca 6 månader.
Granskningsområde Registrering av patientvald väntan	Dataanalys samt workshop med vårdgivare	Patientvald väntan påverkar tillgänglighetsdata enligt vårdgarantin. Genomgång med vårdgivarna av vad statistiken visar och gällande kriterier för att registrera patientvald väntan. Åtgärd: utbildningsinsatser samt planerad fortsatt uppföljning.
Granskningsområde Registrering av diagnoser	Dataanalys samt workshop med vårdgivare	Stora skillnader i hur många diagnoser som registreras per besök. Kan bero på att inte alla följer regionens riktlinje – att enbart diagnoser som är aktuella för besöket ska registreras Åtgärd: Genomgång med vårdgivarna av vad statistiken visar, genomgång av gällande riktlinje och planerad fortsatt uppföljning.
Följsamhet till riktlinjer för barnmorske-mottagning	Enhetsdialog MHV	Centrala MHV-enheten följer upp verksamheten på barnmorskemottagningen i relation till nationella riktlinjer och regionens uppdragsbeskrivning. Uppföljningen sker genom enhetsdialoger i samverkansgrupper (kluster av barnmorskemottagningar). Fokus på enhetsdialogerna under 2024 var föräldrastöd i grupp, eftervård och samverkan.
Följsamhet till riktlinjer för barnhälsovården	Enhetsdialog BHV	Centrala BHV-enheten följer upp verksamheten på barnhälsovården i relation till nationella riktlinjer och regionens uppdragsbeskrivning. Uppföljning sker genom enhetsdialoger med varje enskild BVC digitalt. Fokus på enhetsdialogerna under 2024 var uppföljning av det nationella Barnhälsovårdsprogrammet med särskilt fokus på hembesök som ska utföras. Handlingsplaner utifrån resultatet skickades ut till åtta BVC där andelen genomförda hembesök var

Granskningsområde ny-
startad vårdcentral

Dataanalys, dialogmöten

lägre än 70%. Ett uppföljande samtal gjordes med be-
rörda BVC under hösten.

Fördjupad uppföljning och dialog med vårdcentral som
fick avtal med regionen i november 2023 för att säker-
ställa efterlevnad till uppdragets olika krav.

Fördjupad uppföljning/re-
vision

Har ej identifierats behov av fördjupad granskning under
2024.

Uppföljning av privata vårdgivare inom Tandvård

Tandvård som Region Västmanland ersätter utifrån avtal och tandvård som ersätts under Re-
gionens särskilda tandvårdsstöd (157 miljoner kronor 2024, varav 123 miljoner kronor avser
Folktandvården Västmanland AB och 33 miljoner kronor privata vårdgivare), kontrolleras en-
ligt nedan:

- Minst var 6:e månad skickas fråga om någon klinik är avansluten från det statliga
tandvårdsstödet från Försäkringskassan.
- Inkomna fakturor valideras alltid i systemstödet för administration av regionens tand-
vårdsstöd och tandvård för barn- och unga.
- Då nya avtal tecknas kontrolleras att all legitimerad personal är legitimerade i sitt yrke
samt fråga ställs till IVO om eventuella anmälningar.
- Vårdgivare som söker avtal eller utför tandvård under regionens särskilda tandvårds-
stöd ska alltid vara anslutna till det Statliga tandvårdsstödet från Försäkringskassan
och detta kontrolleras.

Målet är att under 2025 komma i gång med att även efterhandsgranska redan ersatta fakturor.

Bolag, kommunalförbund och samverkansorgan

Nedan följer en kort presentation kring bolag och förbund där regionen äger mer än 10 procent
samt övriga samverkansorgan.

Folktandvården Västmanland AB

Bolaget bedriver allmäntandvård och omvårdnadstandvård i länets samtliga kommuner.

Under 2024 har bolaget hjälpt 36 263 personer yngre än 24 år och 24 013 personer 24 år eller
äldre. Antalet besök uppgick under året till 164 912, i nivå med 2023. Utifrån lagändring kom-
mer 20–23-åringar från 1 januari 2025 inte längre ingå i den kostnadsfria barntandvården.

Omkring 700 barn på förskolor i socioekonomiskt utsatta områden mellan 1–5 år deltar i tand-
borstning på förskolan och samtliga skolor erbjuder fysiska träffar för munhälsoinformation. Att
ta emot studenter är en viktig del av verksamheten för att på sikt trygga den framtida kompe-
tensförsörjningen. Liksom sommaren 2023 arbetade 20 tandvårdstuderande på klinikerna
2024, vilket är det största antalet någonsin i Folktandvården Västmanland.

Resultat efter finansiella poster uppgick till 17,4 miljoner kronor, vilket innebär att bolaget med
god marginal klarade avkastningskravet på 1,7 miljoner kronor. Investeringarna uppgick till 9,1
miljoner kronor.

Folktandvården Västmanland AB	2024	2023	2022
Ägarandel (procent)	100	100	100
Resultat efter finansiella poster (mnkr)	17	14	11
Balansomslutning (mnkr)	214	210	191
Investeringar (mnkr)	9	10	4
Soliditet (procent)	45	40	38
Medeltal anställda	248	240	235

Svealandstrafiken AB

Bolaget bedriver linjetrafik med buss inom Västmanlands län och Örebro län samt viss skol- skjutstrafik med buss inom respektive län. Linjetrafiken utförs på uppdrag av Region Västmanland och Region Örebro län, som är trafik huvudmän för kollektivtrafiken i Västmanland respektive Örebro län.

Bolaget upprätthöll hög leveranssäkerhet, minskade sjukskrivningstalen och medarbetarundersökningen visade på välmående personal och goda relationer mellan chefer och medarbetare. Även kundundersökningen visade på nöjda kunder. Under året lanserades ett nytt stadslinjenät och BRT-system tillsammans med Länstrafiken i Örebro. Problem med leveranser av elbussar innebar att nya fordonsupphandlingar genomfördes. Fortsatt elektrifieringsförberedelser på depåer genomfördes liksom åtgärder för att stärka säkerheten och ytterligare digitalisera, effektivisera och modernisera verksamheten.

På uppdrag av regionfullmäktige i Region Västmanland genomfördes en genomlysning av bolaget vilken visade att bolaget i stort följer branschens kostnadsutveckling. Arbete tillsammans med ägarna för gemensam målsättning kring bland annat kvalitet kommer ske under 2025.

Svealandstrafiken omfattas från 2025 av det nya EU-direktivet om hållbarhetsredovisning. Bolaget har därför valt att redan 2024 integrera sin hållbarhetsredovisning i årsredovisningen. Bolaget har identifierat åtta ämnesspecifika standarder som väsentliga. Kopplat till dessa finns ett antal hållbarhetsmål uppsatta. Utgångspunkten för mätningarna är utfallet 2023.

Bolaget redovisade ett resultat efter finansiella poster om 24,8 miljoner kronor, vilket innebär att resultatmålet på 10,8 miljoner kronor klarades. Årets investeringar uppgick till 47 miljoner kronor.

Svealandstrafiken AB	2024	2023	2022
Ägarandel (procent)	50	50	50
Resultat efter finansiella poster (mnkr)	25	15	7
Balansomslutning (mnkr)	1 021	1 132	1 127
Investeringar (mnkr)	47	59	99
Soliditet (procent)	16	13	12
Medeltal anställda	1 075	1 074	1 073

Nya Västerås Flygplats AB (NVFAB)

Nya Västerås Flygplats AB driver och utvecklar flygverksamheten på Stockholm-Västerås flygplats och är verksamhetsutövare för densamma. Nya Västerås Flygplats AB utför huvudsakligen leverans av tjänster på flygplatsen i egen regi och kompletteras av andra underleverantörer, såsom flygtrafikledningstjänst, säkerhetskontroll och hyrbilstjänster. Under 2024 hade Stockholm-Västerås flygplats 130 ambulansflygrelser och 575 från polis, räddningstjänst och militär. Den kommersiella trafiken bestod i ankomster och avgångar till London, Malaga och Alicante. Totalt antal årspassagerare var 78 652, vilket är en fortsatt minskning jämfört med 2022.

Stockholm-Västerås flygplats var under 2024 och är fortsatt 2025 av Trafikverket utpekad beredskapsflygplats och ingår i den nationella beredskapen. Uppdraget innebär att man dygnet runt ska ha beredskap för att kunna ta emot samhällsviktiga och samhällsnyttiga transporter, bland annat ambulansflyg, räddningsflygbrandflyg, kustbevakningsflyg och totalförsvaret. På grund av detta erhöles också driftstöd från Trafikverket om nästan 8 miljoner kronor.

Bolaget redovisade ett resultat efter finansiella poster om 0,1 miljoner kronor för 2024 men infattar kostnadstäckning från ägarna om 29,9 miljoner kronor.

Nya Västerås Flygplats AB (NVFAB)	2024	2023	2022
Ägarandel (procent)	50	50	50
Resultat efter finansiella poster (mnkr)	0	1	0
Balansomslutning (mnkr)	23	30	37
Investeringar (mnkr)	3	3	0
Soliditet (procent)	5	3	1
Medeltal anställda	20	23	21

Tåg i Bergslagen AB (TIB)

Bolaget ägs till lika delar av Region Dalarna, Region Gävleborg, Region Västmanland och Region Örebro län. Bolaget bedriver regional och interregional persontrafik på järnväg inom länen.

Trafiken i Tåg i Bergslagens trafiksystem har sedan mitten av december 2023 utförts av VR Sverige AB och avtalet löper på 10 år med ett möjligt optionsår. Trots reducerad trafik från januari fram till vecka 40 var bristerna omfattande gällande inställda tåg och punktlighet på grund av att VR hade personalbrist. Därefter har punktligheten ökat markant. Den stora mängden inställda och försenade avgångar har ställt hög krav på kundtjänsten som numera utförs av kollektivtrafikförvaltningen i Region Västmanland.

Bolaget redovisade ett nollresultat för 2024. Årets investeringar uppgick till 1 miljon kronor.

Tåg i Bergslagen AB (TIB)	2024	2023	2022
Ägarandel (procent)	25	25	25
Resultat efter finansiella poster (mnkr)	0	5	1
Balansomslutning (mnkr)	305	292	157
Investeringar (mnkr)	1	1	1
Soliditet (procent)	2	2	4
Medeltal anställda	9	9	7

Create Business Incubator Mälardalen AB

Bolaget ägs sedan våren 2022 till 25 procent av Region Västmanland. Genom förvärvet skapas förutsättningar för ett sammanhållet och effektivt sätt att stödja startups och små och medelstora företag med tillväxtpotential, inklusive scaleups, i Västmanland och Sörmland. En process pågår för att Region Sörmland ska gå in som delägare i bolaget. Beslut väntas våren 2025.

Under verksamhetsåret 2024 har Create arbetat med 57 unika bolag. Av dessa har 21 unika startups varit i inkubation, 10 stycken bolag i acceleration (projektet Swedish Scaleups) och 20 stycken i fasen för förinkubation. Samtliga bolag hos verksamheten har en god spridning mellan olika branscher som bland annat IOT, energilösningar, autonom felsökning av programvaror, telerobotik, visuell automation, agrotech, medicinteknik, elevhälsa, säkerhetssystem, finansiell teknik, AI och livsmedelskonsumtionsteknik.

Bolaget redovisade ett resultat om -0,3 miljoner kronor.

Create Business Incubator Mälardalen AB	2024	2023	2022
Ägarandel (procent)	25	25	25
Resultat efter finansiella poster (mnkr)	0	0	0
Balansomslutning (mnkr)	10	9	8
Investeringar (mnkr)	0	0	0
Soliditet (procent)	19	24	26
Medeltal anställda	9	7	6

Almi Företagspartner Mälardalen AB

Almi Företagspartner Mälardalen AB ägs till 51 procent av moderbolaget Almi AB samt med 24,5 procent vardera av Region Västmanland och Region Örebro län. Almis uppdrag är att stärka det svenska näringslivets utveckling och verka för hållbar tillväxt genom att medverka till att utveckla och finansiera små och medelstora företag med lönsamhets- och tillväxtpotential.

Under 2024 har en förändring i bolagsstrukturen beslutats vilken kommer införas under 2025.

Resultatet efter finansiella poster uppgick till 0,9 miljoner kronor 2024.

Almi Företagspartner Mälardalen AB	2024	2023	2022
Ägarandel (procent)	24,5	24,5	24,5
Resultat efter finansiella poster (mnkr)	1	1	3
Balansomslutning (mnkr)	29	29	29
Investeringar (mnkr)	0	0	0
Soliditet (procent)	75	72	71
Medeltal anställda	35	37	39

Oslo-Stockholm 2.55 AB

Oslo-Stockholm 2.55 AB är ett bolag som ägs av Karlstads kommun, Region Värmland, Region Västmanland, Region Örebro län, Västerås stad och Örebro kommun. Bolaget har till syfte att påskynda utbyggnaden av bättre tågtrafik mellan Oslo och Stockholm och på delsträckorna där emellan. Ökat samarbete – ger ökad tillväxt. Resultat efter finansiella poster uppgick till -0,1 miljoner kronor.

Oslo-Stockholm 2.55 AB	2024	2023	2022
Ägarandel (procent)	16,7	16,7	16,7
Resultat efter finansiella poster (mnkr)	0	0	0
Balansomslutning (mnkr)	9	3	4
Investeringar (mnkr)	0	0	0
Soliditet (procent)	24	84	83
Medeltal anställda	1	2	2

Mälardalstrafik MÄLAB AB

Mälardalstrafik AB ägs av Region Stockholm, Region Sörmland, Region Uppsala, Region Västmanland, Region Örebro län och Region Östergötland. Mälardalstrafik bedriver kollektiv regionaltågstrafik på fem linjer i Stockholm – Mälardalregionen. Affärsmodellen bygger på att bolaget i första hand agerar genom avtal. Året började med en hög andel inställda avgångar och förse-ningar och under våren avslutades avtalet med MTR i förtid och nytt nödavtal tecknades med Transdev. Efter att SJ slutade köra regionalaltågstrafik mellan Stockholm och Uppsala och för att tillgodose invånare och företags behov tecknades ett avtal med Transdev om även denna trafik.

Resultat efter finansiella poster uppgick till 25 miljoner kronor.

Mälardalstrafik AB (Mälalab)	2024	2023	2022
Ägarandel (procent)	13	13	13
Resultat efter finansiella poster (mnkr)	25	23	19
Balansomslutning (mnkr)	1 575	392	295
Investeringar (mnkr)	1	0	0
Soliditet (procent)	7	8	8
Medeltal anställda	29	27	22

Västmanlands Tolkservice ekonomisk förening (VTS)

VTS är en samordnande språkservice och tillhandahåller både tolkning och skriftliga översättningar. Region Västmanland och länets kommuner är medlemmar och står för merparten av beställningarna, men även statliga myndigheter och andra samhällsinstanser anlitar VTS.

Verksamheten är avgiftsfinansierad och på uppdragsbasis erbjuds över 300 tolkar inom 100 språk. Genom ett nationellt nätverk av tolkföreningar har VTS tillgång till tolkar inom ännu fler språk. 76 procent av de utförda uppdragen har utförts av en tolk med Kammarkollegiets legitimation och 98,5 procent av alla uppdrag har levererats enligt plan. Efterfrågan förväntas fortsatt minska kommande år.

Västmanlands Tolkservice ekonomisk förening (VTS)	2024	2023	2022
Ägarandel (procent)	34	34	34
Resultat efter finansiella poster (mnkr)	0	0	1
Balansomslutning (mnkr)	13	13	13
Investeringar (mnkr)	0	0	0
Soliditet (procent)	60	60	56
Medeltal anställda	9	10	10

Kommunalförbundet Västmanlands Teater

Västmanlands Teater är ett kommunalförbund med Region Västmanland och Västerås stad som huvudmän. Region Västmanland svarar för 51 procent av huvudmannabidraget till verksamheten. Västmanlands Teaters uppdrag är att arrangera, producera och stödja teaterverksamhet i Västmanlands län.

Biljettintäkterna översteg budgeten då flera uppsättningar hade stort publiktryck, exempelvis Kejsaren av Portugalien och Kameliadamen. Kulturpartnerpaketet lanserades i slutet av året för att öka de externa intäkterna. Inflationens påverkan på kostnaderna har inneburit en anpassning av verksamheten vilket kommer märkas även under 2025.

Årets resultat uppgick till 98 tusen kronor.

Kommunalförbundet Västmanlands Teater	2024	2023	2022
Ägarandel (procent)	51	51	51
Resultat efter finansiella poster (mnkr)	0	0	0
Balansomslutning (mnkr)	13	13	12
Investeringar (mnkr)	0	0	0
Soliditet (procent)	54	49	52
Medeltal anställda	38	37	39

Kommunalförbundet Västmanlandsmusiken

Västmanlandsmusiken är ett kommunalförbund med Region Västmanland och Västerås stad som medlemmar. Region Västmanland svarar för 10 procent av huvudmannabidraget till verksamheten och via regionen utbetalas dessutom det statliga anslaget till regional musik, dans och orkesterverksamhet. Västmanlandsmusikens verksamhet – Västerås Sinfonietta, regional musik och dans samt Västerås Konserthus – erbjuder upplevelser av levande musik och dans.

Västerås konserthus öppnades åter efter omfattande ombyggnad med delvis nya ytor vilka skapar nya möjligheter, bland annat yoga med livemusik. Fokus på utveckling av verksamheten för att möta ökad konkurrens fortsätter. Under året har 94 641 personer, varav 21 513 barn och unga, tagit del av 553 konserter och föreställningar, i fysisk eller digital form.

Västmanlandsmusiken redovisade ett resultat på -1,5 miljoner kronor, föregående år -0,4.

Kommunalförbundet Västmanlandmusiken	2024	2023	2022
Ägarandel (procent)	10	10	10
Resultat efter finansiella poster (mnkr)	-2	0	-2
Balansomslutning (mnkr)	35	40	38
Investeringar (mnkr)	1	0	1
Soliditet (procent)	15	16	18
Medeltal anställda	47	62	61

Gemensam inköpsnämnd

Sedan 2019 finns en gemensam inköpsnämnd där Region Västmanland och Region Sörmland samverkar inom inköps- och upphandlingsområdet (tidigare benämnd "Gemensam nämnd för samverkan mellan Landstinget Sörmland och Landstinget Västmanland, DU-nämnden"). Under 2024 inkom totalt 265 upphandlingsuppdrag, vilket är 192 färre än föregående år. Jämfört med föregående år har antalet annonserade upphandlingar minskat och är nu det lägsta sedan 2021. Denna nedgång följer trenden med färre diarieärenden, men kan även delvis förklaras av en ökning i samordnade upphandlingar. Av uppdragen avsåg 110 enbart Västmanland, 126 enbart Sörmland och 43 var gemensamma för båda regionerna.

Inköpsverksamheten engagerar sig aktivt i hållbarhets- och miljöfrågor. Totalt genomfördes 40 upphandlingar med förhöjda miljökrav. Inom resursperspektivet arbetar nämnden strategiskt för att påverka regionernas ekonomi och detta visar resultat 1) genom en markant ökning av antalet samordnade upphandlingar, som ökade från tidigare år till 43 genomförda upphandlingar, 2) möjliggjorda besparingar (dvs. identifierade kostnadsbesparingar enligt tillämpad beräkningsmetod) med ett utfall på 68,1 miljoner kronor (målet 2024 var 70 miljoner kronor). Av detta belopp fördelades cirka 13,7 miljoner kronor på 32 avtal tecknade med start 2024, där Sörmland står för 1,3 miljoner kronor, Västmanland för 8,9 miljoner kronor och samordnade upphandlingar för 3,4 miljoner kronor. Övriga besparingar härrör från avtal som tecknats tidigare år och löper vidare under 2024.

Region Västmanland bidrog med 19,4 miljoner kronor till nämnden 2024, samma belopp 2023.

Gemensam nämnd för varuförsörjning

Den gemensamma nämnden för varuförsörjning är ett samarbete mellan regionerna Dalarna, Sörmland, Uppsala, Västmanland, och Örebro. Syftet med samarbetet är att genom gemensamma upphandlingar och varusortiment för förbrukningsvaror effektivisera varuförsörjningen i de olika regionerna. Under 2024 har avropen av förbrukningsartiklar minskat med ca 34,5 miljoner (-4,7%) jämfört med föregående års jämförelseperiod. Logistikkostnaderna var 37,6 miljoner kronor lägre än föregående år (-38%) tack vare minskade inköpsvolym, sänkta logistik-kostnader på grund av nytt 3PL-avtal samt att förvaltningen under 2023 genomförde ett byte av 3PL-distributör vilket medförde extraordinära kostnader för implementering och lagerflytt under föregående år.

Region Västmanland bidrog med 12,9 miljoner kronor till nämnden 2024, föregående år 19,1.

Gemensam hjälpmedelsnämnd

Hjälpmedelsnämnden är gemensam för Region Västmanland och länets kommuner och har beslutanderätt i hjälpmedelsfrågor och ansvar för Hjälpmedelscentrums ekonomi samt att länets invånare erbjuds en god hjälpmedelsförsörjning på lika villkor. Nämnden är helt intäktsfinansierad.

Under året har nämnden bland annat beslutat om:

Förändrat samverkansavtal för Hjälpmedelsnämnden där beredningsprocessen, för att minska administrationen, förkortas och Strategiskt kundråd blir den enda beredande instansen för Hjälpmedelsnämnden. Ny modell har tagits fram för hur artiklar som byter debiteringsform från hyra till försäljning ska hanteras och ändrad prissättning vid försäljning av vårdängar.

Beredskap för avhjälpande underhåll för vissa förskrivna hjälpmedel utanför ordinarie arbetstid tas bort. Kompressionshjälpmedel Hydroven 3 samt smarta pennor för insulinbehandling är nya förskrivningsbara hjälpmedel. Handdriven cykel är borttaget som förskrivningsbart hjälpmedel. Utredning om personal som inte har legitimation ska kunna förskriva hjälpmedel har utförts och ingen förändring av förskrivningsrätten kommer ske. Digital basutbildning för icke legitimerad personal har tagits fram.

Gemensam kostnämnd

Region Västmanland är sedan 2009 vårdregion för en gemensam kostnämnd för Region Uppsala och Region Västmanland. Nämndens främsta uppgift är produktion och leverans av kvalitativ, god och näringsriktig patientmat till ett konkurrenskraftigt pris till regionernas sjukhus.

Under 2024 har införandet Digital meny och måltidsbeställning (DMM) i region Uppsala påbörjats, samtidigt har man i Västmanland genomfört en pilot för Digital meny och måltidsbeställning till frukost.

Ett aktivt arbete har skett under året kring ökande livsmedelskostnader där menyplanering och upphandlingar haft en bra effekt för att hålla kostnaderna nere. Andelen ekologiska livsmedel har medvetet pausats på samma nivå som året före, 40%, på grund av det osäkra prisläget.

Årets resultat blev 3,3 miljoner kronor, vilket är ett betydligt bättre än budgeterat och läggs i potten för nämndens balanskonto. Det positiva resultatet beror till största del av lägre personal-kostnader och minskade kostnader för livsmedel.

Ambulansdirigeringsnämnd

Ambulansdirigeringsnämnden är en gemensam nämnd med Region Uppsala och Region Sörmland för samordning av ambulansdirigeringen i länen genom Sjukvårdens Larmcentral (en ambulansdirigeringsenhet inom varje parts organisation). Sedan 2024 ingår Region Värmland i samarbetet (men inte i nämnden).

Uppdraget är att länens invånare ska erbjudas ambulansdirigering som medverkar till en robust och patientsäker vårdkedja. Ambulansdirigeringen knyts samman med resten av vårdkedjan och underlättar samordningen med vårdcentraler, kommuner, 1177 Vårdguiden och mobila läkarteam.

Sjukvårdens Larmcentral ska skyndsamt och systematiskt identifiera ambulansbehov samt prioriterera och dirigera ambulanssjukvårdens resurser samt ge råd innan prehospitalet resurs anländer. Arbetet utförs enligt en strukturerad samtalsmetodik och med hjälp av ett särskilt medicinskt beslutsstöd (MBS).

För året är den samlade bedömningen att Sjukvårdens Larmcentral levererat ett gott resultat och har fortsatt goda svars- och handläggningstider.

Region Västmanland bidrog med 26,3 miljoner kronor till nämnden 2024, föregående år 28,3.

Patientnämnden

Patientnämnden är en fristående, opartisk instans som arbetar för att patientens rättigheter och synpunkter ska tas till vara. Patientnämndens huvudsakliga uppgift är att ta emot patienter och närståendes klagomål och synpunkter på hälso- och sjukvården och se till att dessa besvaras av vårdgivaren. Därutöver ska patientnämnden uppmärksamma och rapportera iakttagelser och avvikelser av betydelse för patientsäkerheten till vårdgivare och vårdenheter.

Under året har det varit ett fortsatt högt ärendeflöde till Patientnämnden. Utmaningen att hantera den höga och komplexa ärendemängden kvarstår under 2025. Stödpersonsverksamheten är jämförbar med förra året.

Region Västmanland bidrog med 6,5 miljoner kronor till nämnden 2024. Förra året var motsvarande siffra 6,1 miljoner kronor.

Stiftelsen Inventum

Stiftelsens ändamål är att främja och stödja forskning och innovation inom regionens ansvarsområden.

Trots olika insatser har inte inkomna donationer tillsammans med grundkapitalets avkastning varit tillräckligt höga för att täcka stiftelsens kostnader och därmed inte heller gett utrymme för utdelning av bidrag under året. Därmed har den ursprungliga målsättningen att långsiktigt kunna dela ut bidrag i syfte att stärka forskning och innovationer inte infriats i önskad grad.

Under året har verksamheten huvudsakligen varit vilande i avvaktan på ställningstagande och beslut om stiftelsens framtida inriktning.

Donationsstiftelser

Regionstyrelsen är styrelse till 10 donationsstiftelser. Styrelsen ansvarar för att förvaltning sker i enlighet med stiftelselagen. Förvaltningen av stiftelserna sker i enlighet med särskilda riktlinjer.

Under 2024 inkom 85 ansökningar och totalt beviljades 160 tusen kronor i stöd från stiftelserna. Stiftelsernas egna kapital uppgick till 10,2 miljoner kronor.

Informationen om stiftelserna och om möjligheten att söka medel annonserades ut via Region Västmanlands webbsida samt genom utskick till utvalda grupper.

Viktiga förhållanden för resultat och ställning

Ekonomi och tillväxt

Inflationen sjönk under 2024 ner mot Riksbankens mål på 2% och räntesänkning påbörjades. Hösten gav inte den vändning av lågkonjunkturen som förutspåddes utan förväntas nu fortsätta in i 2025. Anpassningen till högre prisnivåer och räntor kommer att pågå i flera år framöver. De globala utsikterna för återhämtning under 2025 har nedreviderats.

BNP ökade under tredje kvartalet med 0,3% jämfört med det andra kvartalet, och konsumtionen för hushållen låg relativt oförändrad. Arbetsmarknaden försvagades under 2024 och ser ut att bestå in i 2025.

Regionsektorn behöver hantera ett tufft ekonomiskt läge samtidigt som det finns utmaningar i den långsiktiga kompetensförsörjningen. Demografins utveckling innebär att sjukvårdens kapacitet får svårt att matcha det ökade vårdbehovet.

Befolkningsutveckling

Totalt bodde 281 158 personer i Västmanlands län vid utgången av 2024. Det var 345 personer fler än vid samma tidpunkt föregående år. Folkökningen i Västerås under året var 972 personer och under 2024 var Västerås, tillsammans med Kungsör, de enda av länets kommuner där folkmängden ökade. Skinnskatteberg, Norberg och Fagersta minskade mest relativt sett med -2 procent respektive -1,1 procent.

Folkökningen i länet motsvarar 0,12 procent, vilket är en ökning jämfört med år 2023, då siffran var 0,04 procent. Länets ökning under 2024 var lägre än riket som ökade med 0,3 procent.

Länet har ett positivt flyttnetto mot både utlandet och mot övriga landet. Både inflyttningen och utflyttningen mot övriga landet har minskat men utflyttningen har minskat i något lägre grad. Både invandringen och utvandringen ökade relativt mycket under 2024. Värt att notera är att även under 2024 har utvandringen till stor del ökat beroende på en särskild satsning på registerunderhåll som Skatteverket gjorde under 2023–2024 och som inneburit att personer som inte gick att koppla till en adress fördes upp som utvandrare. Parallellt med detta har invandringen ökat som en följd av att ukrainska medborgare i juni 2024 fick möjlighet att folkbokföra sig i Sverige. Människor som flydde kriget år 2022 blir därmed registrerade som invandrare under 2024. En uppskattning visar att det motsvarade 28 procent av invandringen till länet under året.

+345

invånare i
regionen 2024

Tabell: Antal invånare i Västmanlands län per kommun 2024 och förändring jämfört med 2023.

	Folkmängd 2024	Förändring 2023–2024	Förändring %
Västerås	160 634	972	0,6%
Köping	25 729	-249	-1,0%
Sala	22 843	-10	0,0%
Hallstahammar	16 653	-1	0,0%
Arboga	13 980	-22	-0,2%
Fagersta	13 072	-150	-1,1%
Surahammar	9 845	-89	-0,9%
Kungsör	8 694	51	0,6%
Norberg	5 452	-65	-1,2%
Skinnskatteberg	4 256	-92	-2,2%
Västmanland	281 158	345	0,1%
Riket	10 587 710	36 010	0,3%

Källa: SCB befolkningsstatistik – kommun, län, riket

Avtal och regelförändringar

Från 2025 omfattas inte längre 20–23-åringar av fri tandvård och förslag finns att införa så kallad tiotandvård där bland annat invånare som är 67 år och äldre får ett bättre högkostnads-skydd i likhet med sjukvården och att de endast betalar 10 procent av behandlingens kostnad.

Av regionens tecknade avtal har många en indexklausul vilket har påverkat kostnaderna de senaste åren, viss eftersläpning förekommer i avtalen. De senaste årens höga inflation har påverkat kostnadsnivån på nytecknade avtal där avtalspriset varit fast.

Programmet för Nytt Akutsjukhus Västerås (NAV) har ett antal ingångna kontrakt med entreprenörer och det finns osäkerhetsfaktorer som kan påverka kostnadsutvecklingen. Inom byggbranschen är lågkonjunkturen fortsatt påtaglig vilket medför negativa osäkerheter i branschen, men lågkonjunkturen kan även medföra lägre priser på byggmaterial. Historiskt har kostnadsutvecklingstakten för medicinteknisk utrustning varit låg, runt 2%. Under de senaste åren har dock kostnadsutvecklingen varit betydligt högre för att sedan stabiliseras något. De upphandlingar NAV har genomfört verifierar den betydande kostnadsutvecklingen på elektronik- och IT-produkter men indikerar en lägre utveckling på produkter med en högre andel mekaniska komponenter. De avtal som NAV ingår kommer vara utformade med indexklausuler för att kunna hantera framtida kostnadsförändringar. Sammantaget gör ovanstående att programmet i sin helhet arbetar med att identifiera effektiviseringar och prioriteringar för att möta osäkerheten i kostnadsutvecklingen för såväl entreprenader som kommande avrop av utrustning.

Svealandstrafiken AB har under hösten 2024 och i början av 2025 kommit överens om avslut av avtal gällande elbussar. Detta påverkar leverans och pris. Se mer under avsnitt tvister.

Verksamhetsrisker

Kompetensförsörjning

Kompetensbrist återfinns inom hela koncernen och riskerar att påverka tjänsteutbudet, bland annat genom längre vårdköer och inställd trafik. Det är svårt att rekrytera personal med rätt kompetens, bland annat biomedicinska analytiker, sjuksköterskor, tandsköterskor/tandhygienister, buss- och tågförare. Det är därför viktigt att fortsätta jobba med att vara en attraktiv arbetsgivare, se över arbetsflöden och möjlighet till digitalisering. Det är också viktigt att säkra utbildning till bristyrken genom exempelvis fortsatt samarbete med universitet och högskolor och att bibehålla och eventuellt utöka bussförarutbildningen i egen regi.

Vårdbehov

En åldrande befolkning leder till ett ökat behov av hälso- och sjukvård medan antalet barn och unga samtidigt minskar. En anpassning i verksamheterna krävs för att möta förändrat behov.

Ålderstigna anläggningar och byggnader

Det ekonomiska läget innebär hård prioritering av investeringar och medel för fastighetsunderhåll. Fler verksamhetsavbrott kan bli konsekvensen då stora fastighetsytor är föråldrade och i behov av bland annat omfattande rotrenoveringar.

Kollektivtrafik

Tågtrafiken har haft stora utmaningar under året, men under hösten har tillgängligheten stabiliserats. Inom Mälardalstrafik anlitas sedan sommaren en ny leverantör via så kallat nödavtal. Busstrafiken håller fortsatt en mycket hög tillgänglighet. Bussdepån i Västerås måste senast 2029-12-31 flyttas från nuvarande läge och ett arbete pågår med lokalisering och utformning av ny depå. Det finns ett flertal risker kopplat till projektet, bland annat överklagande och förse-ningar gällande detaljplaner. En försening i flytten från nuvarande läge innebär att nuvarande biogasbussar behöver nyttjas en längre tid med trolig ökning av reparationer då antalet elbus-sar på befintlig depå inte kan utökas på grund av begränsningar i elladdinfrastrukturen.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Kompetensrisk	Demografiutvecklingen ger stora utmaningar då andelen invånare i arbetsför ålder minskar, försörjningsbördan blir högre och möjligheten att få bemanning med rätt kompetens eller bemanning överhuvudtaget minskar.	Hela koncernen	Översyn av processer för att öka effektiviteten och digitalisering är viktiga fokusområden samt att kunna attrahera och behålla nya medarbetare.
Demografirisk	Demografiutvecklingen visar att allt fler uppnår hög ålder vilket ger en ökad efterfrågan av hälso- och sjukvårdens tjänster. Eventuellt införande av tiotandvård 2026 kan öka invånare +67 års efterfrågan på tandvård.	Hälso- och sjukvårdsnämnden, Närvården, Folk-tandvården	Seniorvårdsprogram i syfte att ti-digt fånga upp behov av stöd för att långsiktigt minska behov av vård. Effektivisering i verksamheten och förebyggande vård. Ökad flexibilitet i resursanvändningen då antal barn minskar.
Anläggningsrisk	Inom koncernen finns anläggningar till stora värden och med samhällsviktiga verksamheter. En stor del av fastighetsbeståndet är ålderstiget vilket ökar risken för oförut-sedda händelser så som vat-tenläckor.	Hela koncernen	Underhållsplaner och förnyelsein-vesteringar behöver ligga på en över tid hållbar nivå. Upprättade evakueringsplaner och evakue-ringsutrymmen ger förutsättningar för en god verksamhetsförflyttning om behovet skulle uppstå.
IT-risk	En ökad risk för olika IT-attacker finns i hela samhället i och med ökad digitalisering och omvärldslä- get. Vissa av verksamheterna är mer känsliga än andra för datain-trång mm.	Hela koncernen	Ökad medvetenhet om risken, över-syn av behörigheter, aktivt säker-hetsskydd med mera minskar ris-ken. Kontinuitetsplanering inom sårbara verksamheter minskar verksamhetens skada vid eventuell händelse.

Ränterisk	En högre skuldsättning ger betydande kostnadseffekter vid ökad räntenivå.	Hela koncernen	Tak för skuldsättning per invånare, policy för räntebindning, investeringsprövning.
Finansieringsrisk	Större behov av lån än plan samt problem med refinansiering	Hela koncernen	Gott samarbete med finansiärer, översyn av kostnads- och investeringsnivå och spridning av lånefall.
Marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar	Värdenedgång påverkar regionens långsiktiga betalningsförmåga	Hela koncernen	Begränsningar av riskfyllda placeringar i finanspolicy
Välfärdsbrott	Välfärdsbrott är ett samlingsuttryck för all typ av utnyttjande av välfärdssystemet. Problemen är utbredda inom flera offentliga verksamheter och det kan röra sig om bedrägerier och bidragsbrott och kan också kopplas till grov organiserad brottslighet. Brotten kostar samhället mycket pengar och på lång sikt undergräver de demokratin, urholkar tillit och förtroende och hotar välfärdssystemet.	Hela koncernen	Ökad medvetenhet om risken för välfärdsbrott, säkrade rutiner vid utbetalningar och ökade kontroller minskar risken. Handlungsplan är framtagen för 2025–2027.
Inköp och korruption	Koncernen gör externa inköp för betydande summor och det är många medarbetare som är involverade i processen. Det finns en risk att det som har fakturerats inte levereras eller inte motsvarar önskad kvalitet, leveranstid eller pris vilket leder till ökade kostnader.	Hela koncernen	En väl fungerande inköpsprocess ger förutsättningar för korrekta inköp. Koncernen har upparbetade rutiner för att motverka korruption och muta. Inköp kommer vara i fokus 2025.
Hållbarhetsrisk	Hållbarhetsperspektiv (ekonomi/miljö- klimat och social) integreras tidigt i regionens processer för att säkerställa en effektiv användning av regionens resurser med minimal negativ miljöpåverkan och som möjliggör att alla kan ta del av regionens tjänster oavsett förutsättningar.	Hela koncernen	Pågående diskussion kring hållbara investeringar, stärka hållbarhet i förvaltnings- och verksamhetsplaner.
Beredskap och säkerhet	En osäker omvärld ställer krav på att säkerställa att säkerhets- och beredskapsfrågor integreras tidigt i viktiga processer.	Hela koncernen	Pågående diskussion på Koncernledning samt arbete med långsiktig övergripande plan.

Finansiella risker och pensionsförpliktelser

Regionen har en finanspolicy samt finansiella riktlinjer för att minimera de finansiella riskerna. Redovisning av detta finns på sidorna 67–70 inklusive regionens pensionsförpliktelser och uppföljning av fullmäktiges riktlinjer för förvaltningen av pensionsmedel.

Händelser av väsentlig betydelse

Större avtal

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Region Västmanland antogs under våren och kommer påverka nya avtal som tecknas med privata utförare.

Under året tog OneMed över som leverantör av förbrukningsartiklar. En god planering gjorde att övergången gick smidigt och leveranserna skedde enligt plan.

Under 2024 genomfördes en nationell upphandling gällande hyrpersonal för hälso- och sjukvården med ett flertal leverantörer. Avtalet innebar till stor del sänkta priser och har en zon-indelning med differentierade priser.

Upphandling gjordes också gällande Ledning och ledarskap (Norlin & Partners och IPF AB) samt övertagande av växeln och akuta sökningar (Coor Service Management AB).

Flera upphandlingar genomfördes tillsammans med Region Sörmland, bland annat IT-konsultmäklare (Keyman AB), radiofarmaka (flertal leverantörer) och frysta livsmedel och kylvaror (Martin och Servera). Sjuklöversupphandling hjälpmedel genomfördes gällande manuella rullstolar, rollatorer och hörapparater med ett flertal leverantörer.

Avtalsdiskussion pågår med Västerås stad för ett långsiktigt samarbete med anledning av nybyggnation av bussdepå. Förhandlingar pågår också om markanvisningsavtal för marken till ny bussdepå.

Inom Program Nytt Akutsjukhus Västerås sker kontinuerligt ett antal upphandlingar. Största avropet under 2024 avsåg NCC.

Fortsatt påverkan av tidigare hög inflation

Även under 2024 påverkades regionens ekonomi av tidigare års höga inflation. Förutom hög prisnivå på material och tjänster ökade pensionskostnaden ytterligare. Från 2025 bedöms pensionskostnaden återgå till mer normal nivå. Pensionskostnaden påverkades även av det nya pensionsavtalet (AKAP-KR) vilket på sikt kommer leda till en mer förutsägbart pensionskostnad då fler anställda har avgiftsbaserad pension som betalas in löpande. Kriget i Ukraina och andra geopolitiska spänningar kan beroende på utvecklingen påverka både prisnivåer och tillgång till material.

Statsbidrag

Generella statsbidrag och utjämning ökade med 393 miljoner kronor jämfört med budget, där tillkommande bidrag till hälso- och sjukvårdssektorn stod för 248 miljoner kronor av ökningen.

Ökad beredskap

Under året har en uppbyggnad av förråd och läkemedelslager fortsatt för att minska sårbarheten och öka beredskapen med anledning av den större osäkerhet som råder i omvärlden och på världsmarknaden. Planen är att uppnå önskad beredskapsnivå gällande förråd och läkemedelslager 2025. En beredskapsoperationssal har upprättats i Sala

Omställningsarbete i hälso- och sjukvården

Ett antal aktiviteter i linje med "Målbild hälso-och sjukvård 2029" (HoS29) och förflyttningen mot nära vård har inletts, och det syns redan konkreta förändringar. Kostnadsnivån har sänkts avsevärt genom minskad hyrbemanning, restriktivitet och andra sparuppdrag. Arbetet med analysen av patientgruppen med störst vårdbehov ("5/50") fortsätter. Data analyseras årligen och flera utvecklingsförslag har tagits fram baserat på resultaten. Åtgärdsplan med stegvis anpassning av bemanning har beslutats.

Stora investeringar

Region Västmanlands koncern befinner sig i en intensiv investeringsfas. Bland annat pågår byggnation av nytt akutsjukhus i Västerås (NAV) och stora investeringsbehov finns på sjukhusområdet i Köping. Tåginvesteringar skedde under 2023 för ökad kapacitet samt att säkra befintlig kapacitet och livslängdsförlängande åtgärder på äldre tåg är under framtagande för att ytterligare förbättra möjligheten till en robust tågtrafik. Fler elbussar har beställts men på grund av förseningar i leveranser kommer de flesta i bruk först vintern 2025/2026. Västerås stad beslutade i maj 2022 att marken där nuvarande bussdepån i Västerås finns, ska exploateras. Ett projekt har startat för ny bussdepålösning.

Tvister

Svealandstrafiken AB har i början av 2025 kommit överens om avslut med en upphandlad leverantör av elbussar, där leveransen är kraftigt försenad och de två bussar som levererats inte kunnat nyttjas som planerat. Återbetalning för de två bussarna ska ske senast 1 april 2025. Två optioner som aktiverats drogs tidigare också tillbaka och ny upphandling har gjorts och tilldelats annan part. Leveranserna av bussarna blir senare än grundplanen och befintliga bussar nyttjas därför längre än planerat vilket ger ökat underhåll och reparationer. Den nya upphandlingen innebär också högre pris per buss.

En skadeståndstalan är väckt där en patient kräver Region Västmanland på skadestånd enligt Europakonventionen för mänskliga rättigheter. Kravet är på 300 000 kronor och hanteras av extern jurist. Utfall förväntas under året.

Region Västmanland deltar också i en internationell grupptalan från vårdgivare angående läkemedel där regionen kan tilldömas någon form av ersättning.

Förväntad utveckling

Under 2024 sjönk inflationen ner mot Riksbankens nivå på 2% enligt konsumentprisindex med fast ränta (KPIF¹). Osäkerhet råder gällande inflation och konjunkturutveckling framöver på grund av världsläget och den politiska oron. Den höga prisnivån består. De höga kostnaderna som regionen haft för pensioner återgår till en mer normal nivå under 2025.

Samtidigt som behovet av vård och omsorg ökar, råder det brist på utbildad arbetskraft. Kompetensförsörjningen är jämte de tuffa ekonomiska förutsättningarna regionernas främsta utmaning. Den demografiska utmaningen syns inte bara inom Region Västmanland utan även dess bolag är starkt påverkade. Andelen 80+ ökar och andelen nyfödda minskar de kommande åren och försörjningsbördan ökar. Konkurrensen kommer att hårdna kring dem som är i arbetsför ålder, då försvaret, rättsväsendet och äldreomsorgen kommer att byggas ut kraftigt.

Befolkningsprognos Region Västmanland

Åldersgrupp	2024	2030	2040	2050
0-19 år	64 573	61 800	58 806	60 451
20-39	69 220	67 493	67 757	65 563
40-59	68 241	69 953	73 914	73 580
60-79	60 236	61 585	64 264	66 389
80+ år	19 207	23 736	25 238	30 280
Folkmängd	281 476	284 567	289 980	296 264

Samtidigt som tillgången till arbetskraft i samhället kommer att vara begränsad behöver Region Västmanland minska kostnaderna för personal. Personalkostnader är regionens största kostnadspost och det ekonomiska underskottet är ett resultat av för höga kostnader i relation till tillgängliga medel. Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat om en åtgärdsplan för långsiktig hantering av del av underskottet. För 2025 har fullmäktige accepterat ett underskott motsvarande 800 miljoner kronor i nämnden. Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer att knappt hälften av underskottet kan hanteras fram till 2029. Detta tillsammans med pågående och kommande stora investeringar, innebär att Region Västmanlands samtliga verksamheter behöver arbeta med omställning och intensifiera utvecklingen av nya arbetssätt och tjänster.

Regionens kostnader behöver sänkas till en hållbar nivå så att god ekonomisk hushållning uppnås. Det är en förutsättning för att klara investeringar och ökade driftkostnader för Nytt Akut-sjukhus Västerås och sjukhuset i Köping samt ny bussdepå i Västerås, om inte intäktsförstärkning ska övervägas.

¹ KPIF = Konsumentprisindex med fast ränta.

Hälso- och sjukvård

Året i sammanfattning

Under 2024 har resultat av pågående utvecklings- och omställningsarbete mot nära vård och målbild HoS2029 visat sig i hela länet. Höglödesvården via Epos i Sala är sedan i höstas i full drift, i Fagersta har kombinationstjänster skapats som innebär att sjuksköterskor arbetar både inom kommunal och regional sjukvård, i Köping har den nya närakuten öppnat och i samtliga fyra noder är närvårdsteam etablerade med minskat slutenvårdsbehov hos inskrivna patienter som positiv följd. Nya e-tjänster som når samtliga invånare har lanserats och det ständigt pågående arbetet med att effektivisera befintliga processer för ökad kapacitet har löpt på. Denna utveckling har ägt rum parallellt med insatser för att säkra bemanning med egen personal och minska hyrbemanningen och antalet arbetade timmar.

Förflyttningen av hälso- och sjukvården kommer att fortsätta under 2025 och framåt, liksom fortsatta insatser för att hantera utmaningar inom demografi, ekonomi och kompetensförsörjning.

Mål- och indikatorutveckling under året

Mål och indikatorer (I)	Utveckling
Mål: Invånarna är nöjda och trygga	Positiv
I: Andel invånare som har förtroende för vårdcentraler	Positiv
I: Andel invånare som har förtroende för sjukhus	Oförändrad
I: Andel invånare som anser att väntetiderna vid vårdcentralerna är rimliga	Positiv
I: Andel invånare som anser att väntetiderna vid sjukhusen är rimliga	Positiv
Mål: Tjänsterna håller god kvalitet	Positiv
I: Medicinsk kvalitet inklusive patientsäkerhet: Målnivåer enligt Socialstyrelsen; andel indikatorer som når uppsatta målnivåer	Positiv
I: Andel patienter som får vård minst enligt vårdgarantin:	-
Primärvård 0 + 3 dagar	Negativ
Specialistsjukvård 90 + 90 dagar	Negativ
Barn- och ungdomspsykiatri 30 + 30 + 30 dagar	Positiv
I: Andel distansbesök av totalt genomförda besök	Positiv
I: Andel tolkuppdrag på distans (telefon eller video) av totalt genomförda tolkuppdrag	Positiv

Kommentarer till mål och indikatorer

Mål: Invånarna är nöjda och trygga

Tre av fyra indikatorer har förbättrats påtagligt under året. Fler invånare bedömer väntetiderna vid både vårdcentraler och sjukhus som rimliga, och fler har förtroende för vårdcentralerna. Andelen invånare med förtroende för sjukhusen är oförändrad. Utvecklingen har huvudsakligen gått i rätt riktning och målet bedöms som positivt.

Indikator: Andel invånare som har förtroende för vårdcentraler

Andelen invånare med förtroende för vårdcentraler har ökat, från 61 procent 2023 till 66 procent 2024. Män har högre förtroende för vårdcentralerna än kvinnor, 70 procent jämfört med 63. Utvecklingen har gått i önskad riktning och indikatorn bedöms som positiv.

Indikator: Andel invånare som har förtroende för sjukhus

Andelen invånare med förtroende för sjukhus ligger på samma nivå 2024 som 2023. Andelen uppgår till 72 procent. Män har marginellt högre förtroende för vården än kvinnor, 73 procent jämfört med 72. Indikatorn bedöms som oförändrad.

Indikator: Andel invånare som anser väntetider vid vårdcentraler rimliga

Andelen invånare som anser att väntetiderna vid vårdcentraler är rimliga har ökat, från 70 procent 2023 till 76 procent 2024. Kvinnor anser i något högre grad än män att väntetiderna är rimliga, 77 procent jämfört med 75. Utvecklingen har gått i önskad riktning och indikatorn bedöms som positiv.

Indikator: Andel invånare som anser väntetider vid sjukhus rimliga

Andelen invånare som anser att väntetiderna vid sjukhus är rimliga har ökat påtagligt under året, från 51 procent 2023 till 62 procent 2024. Män anser i högre grad än kvinnor att väntetiderna är rimliga, 64 procent jämfört med 60. Utvecklingen har gått i önskad riktning och indikatorn bedöms som positiv.

Mål: Tjänsterna håller god kvalitet

Fyra av målets sex indikatorer har utvecklats positivt under året och indikatorn avseende "medicinsk kvalitet" uppvisar en särskilt god utveckling jämfört föregående år och står sig också väl i ett riksperspektiv. Värdena gällande vårdgarantin inom primärvård och sjukhusvård är något försämrade, det gäller främst andel patienter som väntar på åtgärd/operation, medan övriga delar inte rört sig lika långt från föregående års decembervärden. Utvecklingen har huvudsakligen gått i rätt riktning och målet bedöms som positivt.

Indikator: Medicinsk kvalitet

Indikatorn "Medicinsk kvalitet" har förbättrats sedan föregående år. Andelen sjukdomsområden som nått uppsatt målvärde (fastställs av Socialstyrelsen) har ökat från 34 procent 2023 till 40 procent 2024. Indikatorn har utvecklats i rätt riktning och bedöms som positiv.

Till Hälso- och sjukvårdsförvaltningens årsredovisning (HSF240063) finns ett kvalitetsbokslut bilagt. Det finns också en separat patientsäkerhetsberättelse (HSF250031).

Indikator: Vårdgaranti

Av vårdgarantis fyra indikatorer "0, 3, 90, 90" har utfallet för dem som gäller primärvården försämrats något sedan föregående år. För "kontakt samma dag", från 89 procent till 88, och för "bedömning inom 3 dagar", från 85 procent till 82. Indikatorns primärvårdsdel har utvecklats i fel riktning och bedöms som negativ.

Inom specialistsjukvården är värdet för "besök inom 90 dagar" nära oförändrat jämfört med föregående år, medan värdet för "operation/åtgärd inom 90 dagar" har försämrats från 74 procent till 66. Då utvecklingen inte gått i rätt riktning bedöms denna del som negativ.

Indikatorerna för BUP (besök, utredning, behandling) redovisar baserat på decembervärdena en betydande förbättring jämfört med föregående år, framför allt gäller det besök och behandling². Utvecklingen har gått i rätt riktning och bedöms som positiv.

Vårdgaranti: Översikt utfall 2024 jämfört 2023 i Västmanland samt riket

Andel patienter som fått hjälp inom uppsatta tidsgränser (decembervärden).

	Riket	2024	2023
Kontakt samma dag (0)	87 %	88 %	89 %
Besök inom 3 dagar (3)	88 %	82 %	85 %
Första besök inom 90 dagar (90)	70 %	73 %	74 %
Operation/åtgärd inom 90 dagar (90)	62 %	66 %	74 %
BUP besök inom 30 dagar	81 %	83 %	30 %
BUP, utredning inom 30 dagar	67 %	35 %	28 %
BUP, behandling inom 30 dagar	58 %	62 %	22 %

Ytterligare information om vårdens tillgänglighet finns i Hälso- och sjukvårdsnämndens årsredovisning (HSF240063).

Indikator: Andel distansbesök

Andelen distansbesök har ökat under året, från 1,6 procent 2023 till 2,2 procent 2024. Utvecklingen har gått i rätt riktning, framför allt inom psykiatri, och indikatorn bedöms som grön.

Indikator: Andel tolkuppdrag på distans

Andelen tolkuppdrag på distans har ökat, från 52 procent 2023 till 57 procent 2024. Utvecklingen har gått i önskad riktning och indikatorn bedöms som grön.

Utveckling av uppdrag

Uppdrag 2024	Utveckling
1. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden med utgångspunkt från god och nära vård samt ny nationell cancerstrategi säkerställa att framtidens cancervård utvecklas i Västmanland inklusive rehabilitering och ökad hörsamhet till screening.	Planenligt
2. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden utreda mobil lågröskelverksamhet samt ta fram förslag på hur beroendevården kan stärkas.	Planenligt
3. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden öka samarbetet med länets kommuner avseende barns stöd i skolan. -	Planenligt
4. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa insatser som stärker föräldraförmågan och vara pådrivande för fler familjecentraler i länet.	Planenligt
5. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden söka gemensamma lösningar med länets kommuner avseende kompetensförsörjning samt kompetenshöjning gällande äldres vård.	Planenligt
6. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden arbeta för att öka andelen distanstolkning i syfte att minska kostnaderna, öka tillgängligheten och minska miljöpåverkan.	Planenligt
7. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden verka för att motivation, förståelse och resultat gällande god vårdhygien ökar.	Planenligt

² Svängningarna mellan årets månader är stor, och om årsmedelvärde används i stället för decemberutfall resulterar det i att "besök" och "behandling" har en svagt negativ utveckling och "utredning" är oförändrad.

Kommentarer till uppdrag

1. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden med utgångspunkt från god och nära vård samt ny nationell cancerstrategi säkerställa att framtidens cancervård utvecklas i Västmanland inklusive rehabilitering och ökad hörsamhet till screening:

Insatser har genomförts planenligt. Gap-analys avseende följsamheten till vårdprogram cancer-rehabilitering har genomförts och statsbidrag har erhållits. Samverkan mellan patientorganisationer har startats; Livskraft. Palliativ vård/samverkan för barn pågår med målet att barnen ska få tillgång till Hemvård barn samt AH-teamet. Utbildning har startats för medarbetare på barnkliniken. Beteendeanalys har genomförts i syfte att öka deltagandet hos utrikesfödda kvinnor i screeningerbjudande och målsökande arbetssätt har identifierats.

2. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden utreda mobil lågtröskelverksamhet samt ta fram förslag på hur beroendevården kan stärkas:

Båda uppdragen är utförda och rapporterade till hälso- och sjukvårdsnämnden.

3. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden öka samarbetet med länets kommuner avseende barns stöd i skolan:

Under hösten intensifierades aktiviteterna inom uppdraget och kom i fas med plan. Uppdraget har resulterat i förbättrad tillgång till dyslexiutredning för barn med samtidig språkstörning.

4. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa insatser som stärker föräldraförmågan och vara pådrivande för fler familjecentraler i länet:

Digitalt föräldraskapsstöd är klart och utveckling av gruppverksamhet pågår. Förberedande insatser gällande familjecentraler är genomförda, process för uppstart framtagna och workshops genomförda med kommuner som saknar familjecentral. Arbeta för att etablera centraler pågår i dessa.

5. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden söka gemensamma lösningar med länets kommuner avseende kompetensförsörjning samt kompetenshöjning gällande äldres vård:

En första förfrågan till kommunerna i länet genomförd om vilka områden och funktioner där delade tjänster skulle kunna utvecklas.

6. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden arbeta för att öka andelen distanstolkning i syfte att minska kostnaderna, öka tillgängligheten och minska miljöpåverkan:

Verksamheterna arbetar aktivt med att använda telefon- eller videotolk.

7. Under planperioden ska hälso- och sjukvårdsnämnden verka för att motivation, förståelse och resultat gällande god vårdhygien ökar:

Arbetet har löpt planenligt men utmaningar med följsamhet till basala hygien- och klädregler finns i flera verksamheter.

Uppdrag från 2023 som ej löpt planenligt beskrivs nedan:

Uppdrag 2: Under 2023 ska hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställa att samarbetet fungerar väl för grupper med stort vårdbehov och arbeta för att utveckla patientens delaktighet utifrån personcentrerade arbetssätt i Västmanland.

Projekt för egen-/distansmonitorering har ej löpt planenligt då tilldelningsbeslut i upphandlingsprocessen överprövats. Detsamma gäller arbete för att tydliggöra grundläggande digital servicenivå och hantering av hur dubbel funktionalitet av ärendetyper via 1177 och Plattform 24 ska hanteras.

Uppdrag 7: Under planperioden ska regionstyrelsen och samtliga nämnder bidra till hälsofrämjande insatser som leder till ett förbättrat hälsoläge i länet.

Projekt för att stärka egenvård vid nyupptäckt hypertoni har avslutats på grund av svårigheter att rekrytera patienter med befintligt upplägg.

Tandvård

Året i sammanfattning

Tandvården visar genomgående höga värden och en positiv utveckling inom det kariesförebyggande arbetet. Utöver det löpande uppdraget inom barntandvården kan insatser i skolor, på familjecentraler och tandborstning på förskola de senaste åren vara några förklaringar till de förbättrade indikatorvärden som ses 2024.

Mål- och indikatorutveckling under året

Mål och indikatorer (I)	Utveckling
Mål: Invånarna är nöjda och trygga	Nytt mål
I: Andel invånare som har förtroende för tandvården	Ny indikator
Mål: Tjänsterna håller god kvalitet	Positiv
I: Andel undersökta 3-åringar som är kariesfria	Oförändrad
I: Andel undersökta 12-åringar som är kariesfria	Positiv
I: Genomsnittligt antal skadade tänder hos den mest sjuka tredjedelen av undersökta 12-åringar	Positiv

Kommentarer till mål och indikatorer

Mål: Invånarna är nöjda och trygga

Målet infördes 2024 och jämförelsevärden saknas, varför målets utveckling inte kan bedömas.

Indikator: Andel invånare som har förtroende för tandvården

Utfallet på indikatorn uppgår till 76 procent. En större andel kvinnor än män anger att de har förtroende för tandvården, 78 procent jämfört med 73. Då indikatorn är ny för 2024, finns inget tidigare värde att jämföra med. I relation till hälso- och sjukvården, där motsvarande fråga ställs, står sig tandvården väl.

Mål: Tjänsterna håller god kvalitet

Två av målets tre indikatorer har utvecklats i rätt riktning och den tredje ligger oförändrad på hög nivå. Målet som helhet bedöms som positivt.

Indikator: Andel undersökta 3-åringar som är kariesfria

Andelen kariesfria 3-åringar ligger på samma nivå 2024 som 2023. Utfallet uppgår till 97 procent och är detsamma för flickor och pojkar. Indikatorn bedöms som oförändrad.

Indikator: Andel undersökta 12-åringar som är kariesfria

76,2 procent av alla 12-åringar var kariesfria 2024. Pojkar har något bättre värden jämfört med flickor, 77,4 procent jämfört med 75,1. Utvecklingen har gått i önskad riktning sedan 2023 då 74 procent av 12-åringarna var kariesfria, och indikatorn bedöms som positiv.

Indikator: Antal skadade tänder hos de mest sjuka

Hos den mest sjuka tredjedelen av 12-åringar har antalet skadade tänder minskat jämfört med 2023. Utfallet för indikatorn 2024 uppgår till 1,34 skadade tänder, att jämföra med 2023 då den uppgick till 1,53. I gruppen mest sjuka tredjedelen uppvisar pojkar ett bättre värde, 1,27,

jämfört med 1,41 för flickor, Utvecklingen har gått i önskad riktning och indikatorn bedöms som positiv.

Utveckling av uppdrag

Inga specificerade uppdrag till området 2024.

Folkhälsa

Året i sammanfattning

Folkhälsosatsningen "Kraftsamlingen" har under året utvecklat nya arbetsmetoder för samverkan mellan region och kommuner. Samtidigt har samverkan kring föräldraskapsstöd utvecklats med en modell för att stödja inrättande av familjecentraler i länets samtliga kommuner.

Framåt finns fortsatta utmaningar i att komma längre och etablera effektiv samverkan och samskapande med länets kommuner. Det handlar om att utveckla metoder och stärka regionens roll som en resurs och samarbetspartner i kommunernas operativa arbete.

Mål- och indikatorutveckling

Mål och indikatorer (I)	Utveckling
Mål: Invånarnas hälsoläge är gott	Oförändrad
I: Andel vuxna invånare med självupplevd god hälsa (Jfr 2022)	Oförändrad
I: Andel ungdomar med fullgod psykisk hälsa i årskurs 9 och år 2 i gymnasiet	Inget värde
I: Levnadsvanor i befolkningen ³ , index (max 100) (Jfr 2022)	Positiv

Kommentarer till mål och indikatorer

Mål: Invånarnas hälsoläge är gott

Två av tre indikatorer har mätts under 2024. Indikatorn över självskattad hälsa hos vuxna är i det närmaste oförändrad. Den sedan 2022 nya indikatorn "Levnadsvanor" visar en kraftig förbättring, men utfallet ska tolkas med försiktighet vilket förklaras nedan. Målet som helhet bedöms som oförändrat.

Indikator: Andel vuxna med självupplevd god hälsa

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 70 procent, att jämföra med 2022 då värdet var 69 procent. Män uppvisar bättre värden än kvinnor, 72 procent jämfört med 69. Utfallet på indikatorn visar en liten förbättring men den ligger inom felmarginalen, och utvecklingen bedöms som oförändrad.

Indikator: Andel ungdomar med fullgod psykisk hälsa

Indikatorn har ej mätts under 2024 och bedöms därmed inte.

Indikator: Levnadsvanor i befolkningen

Indikatorn visar en förbättring av levnadsvanorna i befolkningen i Västmanland i relation till befolkningen i övriga län. Värdet låg 2022 på 16 och 2024 uppgår det till 46. Det är framför allt området fetma och fysisk aktivitet som haft en positiv utveckling; konsumtion av frukt och grönsaker har minskat, dock är minskningen i Västmanland lägre än andra län vilket gör att indikatorn ökat trefaldigt. Det är viktigt att uppmärksamma att det inte skett några dramatiska förändringar i enskilda levnadsvanor i Västmanland, men utvecklingen bedöms som positiv.

³ Index som väger samman fem mått gällande fetma, alkoholvanor, stillasittande, fysisk aktivitet samt intag av frukt och grönt. Indexet presenteras i Kolada och räknas fram baserat på uppgifter från nationella och regionala folkhälsoundersökningar.

Utveckling av uppdrag

Uppdrag 2024

Utveckling

8. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden prioritera hälsofrämjande och förebyggande insatser utifrån hälsoekonomi och där störst effekt på befolkningsnivå uppnås.

Planenligt

Kommentarer till uppdrag

8. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden prioritera hälsofrämjande och förebyggande insatser utifrån hälsoekonomi och där störst effekt på befolkningsnivå uppnås:

Ett flertal hälsoekonomiska beräkningar har genomförts, såväl på verksamhetsnivå, regional nivå som storregional nivå och strukturen är på plats. Detta ger beställarna förutsättningar att välja hälsofrämjande och förebyggande insatser som ger effekt. Arbetet med framtagandet av webblösning för att sprida resultat av befolkningsundersökningar är klart och har lanserats.

Kommundialoger har genomförts med länets samtliga kommuner under 2024.

Uppdrag från 2023 som ej löper planenligt beskrivs nedan:

Uppdrag 6: RUN ska leda arbetet med länets aktörer för förbättrat hälsoläge i befolkningen.

Fyra kommuner är för närvarande involverade i arbetet med Kraftsamlingen. Utmaningen är att frigöra resurser kommunalt och regionalt för att starta och leda arbeten kopplade till förbättrad folkhälsa.

Kollektivtrafik

Året i sammanfattning

Resandet inom allmän kollektivtrafik har ökat. De flesta invånare i länet åker minst en gång per år med kollektivtrafik och en tredjedel reser regelbundet minst en gång i månaden. Nöjdheten hos resenärerna ligger i topp i riket. Insatser har genomförts för att snabbt nå ut med trafikinformation och besvara resenärernas frågor och insändare. Marknadsföringskampanjer genomförs med syfte att kollektivtrafiken ska upplevas som en naturlig del i resenärens vardag och vara en möjliggörare för resenären att ta sig till sitt mål.

Under året har resenärerna varit påverkade av såväl planerat som akut inställda turer inom tågtrafiken. Tågbolagen har haft personalbrist och brister i underhåll av fordon. Därutöver finns det brister i infrastrukturen. Men jämfört med föregående år har personalbristen minskat och sedan hösten har andelen inställda tågturer minskat påtagligt, framför allt på Bergslagspendeln. Andelen genomförda tågturer via regionens delägda tågbolag har ökat på samtliga linjer inom länet.

Sedan mitten av juni har Mälardalstrafik haft en ny operatör, Transdev, som ersatt MTR i väntan på ny upphandling. Detta nödavtal har medfört ökade kostnader.

Mål- och indikatorutveckling under året

Mål och indikatorer (I)	Utveckling
Mål: Invånarna är nöjda och trygga	Positiv
I: Andel invånare som är nöjd med kollektivtrafiken	Positiv
I: Kollektivtrafikens marknadsandel	Bedöms ej
Mål: Tjänsterna håller god kvalitet	Oförändrad
I: Andel inställda turer inom tågtrafiken	Positiv
I: Andel inställda turer inom busstrafiken	Oförändrad
I: Punktlighet inom tågtrafik	Oförändrad

Kommentarer till mål och indikatorer

Mål: Invånarnas är nöjda och trygga

En av målets två indikatorer ligger till grund för bedömningen 2024. Indikatorn som avser marknadsandel är exkluderad på grund av osäkerhet i mätning i och med byte av mätinstitut. Värdet på indikatorn som mäter invånarnöjdhet har ökat och målet bedöms som positivt.

Indikator: Andel invånare som är nöjd med kollektivtrafiken

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 62 procent, att jämföra med 2023 då värdet var 59 procent. Kvinnor är mer nöjda än män, 64 procent jämfört med 59. Utvecklingen har gått i önskad riktning och indikatorn bedöms som positiv.

Indikator: Kollektivtrafikens marknadsandel

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 14 procent. Värdet kan inte jämföras med föregående år, då ändrad mätmetod kan ha påverkat utfallet, och därför görs inte någon bedömning av indikatorns utveckling.

Mål: Tjänsterna håller god kvalitet

Två av målets tre indikatorer är i huvudsak oförändrade. Indikatorn som gäller inställda turer i tågtrafiken visar en positiv utveckling under hösten, vilket främst förklaras av förbättrad bemanning. Sammantaget bedöms målet som oförändrat.

Indikator: Andel inställda turer inom tågtrafiken

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 10 procent, att jämföra med 2023 då värdet var 14 procent. Utvecklingen har gått i önskad riktning och indikatorn bedöms som positiv.

Indikator: Andel inställda turer inom busstrafiken

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 0,3 procent, att jämföra med 2023 då värdet var 0,2 procent. Förändringen är marginellt negativ och indikatorn bedöms som oförändrad.

Indikator: Punktlighet inom tågtrafik

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 80 procent vilket är detsamma som föregående år. Indikatorn bedöms därmed som oförändrad.

Utveckling av uppdrag

Uppdrag 2024	Utveckling
9. Under planperioden ska kollektivtrafiknämnden identifiera behov av länsöverskridande trafik i samverkan med berörda grannlän.	Planenligt
10. Under planperioden ska kollektivtrafiknämnden arbeta med utveckling av kapacitetsstark kollektivtrafik.	Planenligt
11. Under 2024 ska kollektivtrafiknämnden verka för fler trygghetsåtgärder i kollektivtrafiken.	Planenligt

Kommentarer till uppdrag

9. Under planperioden ska kollektivtrafiknämnden identifiera behov av länsöverskridande trafik i samverkan med berörda grannlän:

Ett nytt avtal om länsöverskridande busstrafik med UL⁴ blev klart under året. Samverkan är en fortlöpande process och nya möjligheter ses över kontinuerligt.

10. Under planperioden ska kollektivtrafiknämnden arbeta med utveckling av kapacitetsstark kollektivtrafik:

Satsning på en robust tågtrafik har pågått hela 2024 och en uppdatering av trafikförsörjningsprogrammet har påbörjats. Under året har möjligheten till utökad anropsstyrd trafik undersökts och försök med autonom körning in till hållplats har testats tillsammans med Svealands-
trafiken. Insatserna förväntas fortsätta planenligt under nästa år.

11. Under 2024 ska kollektivtrafiknämnden verka för fler trygghetsåtgärder i kollektivtrafiken:

Utifrån genomförda analyser har flera åtgärder vidtagits under året för att öka tryggheten i kollektivtrafiken. Byte av hållplatsskärmar påbörjades i slutet av året och kommer att fortsätta under 2025. De nya skärmarna bidrar till bättre trafikinformation och ökad trygghet för resenärer inom busstrafiken. Inom tågtrafiken har andelen planerade turer som genomförts ökat, vilket bidragit till ökad trygghetskänsla.

⁴ UL är det varumärke under vilket Region Uppsala erbjuder kollektivtrafik i samarbete med olika trafikföretag.

Regional utveckling och tillväxt

Året i sammanfattning

Under 2024 har verksamheten i huvudsak genomförts i linje med uppdrag och planer. Arbete med uppdatering av länets regionala utvecklingsstrategi har pågått under hela året, en regional systemanalys för infrastruktur har färdigställts och skickats på remiss till länets kommuner. Arbetet med nästa länstransportplan har påbörjats. En samverkan har utvecklats mellan regionen och länets samtliga kommuner kring konst och film. En satsning har påbörjats i länet för att öka företagsetableringar och investeringar. En väl utvecklad samverkan inom välfärdsområdet i länet har lagt grunden till att Västmanland valts ut som pilotlän i ett nationellt projekt med fokus på förebyggande arbete, barn och unga, inför den nya socialtjänstlagen som införs under 2025.

Mål- och indikatorutveckling under året

Mål och indikatorer (I)	Utveckling
Mål: Länet utvecklas positivt	Negativ
I: Måluppfyllelse i RUS: andel målområden med positiv utveckling	Negativ

Kommentarer till mål och indikatorer

Mål: Länet utvecklas positivt

Målets indikator, den regionala utvecklingsstrategin, RUS, har backat något sedan föregående år. I absoluta tal är förändringen inte dramatisk, men utvecklingen har inte gått i rätt riktning. Målet bedöms som negativt.

Indikator: Måluppfyllelse i RUS – andel mått med positiv utveckling

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 38 procent (8 av 21 mått i RUS), att jämföra med 2023 då värdet var 48 procent (10 av 21 mått i RUS). Utvecklingen har inte gått i önskad riktning och indikatorn bedöms som negativ.

Utveckling av uppdrag

Uppdrag 2024	Utveckling
12. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden och övriga nämnder arbeta med att verkställa intentionerna i RUS:en internt i Region Västmanland och tillsammans med länets kommuner och andra intressenter.	Planenligt
13. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden samla och koordinera arbetet för ökad tillväxt och ett starkare företagsklimat i länet.	Planenligt
14. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden samla och koordinera arbetet kring kraftförsörjning i bred samverkan. Detta uppdrag ersätter RF 34 från RPB 23.	Planenligt
15. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden ta fram en omvärldsanalys av möjliga driftsformer för verksamhet inom scenkonst.	Delvis planenligt
16. Under planperioden ska Tärna Folkhögskola i större utsträckning matcha utbildningarna mot arbetsmarknadens behov.	Planenligt
17. Regionala utvecklingsnämnden ska, i dialog med regionstyrelsen och kollektivtrafiknämnden, under planperioden tillsammans med övriga intressenter arbeta vidare med kort- och	Planenligt

långsiktiga trafiklösningar för Finnslätten, inklusive tågstopp. Tillsammans med intresserade kommuner ska regionen agera för att tågstopp så snabbt som möjligt blir en del av Trafikverkets planeringsunderlag. Detta uppdrag ersätter uppdrag 11 från RP 2023.

Kommentarer till uppdrag

12. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden och övriga nämnder arbeta med att verkställa intentionerna i RUS:en internt i Region Västmanland och tillsammans med länets kommuner och andra intressenter:

Samverkan har skett inom flera områden och forum där utmaningar fångas upp, till exempel inom infrastruktur, bredband, kraftförsörjning och folkhälsa.

13. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden samla och koordinera arbetet för ökad tillväxt och ett starkare företagsklimat i länet:

En regional analys av företagsklimatet har genomförts och kommunerna arbetar med insatser med möjlighet att söka projektmedel. Ett länsgemensamt projekt för att främja etablering och investeringar har grundats under året och beräknas starta i april 2025. Vidare har aktiviteter genomförts kopplat till järnvägsfrågor, turism och besöksnäring samt kompetensförsörjning.

14. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden samla och koordinera arbetet kring kraftförsörjning i bred samverkan. Detta uppdrag ersätter RF 34 från RPB 23:

Inom Effektförum har arbetsformerna utvecklats och samverkan har fördjupats med samhällsbyggnadsnätverket och näringslivschefsnätverket. Vidare har samverkan fördjupats med Länsstyrelsen som fått nya uppdrag inom området kraftförsörjning.

15. Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden ta fram en omvärldsanalys av möjliga driftsformer för verksamhet inom scenkonst:

Regionala utvecklingsförvaltningen har påbörjat en omvärldsanalys av vilka driftsformer som idag finns i landet. Tidplanen är förskjuten.

16. Under planperioden ska Tärna Folkhögskola i större utsträckning matcha utbildningarna mot arbetsmarknadens behov:

Tärna folkhögskola har under året påbörjat uppdraget genom att undersöka förutsättningarna för att förändra kursutbudet. Arbetet löper på i en process där förslag kommer att baseras på en inriktnings- och konsekvensanalys av arbetsmarknadens behov.

17. Regionala utvecklingsnämnden ska, i dialog med regionstyrelsen och kollektivtrafiknämnden, under planperioden tillsammans med övriga intressenter arbeta vidare med kort- och långsiktiga trafiklösningar för Finnslätten, inklusive tågstopp. Tillsammans med intresserade kommuner ska regionen agera för att tågstopp så snabbt som möjligt blir en del av Trafikverkets planeringsunderlag. Detta uppdrag ersätter uppdrag 11 från RP 2023:

Under året har arbete i samverkan med Trafikverket, Västerås stad, intresserade kommuner och kollektivtrafikförvaltningen pågått. Ingången har varit att verka för högre kapacitet på Mälärbanan, vilket skulle stärka förutsättningarna för nya tågstationer. Dialog med näringslivet på Finnslätten har också ägt rum.

Uppdrag från 2023 som ej löper planenligt beskrivs nedan:

Uppdrag 8: Under planperioden ska regionala utvecklingsnämnden tillse att en regional systemanalys för transportinfrastruktur tas fram för att utveckla trafikinfrastrukturen i Västmanland.

En systemanalys har tagits fram och är på remiss hos länets kommuner. Uppdraget är något fördröjt mot plan.

Fastigheter och lokaler

Året i sammanfattning

Regionstyrelsen har under året fattat beslut om finansiellt igångsättningstillstånd för modernisering av ett nytt vårdplan på Västmanlands sjukhus Fagersta, tillbyggnad av rättspsykiatri för klass 3 vård samt modernisering av före detta Oxbackens vårdcentral.

Nytt akutsjukhus Västerås fortsätter arbetet med etapp 1 planenligt med byggnation av vårdbyggnaden. Projekteringsarbetet har avslutats under våren 2024 och resulterat i en bygghandling. Under året har montage av stomme och fasad inletts samt start av arbete med invändiga arbeten. Inom Etapp 2 pågår projektering av byggnad 95.

Programmet har under året arbetat med upphandling av byggnadspåverkande medicinskt teknisk utrustning. Det har även pågått arbete med att planera inför och genomföra arbetet med verksamhetsutveckling och starta planering av klinisk driftsättning.

Relaterat till omvärldsläget finns en betydande risk för ökad kostnadsutveckling, och därför arbetar programmet kontinuerligt med att identifiera effektiviseringar och prioriteringar.

Mål- och indikatorutveckling under året

Inga specificerade mål eller indikatorer inom området 2024.

Utveckling av uppdrag

Inga specificerade uppdrag inom området 2024.

Digitalisering

Året i sammanfattning

Ett stort antal utvecklingsarbeten med koppling till digital teknik har pågått i regionens verksamheter. Det gäller både stöd- och kärnverksamheter. Några exempel är automatiserad överföring av information till kvalitetsregister, egenmonitorering, chatt och egenvårdsrådgivning samt elektronisk underskrift. Utveckling inom informationsdriven vård och AI är också på agendan internt i regionen och i samverkan med andra parter.

En viktig milstolpe som nåddes i början på året var att samtliga kommuner då blev knutna till Cosmic. Under perioden har nästa steg påbörjats, att införa sammanhållen journal för den kommunala elevhälsan. På grund av omvärldsläget pågår också arbete för höjd säkerhet och beredskap inom IT-området.

Kommande utvecklingsarbete kopplat till målbild HoS 2029 och NAV (Nytt Akutsjukhus Västerås) tar allt större resurser i anspråk.

Mål- och indikatorutveckling under året

Inga specificerade mål eller indikatorer inom området 2024.

Utveckling av uppdrag

Inga specificerade uppdrag inom området 2024.

Hållbarhet

Året i sammanfattning

Hållbarhetsarbetet har under 2024 huvudsakligen löpt på planenligt och uppdragen från fullmäktige är genomförda. Under året har ett nytt kemikaliehanteringssystem införts i arbetet med utfasning av farliga kemikalier, och omställningen till en fossilfri fordonsflotta har fortsatt. Framöver behöver mer cirkulära materialflöden utvecklas och säkerställas.

Mål- och indikatorutveckling under året

Mål och indikatorer (I)	Utveckling
Mål: Tjänsterna håller god kvalitet och är hållbara	Oförändrad
I: Ökad hållbarhet: Måluppfyllelse enligt program, målområden som förbättras	Oförändrad

Kommentarer till mål och indikatorer

Mål: Tjänsterna håller god kvalitet och är hållbara

Målets indikator, Hållbarhetsprogrammet, har inte utvecklats i önskad riktning under året utan i huvudsak stått stilla. Målet bedöms som oförändrat.

Indikator: Ökad hållbarhet – måluppfyllelse enligt program

Av programmets fem mål har fyra stått stilla under året (inköp/resurseffektivitet, jämlikhet/jämställdhet, tillgänglighet/delaktighet, klimat) och ett har utvecklats i fel riktning (biologisk mångfald/giftfri miljö). Sammantaget bedöms indikatorn som oförändrad.

Ytterligare information finns i Hållbarhetsredovisning 2024 (RV250251) som är en uppföljning av programmet i sin helhet med samtliga mål och indikatorer.

Utveckling av uppdrag

Uppdrag 2024	Utveckling
18. Under 2024 ska regionstyrelsen arbeta för att omhänderta hållbarhetsprogrammet i regionplan och budget 2025–2027 i syfte att öka tydligheten och underlätta måluppfyllelse.	Planenligt
19. Under 2024 ska regionstyrelsen tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden utvärdera beslutet att ge asylsökande och personer som vistas i Sverige utan tillstånd sjukvård, tandvård samt habilitering och hjälpmedel på samma villkor som folkbokförda i Västmanlands län.	Planenligt

Kommentarer till uppdrag

18. Under 2024 ska regionstyrelsen arbeta för att omhänderta hållbarhetsprogrammet i regionplan och budget 2025–2027 i syfte att öka tydligheten och underlätta måluppfyllelse:

Uppdraget är genomfört då intentioner och ambitioner i hållbarhetsprogrammet är omhändertagna i regionplanen för 2025–2027.

19. Under 2024 ska regionstyrelsen tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden utvärdera beslutet att ge asylsökande och personer som vistas i Sverige utan tillstånd sjukvård, tandvård samt habilitering och hjälpmedel på samma villkor som folkbokförda i Västmanlands län:

Uppdraget är återrapporterat till hälso- och sjukvårdsnämnden.

Säkerhet och trygghet

Året i sammanfattning

Den oroliga omvärlden har fortsatt att påverka regionen i flera avseenden. Risk för angrepp på olika system har medfört att krisberedskapen inom IT-området höjts, och det gäller även beredskap generellt inom övriga verksamhetsområden i händelse av kris. Samhällets utveckling ställer också allt högre krav på organisationen att kunna hantera risk- och högriskpatienter för att säkerställa en trygg och säker miljö för samtliga patienter och medarbetare.

Mål- och indikatorutveckling under året

Inga specificerade mål eller indikatorer inom området 2024.

Utveckling av uppdrag

Uppdrag 2024

Utveckling

20. Under planperioden ska regionstyrelsen involvera samarbetspartners, kommuner och andra relevanta aktörer i arbetet med att stärka Region Västmanlands beredskap.

Planenligt

Kommentarer till uppdrag

20. Under planperioden ska regionstyrelsen involvera samarbetspartners, kommuner och andra relevanta aktörer i arbetet med att stärka Region Västmanlands beredskap: Regionen har deltagit i flera projekt och övningar avseende försörjningsberedskap och beredskapsplanering. Diskussioner har förts kontinuerligt med länsstyrelsen och beredskapsfrågan har varit uppe i strategisk regional beredning. Ett arbete har initierats kring beredskapslager.

Forskning, innovation och utbildning

Året i sammanfattning

Det finns flera positiva händelser att lyfta fram inom området forskning, innovation och utbildning, även om indikatorerna backat något under året. Centrum för klinisk forskning, CKF, firade 25-årsjubileum och genomförde i november en regiontäckande "Kunskapsdag" tillsammans med externa aktörer. Regionens kliniska träningscentrum, KTC, flyttade under hösten in i nya lokaler med bättre utrustning och förutsättningar för högkvalitativ utbildning. Under 2025 förväntas en positiv utveckling med bättre balans i arbetet, och därmed ökade möjligheter att prioritera forskning som en del av den kliniska utvecklingen.

Mål- och indikatorutveckling under året

Mål och indikatorer (I)	Utveckling
Mål: Tjänsterna/regionens forskning håller god kvalitet	Negativ
I: Antal vetenskapliga publikationer från regionen	Negativ
I: Antal kliniska studier	Negativ
I: Antal medarbetare som medverkar i vetenskapligt arbete	Negativ

Kommentarer till mål och indikatorer

Mål: Tjänsterna/regionens forskning håller god kvalitet

Målets samtliga indikatorer har haft en utveckling i oönskad riktning under året och målet bedöms därmed som negativt. Den främsta förklaringen är hög arbetsbelastning på grund av pågående omställningsarbete, vilket begränsat forskande klinikers möjlighet att ta ut forsknings-tid.

Indikator: Antal vetenskapliga publikationer från regionen

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 59. Det är en nedgång med 10 publikationer jämfört med 2023 då utfallet var 69 publikationer. Utvecklingen har inte gått i önskad riktning och indikatorn bedöms som negativ.

Indikator: Antal kliniska studier

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 175. Det är en minskning med fyra studier jämfört med 2023 då antalet uppgick till 179 publikationer. Utvecklingen har inte gått i önskad riktning och indikatorn bedöms som negativ.

Indikator: Antal medarbetare som medverkar i vetenskapligt arbete

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 240. Det är en minskning med 16 medarbetare jämfört med 2023 då 256 medarbetare medverkade i vetenskapligt arbete. Utvecklingen har inte gått i rätt riktning och indikatorn bedöms som negativ.

Utveckling av uppdrag

Uppdrag 2024

Utveckling

21. Under planperioden ska regionstyrelsen verka för att öka andelen externfinansiering i pågående och framtida forsknings- och innovationsprojekt.

Planenligt

Kommentarer till uppdrag

21. Under planperioden ska regionstyrelsen verka för att öka andelen externfinansiering i pågående och framtida forsknings- och innovationsprojekt:

CKF har genom extern finansiering stöttat validering av AI inom bröst- och prostatacancerdiagnostik och utveckling av VR⁵ för träning av operationssjuksköterskor. Externfinansiering har även erhållits för finansiering av 'innovationscoacher' inom klinisk verksamhet för att öka förmågan att arbeta med innovation och samverkan med industri och akademi. Under 2024 har etablering påbörjats av säker intern teknisk datainfrastruktur för forskning, träning, test och utveckling av språkmodeller. Arbetet har skett i samverkan med externa samarbetspartner. Ett omfattande utvecklingsarbete har pågått och fortsätter för ökat intresse och stöd i forskarnas arbete med externa ansökningar om forskningsmedel.

⁵ VR = *Virtual reality* – en datateknik som simulerar verkliga eller inbillade miljöer och vår närvaro och interaktion i dem. Källa: Wikipedia

Väsentliga personalförhållanden

Personal- och arbetsgivarpolitik

Året i sammanfattning

Samtidigt som uppdrag och utvecklingsarbeten genomförts har året präglats av flera andra händelser. Det ansträngda ekonomiska läget och ett ökat antal anställda ledde till att ett anställningsstopp infördes i mars. Antalet anställda fortsatte att öka under våren för att sedan stabiliseras och minska under hösten. Våren påverkades även av avtalsrörelsen som inleddes med varsel om konflikt från Kommunal, som avblåstes innan den trädde i kraft. Därefter varslade Vårdförbundet om nyanställning- och övertidsblockad och sedan även strejk. Strejken avblåstes, men övertidsblockaden pågick april-juni. Under hösten har ett arbete för att stärka samverkan startats och partsgemensam utbildning hålls under 2024–2025 för samverkansgrupper i regionen.

Mål- och indikatorutveckling under året

Mål och indikatorer (I)	Utveckling
Mål: Medarbetare stannar och utvecklas i Region Västmanland	Oförändrad
I: Hållbart medarbetar-engagemang (HME-index)	Oförändrad
I: Personalomsättning	Positiv
I: Kvarstannande	Negativ
I: Sjukfrånvaro	Oförändrad
I: Inhyrd personal (arbetad tid utförd av inhyrd personal)	Positiv
I: Måluppfyllelse i Personal- och arbetsgivarprogram	Oförändrad

Kommentarer till mål och indikatorer

Mål: Medarbetare stannar och utvecklas i Region Västmanland

Då hälften av indikatorerna bedöms som oförändrade, två som positiva och en som negativ bedöms målet som oförändrat/otillräckligt utvecklat.

Positivt är att färre medarbetare valde att lämna Region Västmanland och att tid utförd av inhyrd bemanning minskade. Regionen har lyckats behålla en hög nivå av medarbetarengagemang och visar att engagemanget för det egna arbetet är stort och att det finns goda förutsättningar för att trivas, utvecklas och göra ett bra jobb.

Indikator: Hållbart medarbetarengagemang (HME-index)

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 79, det är oförändrat mot senaste mätningen 2022. Indikatorn bedöms som oförändrad.

Indikator: Personalomsättning

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 9,2 procent, det är en minskning från föregående års värde: 10,7 procent. Indikatorn utvecklas i önskad riktning och bedöms som positiv.

Indikator: Kvarstannande

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 68,9 procent, det är en minskning från föregående års värde: 70 procent. Indikatorn utvecklas i oönskad riktning och bedöms som negativ.

Indikator: Sjukfrånvaro

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 7,4 procent, den är oförändrad mot föregående år. Indikatorn bedöms därmed som oförändrad.

Den långa sjukfrånvaron ökade något bland kvinnor och i åldersgruppen 30–49 år. Sett till åldersgrupper var korttidsfrånvaron som högst i gruppen 29 år och yngre och långtidsfrånvaron högst i gruppen 50 år och äldre. Kostnaden för sjukfrånvaron, inklusive semesterersättning och sociala avgifter var 158 miljoner kronor. Frisktalet utvecklades i en positiv riktning där en större andel medarbetare var friska. För att sänka sjukfrånvaron pågår olika aktiviteter, bland annat aktiva hälsoteam, ledarskapsutbildning, utbildningsinsatser och ett vidare arbete med att skapa hälsofrämjande arbetsplatser.

Sjukfrånvaro mätt i procent, ackumulerat helår	2023	2024
Total sjukfrånvaro	7,4	7,4
Långtidssjukfrånvaro (andel över 60 dagar)	35,6	37,0
Kvinnor	8,0	8,1
Män	5,0	4,8
0–29 år	8,0	7,5
30–49 år	6,9	7,2
50 år -	7,9	7,7

Frisktal mätt i procent	2023	2024
Andel medarbetare med högst 5 sjukdagar totalt fördelat på högst 3 tillfällen under året	44,5	46,7

Indikator: Inhyrd personal

Utfallet på indikatorn 2024 uppgår till 237 500 timmar, det är en minskning från föregående års värde: 417 000 timmar. Indikatorn utvecklas i önskad riktning och bedöms som positiv.

Arbetad tid utförd av inhyrd bemanning minskar med 43 procent, motsvarande 104 årsarbetare och 192 miljoner kronor jämfört med föregående år. Den minskade inhyrningen av sjuksköterskor och läkare har haft störst effekt på resultatet. Region Västmanland har anslutit till det nationella avtalet för hyrbemanning gällande sjuksköterskor och läkare. Under februari-september minskade hyrbolagens leveransförmåga av hyrläkare och hyrsjuksköterskor påtagligt, för att bli mer stabil under hösten. Den minskade tillgången bidrog till sänkta kostnader, men det strukturerade arbetet med att ständigt minska inhyrningen har gett störst effekt.

Indikator: Personal- och arbetsgivarepolitik: Måluppfyllelse enligt program

Då flera indikatorer inte har kunnat mätas kan inget av programmets mål bedömas fullt ut. Utifrån de indikatorer som kan mätas bedöms målen kompetensförsörjning, arbetsmiljö och lönebildning ha oförändrad eller otillräcklig utveckling. Målet ledarskap rör sig i önskad riktning. Sammantagen bedöms indikatorn som oförändrad. Programmet upphävs 2025 enligt Regionplan och budget 2025–2027.

Utveckling av uppdrag

Uppdrag 2024	Utveckling
22. Under hela planperioden ska regionstyrelsen se över förutsättningarna för seniora medarbetare att förlänga arbetslivet.	Planenligt
23. Under hela planperioden ska regionstyrelsen stärka insatser för att ta tillvara kompetensen hos fler som är hälso- och sjukvårdsutbildade utanför EU och ESS.	Planenligt
24. Under hela planperioden ska regionstyrelsen möjliggöra tidigare start för studenter i arbetslivet.	Planenligt

Kommentarer till uppdrag

22. Under hela planperioden ska regionstyrelsen, se över förutsättningarna för seniora medarbetare att förlänga arbetslivet:

En undersökning av vilka faktorer som primärt motiverar medarbetare inom en

bristkompetens att förlänga arbetslivet har utförts. Resultatet stämde väl överens med de faktorer som identifierats genom forskning. Arbetet fortsätter med beslut om fortsatt kartläggning och förslag till fortsatta insatser för ett förlängt arbetsliv. Efter befarad försening har uppdraget under hösten löpt på enligt plan och bedöms som grönt.

23. Under hela planperioden ska regionstyrelsen stärka insatser för att ta tillvara kompetensen hos fler som är hälso- och sjukvårdsutbildade utanför EU och ESS:

Regionen erbjuder praktiktjänstgöring, vilket är det sista steget för att kunna ansöka om svensk legitimation för den som är utbildad utanför EU och ESS. Det finns en etablerad process för hur efterfrågan på praktiktjänstgöring hanteras. Under perioden har regionen till exempel erbjudit praktiktjänstgöring för röntgensjuksköterska och läkare. Uppdraget har genomförts enligt plan och bedöms som grönt.

24. Under hela planperioden ska regionstyrelsen möjliggöra tidigare start för studenter i arbetslivet:

Konceptet "studentsjuksköterska" har införts där studenter i slutfasen av sin utbildning anställs på timme och får möjlighet att bekanta sig med en verksamhet inom regionen. Syftet är att ge studenten möjlighet att träna på att planera, genomföra, dokumentera och utvärdera omvårdnads- och medicinska moment, tillsammans med en mentor. Det är ett sätt att minska gapet mellan utbildning och yrkesliv och för regionen att skapa en värdefull kontakt med potentiella framtida medarbetare. Uppdraget har genomförts enligt plan och bedöms som grönt.

Arbetsmiljö

Resultatet av den årliga uppföljningen av regionens systematiska arbetsmiljöarbete går i linje med föregående års resultat vad gäller styrkor och förbättringsområden. Uppföljningen indikerar att insatser för att stärka hanteringen av arbetsmiljörisker som påbörjades tidigare år fortsatt behöver prioriteras.

En ny modell för schemaläggning, kallad *Skifttjänstgöring*, har pilottestats inom hälso- och sjukvården under året. Modellen erbjuder en hälsosam arbetsförläggning, bidrar till en mer hållbar resursplanering och en effektivare bemanning. Från 2025 kan modellen tillämpas i en verksamhet efter att man genomfört en bemanningsrevision och införandet bedöms som minst kostnadsneutralt.

För att hantera dagens och morgondagens krav behöver både chefer och medarbetare utveckla och utvecklas. Regionen under året tagit fram utbildningen *Utvecklande medarbetarskap*, ett komplement till *Utvecklande ledarskap*, för att ge alla medarbetare möjlighet att nå sin fulla potential vilket ger en effektiv verksamhet och en god och trygg arbetsmiljö. Implementering sker under 2025.

Under hösten genomfördes en ny medarbetarundersökning i regionen. Svarsfrekvensen var 79 procent. Resultatet visar generellt goda förutsättningar för utveckling, att man har möjlighet att påverka och ta initiativ samt att ledarskapet upplevs tillitsfullt. Störst förbättringspotential finns inom arbetsbelastning.

Kompetensförsörjning

Under 2024 har regionen sponsrat 46 medarbetare med lön under vidareutbildning till specialistsjuksköterska genom *Investera för framtiden*. Möjligheten att få en hel grundutbildning sponsrad pausades under 2024. Under året har olika alternativ för eventuell sponsring av grundutbildning setts över för att på ett bättre kunna stödja kompetensförsörjningsarbetet samt utveckla medarbetarna.

De nyexaminerade sjuksköterskor som anställdts under året har fått genomföra professionsutvecklingsprogrammet. Syftet med programmet är att ge dem en trygg start i yrket genom teamträning och deltagande i grupphandledning, där de delar sina upplevelser och erfarenheter och handleds av erfarna kollegor.

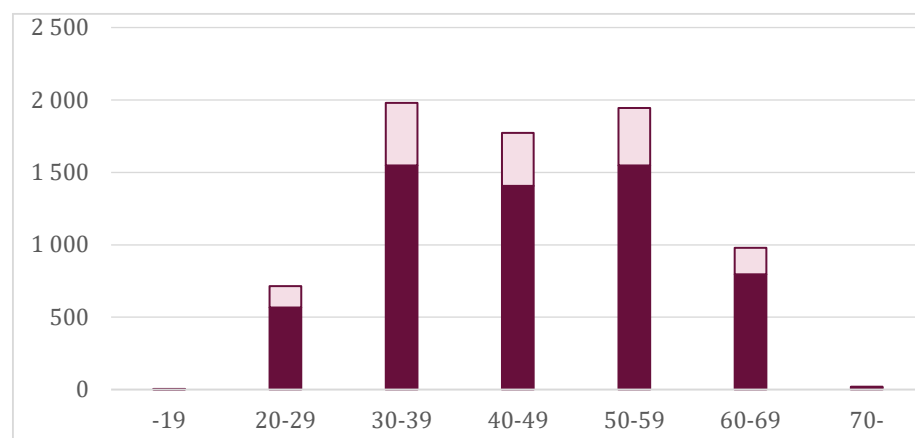
För att säkerställa rätt baskompetens hos Region Västmanlands undersköterskor har ett basprogram arbetats fram och genomförts som en pilotutbildning under 2024. Basprogrammet syftar till att utveckla undersköterskans grundkunskaper för att utföra vårdarbetet effektivare. Utvärderingen av basprogrammet resulterade i att programmet ska vara en del av regionens utbildningsutbud.

Ett samarbete med Fagersta kommun har lett till nya, unika kombinationstjänster för sjuksköterskor där rotation mellan olika arbetsplatser ger en mer sammanhållen och patientcentrerad vård. Erfarna sjuksköterskor roterar med 10–12 veckor på arbetsplatserna kommunal hälso- och sjukvård, närvårdsteam och vårdavdelning 1 på Fagersta sjukhus.

Personalvolym

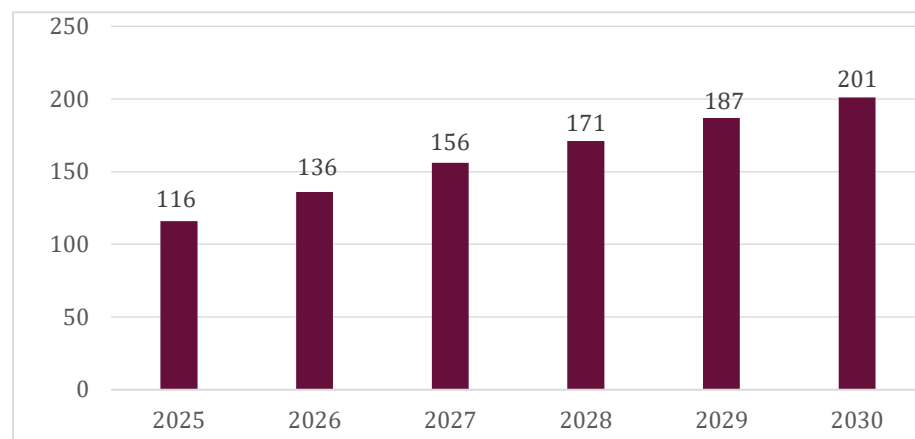
Totalt 5 879 kvinnor och 1 536 män var anställda i december 2024, det är en ökning av kvinnor och minskning av män. Medelsysselsättningsgraden ökar något till 97,8 procent. Män har fortsatt en högre sysselsättningsgrad än kvinnor med 98,6 procent jämfört med 97,6 procent.

Anställda totalt	2021	2022	2023	2024
Anställda	7 265	7 310	7 412	7 415
Årsarbetare (en person anställd på heltid = 1 årsarbetare)	7 062	7 134	7 238	7 249

Medelåldern har ökat från 45,3 till 45,5 år och 37,3 procent av de anställda är över 50 år. Antalet anställda ökar i åldersgrupperna 40–49 år, 60–69 år och 70+ år, i övriga grupper minskade antalet anställda jämfört med föregående år. Antalet anställda som fyller 65 år är cirka 115 2025 och ökar kommande år, vilket indikerar att planerade pensionsavgångar kommer att öka.

Figur 2 Prognos framtida pensionsavgångar vid 65 år

Antal anställda per yrke	Antal 2023	Antal 2024	Andel av to- talt (%)	Andel kvin- nor (%)
Ledningspersonal	409	409	5,5	77
Sjuksköterskor	1 837	1 939	26,1	88
Undersköterska, skötare m fl	1 783	1 741	23,5	85
Paramedicinsk personal	696	699	9,4	87
Läkare	829	850	11,5	53
Tandvård	78	76	1,0	87
Administrativ personal	1 080	1 032	13,9	84
Teknisk personal	217	219	3,0	27
Kultur- & utbildningspersonal	60	60	0,8	78
Övrig hälso- & sjukvårdspersonal	185	181	2,4	88
Köks- & måltidspersonal	55	59	0,8	64
Städ-, tvätt-, & förrådsarbete	122	96	1,3	79
Vaktmästeri- & hantverkspersonal	61	54	0,7	28

Regionens personalomsättning minskade jämfört med föregående år, färre medarbetare väljer att lämna sin anställning än tidigare år. Drygt 800 rekryteringsannonser publicerades under året, vissa avseende flera tjänster, vilket är cirka 400 färre än föregående år. 1 555 kandidater anställdes, dessa inkluderar både externa och interna personer samt alla anställningsformer.

Regionens totala arbetade tid minskade med 0,1 procent jämfört med föregående år, vilket motsvarar 6 årsarbetare. Arbetad tid utförd av egen personal ökade, vilket främst beror på fler antal anställda och en växling från inhyrd till egen personal. Ökningen sker bland läkare, sjuksköterskor, undersköterskor och paramedicinare. I övriga gruppen sammantaget sker en minskning. Arbetad tid utförd på övertid minskar med 22 procent och timtiden ökar med 0,7 procent.

Ett mått på jämställdhet är lika karriärmöjligheter för män och kvinnor. Det mäts genom att andelen chefer som är kvinnor motsvarar andelen medarbetare som är kvinnor i organisationen i stort. I regionen är 79 procent av de anställda kvinnor och 21 procent är män. För chefer är 77 procent kvinnor och 23 procent är män. Värdet är oförändrat från föregående år. Andelen kvinnor varierar inom chefsgruppen, bland första linjens chefer är 82 procent kvinnor och bland högre chefer är 61 procent kvinnor. Det innebär att könsfördelningen bland chefer inte helt motsvarar den generella fördelningen i regionen.

Lönebildning

Vårens avtalsrörelse påverkade löneöversynsarbetet och utbetalning av ny lön skedde vid fyra tillfällen från juni till december. De regiongemensamma lönekriterierna för medarbetare och chefer har implementerats och använts i de flesta verksamheter.

Organisation	Utfall i pro- cent
Akavia	3,0
Arbeterapeuterna	3,8
DIK	3,3
Farmaceuter	3,6
Fysioterapeuter	3,5
Sv Ingenjörer	2,8
Naturvetarna	3,2
Psykologer	3,0
SRAT	3,2
TT	3,4

Vårdförbundet	3,4
Kommunal del 1	1,6
Kommunal del 2	1,9
Vision	3,4
Ledarna	3,1
SSR	3,3
Sveriges lärare	3,2
Läkarförening	3,3

Medianlön, kr per månad	Total	Kvinnor	Män	Antal K/M
Administratör, vård	29 602	29 700	Värde saknas	272/6
Överläkare	103 400	102 100	104 000	153/150
Distriktsläkare	104 000	100 550	106 000	24/22
Specialistläkare	85 400	85 350	85 400	72/78
ST-läkare	57 350	57 500	57 150	120/92
Psykolog	46 000	46 215	45 850	106/39
Barnmorska, vårdavd	42 340	42 340	Värde saknas	79/0
Barnmorska, mott/råd	46 835	46 835	Värde saknas	60/0
Anestesisjuksköterska	46 870	48 695	45 650	58/23
Distriktssköterska	43 300	43 400	Värde saknas	89/1
Psykiatrijuksköterska	41 750	41 750	Värde saknas	95/8
Ambulanssjuksköterska	41 650	40 050	43 700	23/29
Intensivvårdssjuksköterska	43 540	42 775	Värde saknas	38/6
Operationssjuksköterska	46 805	47 000	Värde saknas	57/1
Sjuksköterska, barn och ungdom	40 075	40 075	Värde saknas	59/0
Sjuksköterska, annan specialinriktning	41 500	41 185	Värde saknas	63/4
Sjuksköterska, specialfunktion	43 300	43 025	Värde saknas	82/9
Sjuksköterska, allmän	36 600	36 600	36 600	929/139
Röntgensjuksköterska	37 995	37 550	38 800	59/13
Undersköterska, vårdavd	29 400	29 500	28 863	915/92
Undersköterska, mott	30 500	30 500	29 487	246/13
Ambulanssjukvårdare	33 275	Värde saknas	33 700	9/21
Skötare, vårdavd	29 550	29 150	30 400	103/73
Biträdesarbete, annat	26 300	26 250	26 350	175/59
Biomedicinsk analytiker	36 870	37 900	34 000	101/13
Tandsköterska	30 800	30 875	Värde saknas	47/1
Arbetssterapeut	35 975	36 000	Värde saknas	105/3
Fysioterapeut	37 400	37 500	35 300	122/27
Logoped	36 600	36 600	Värde saknas	45/0
Audionom	34 225	34 180	Värde saknas	21/1
Dietist	36 000	36 600	Värde saknas	30/33
Hjälpmedelkonsulent	38 500	38 500	Värde saknas	23/0
Kurator	39 295	39 290	39 800	105/11
Systemutvecklare	46 300	45 000	48 400	17/20
Vaktmästare	28 550	Värde saknas	28 550	4/29
Måltidspersonal	28 868	29 050	27 785	17/11
Lokalvårdare	26 659	26 750	25 797	65/17

Ekonomi

Året i sammanfattning

2024 påverkades av tidigare hög inflation både gällande generell hög kostnadsnivå på varor och tjänster och pensionskostnader som steg ytterligare. Räntesänkningar under året var positivt för Region Västmanland då lån togs upp för att finansiera investeringar i nytt akutsjukhus. Positiv börsutveckling bidrog till att förbättra årets resultat. Fortsatt lågkonjunktur avspeglas på arbetsmarknaden och skatteprognoserna fluktuerade därför under året och slutade något lägre än budget medan generella statsbidrag och utjämning blev nästan 400 miljoner kronor högre än budget. Trots anställningsstopp och pågående omställningsarbete blev balanskravsresultatet kraftigt negativt.

Mål- och indikatorutveckling under året

Mål och indikatorer (I)	Utveckling
Mål: Regionen ska uppnå fastställt ekonomiskt resultat (balanskravsresultat, exklusive ianspråktagande av tidigare avsättningar)	Negativ
I: Ekonomiskt resultat (regionövergripande)	Negativ
Ekonomiskt resultat per förvaltning	-
I: Hälso- och sjukvård inkl HMC	Negativ
I: Kollektivtrafik	Positiv
I: Regional utveckling	Positiv
I: Förvaltning Fastighet och service inkl KOST	Negativ
I: Närvården Västmanland	Positiv
I: Förvaltning Digitalisering	Positiv
I: Regionkontor	Positiv
I: Nytt akutsjukhus Västerås	Positiv
I: Politisk verksamhet	Positiv
I: Nettokostnadsökningstakt	Positiv
Mål: Regionens finansiella ställning ska vara god	Negativ
I: Soliditet, inklusive totala pensionsförpliktelser	Negativ

Kommentarer till mål och indikatorer

Mål: Regionen ska uppnå fastställt ekonomiskt resultat

Med ett balanskravsresultat på -552 miljoner kronor når inte regionen på övergripande nivå det långsiktiga finansiella målet för god ekonomisk hushållning. Indikatorn för nettokostnadsökningstakten har utvecklats i positiv riktning, men kostnadsnivån är för hög och målet bedöms sammantaget som negativt.

Indikator: Ekonomiskt resultat regionövergripande

Resultatet enligt balanskravet uppgick till -552 miljoner kronor att jämföra med 2023 års resultat på -600 miljoner kronor. Regionen når inte det långsiktiga finansiella målet för god ekonomisk hushållning. Indikatorn bedöms på övergripande nivå vara negativ.

Resultat per nämnd/förvaltningen visas också i tabellverket ovan.

Indikator: Nettokostnadsökningstakt

Nettokostnadsökningen är 5,1 % för 2024 att jämföra med 13,2% 2023. Indikatorn bedöms vara positiv.

Mål: Regionens finansiella ställning ska vara god

Ett minskat eget kapital och sänkt soliditet innebär att regionens finansiella ställning försämrats. Målet bedöms som negativt.

Indikator: Soliditet

Med en försämrad soliditet med 3 procentenheter, från 14 till 11 procent bedöms indikatorn som negativ.

Utveckling av uppdrag

Uppdrag 2024	Utveckling
25. Under hela planperioden ska regionstyrelsen och samtliga nämnder fortsätta arbetet med att effektivisera och förbättra tjänster, arbetssätt och administration för att uppnå ökad effektivitet och sänkt kostnadsökningstakt för regionen som helhet.	Planenligt
26. Under hela planperioden ska regionstyrelsen och samtliga nämnder arbeta för att öka regionens intäkter.	Planenligt
27. Under 2024 ska regionstyrelsen och samtliga nämnder se över gällande övergripande styr- och uppföljningsdokument som kan upphöra att gälla alternativt omhändertas på ett annat sätt.	Planenligt
28. Under planperioden ska regionstyrelsen öka fokuset på inköpsprocess och avtalstrohet i syfte att minska regionens kostnadsutveckling på kort och lång sikt.	Planenligt

Kommentarer till uppdrag**25. Under hela planperioden ska regionstyrelsen och samtliga nämnder fortsätta arbetet med att effektivisera och förbättra tjänster, arbetssätt och administration för att uppnå ökad effektivitet och sänkt kostnadsökningstakt för regionen som helhet:**

Uppdraget har löpt planenligt inom både styrelsens och nämndernas förvaltningar. Hälso- och sjukvården har automatiserat datarapporteringen av trycksårsmått, utvecklat digitala tjänster gentemot invånare/patienter och inom kollektivtrafiken har flera kundtjänster men också andra processer digitaliserats med minskat bemanningsbehov som effekt. Effektivisering av processer inom bland annat städ och transport har genomförts och tjänster dragits in, och inom central administration har flöden inom ekonomi, HR och sekretariat digitaliserats.

26. Under hela planperioden ska regionstyrelsen och samtliga nämnder arbeta för att öka regionens intäkter:

Uppdraget har pågått på bred front. Kollektivtrafiken har genomfört riktade insatser mot företag och organisationer och lyckats höja reklamintäkterna med 10 procent jämfört med 2023. Inom regional utveckling har insatser genomförts för att säkra extern finansiering och flera nya projekt har beviljats under året. Andra exempel är lägenhetsförsäljning, förslag till avgiftsförändringar och utökat samarbete inom Sjukvårdsregion Mellansverige.

27. Under 2024 ska regionstyrelsen och samtliga nämnder se över gällande övergripande styr- och uppföljningsdokument som kan upphöra att gälla alternativt omhändertas på ett annat sätt:

Samtliga förvaltningar har återkopplat att kontinuerlig uppföljning pågått och att uppdateringar och samordning gjorts i samband med påbjudna revisionsintervall eller andra förändringar.

28. Under planperioden ska regionstyrelsen öka fokuset på inköpsprocess och avtalstrohet i syfte att minska regionens kostnadsutveckling på kort och lång sikt:

Regionens inköpsprocesser har setts över och ett arbete kring avtalstrohet har genomförts.

Effekthemtagning

Även under 2024 gällde kostnadsrestriktivitet i hela organisationen och i mars infördes anställningsstopp. Via nyckeltal följdes effekterna. På regiontotal nivå var kostnaderna för representation, resor och hyrbemannning betydligt lägre än under både 2022 och 2023. Ökningen i antalet anställda avstannade. Restriktiviteten fick effekt även inom andra områden så som extern utbildning och konsulter.

Nämnder och förvaltningar som prognostiserar underskott ska redovisa aktiviteter/åtgärder för att komma i ekonomisk balans. Alla projekt, investeringar och förändringsarbeten som startats som bedöms ge en ekonomisk effekt ska följas upp så att denna effekt hämtas hem. En förenklad och enhetlig mall för att både beräkna och följa upp effekten som förväntas i projekt är framtagen och kommunicerad och ett utskick för uppföljning av effekthemtagningen sker regelbundet. Nästan alla projekt följs nu upp gällande effekthemtagning oavsett typ av effekt (exempelvis ekonomisk och/eller kvalitetsmässig).

Nedan finns en sammanställning över aktiviteter/projekt som beräknas ge en ekonomisk effekt om minst 5 miljoner kronor samt övriga mindre aktiviteter/projekt samlat per nämnd/förvaltning. Sammanlagt pågår aktiviteter och projekt som bedöms ge en årlig effekt/kostnadssänkning om 489 miljoner kronor varav 244 miljoner kronor är realiserade fram till årsskiftet. Vissa av effekterna kommer först 2025, men allt bedöms inte få den effekt som planerats. Realiseringen återfinns i nämnders och förvaltningars samlade resultat. Ökat effekten har planerade åtgärder inte varit tillräckliga för en ekonomi i balans. Ytterligare effekter/åtgärder behöver därför tas fram under 2025.

EKONOMISK EFFEKTHEMTAGNING AV AKTIVITETER, INVESTERINGS- OCH DIGITALISERINGSPROJEKT SAMT ÖVRIGA PROJEKT				
Aktivitet/projekt	Tidplan	Beräknad		Kommentar
		Nämnd/ förvaltning	Realiserad effekt	
		(mnkr)	(mnkr)	
100 färre årsarbetare (timmar)	2024 HSN	50		0 Ökning med 18 årsarbetare
Avtalstrohet	2024 HSN	10		0 Spend-analys uppstartad
				Lägre än fg år, högre än budget, viss återanställning redovisas
Oberoende hyr	2024 HSN	200		169 som lön
HoS 2029	2029 HSN	137		0 Projekt pågår, beräknad effekt 137-162 mnkr
Aktiviteter i verksamhetsplaner	2024 HSN	30		26 86% av plan
Övriga aktiviteter och projekt	2024 HSN	11		32 Bättre effekt än uppskattat
Reducering av busstrafik	2025 KTN	14		0 Förutsätter robust tågtrafik
Översyn länsöverskridande buss	2025 KTN	7		2 Nytt avtal med Uppsala från 2025
Övriga aktiviteter och projekt	2025 KTN	8		1 Viss effekt 2024 men framförallt effekt 2025
Övriga aktiviteter och projekt	2024 RUN	2		2 Vakanta tjänster samt restriktivitet
Övriga aktiviteter och projekt	2024 FSF	5		5 Minskad bemanning och energieffektivisering
				Ej tillsatta tjänster, avveckling av Program för personal- och arbetsgivarpolitik med tillhörande finansiering samt
Övriga aktiviteter och projekt	2024 RK	15		8 restriktivitet
Total ekonomisk effekt på planerade aktiviteter/projekt		489	244	

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning utifrån en stark och uthållig ekonomi ska vara grunden för regionens verksamhet. Det skapas genom att verksamheten drivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt och betyder att dagens kostnader inte skjuts över på framtida generationer. För både verksamhet och ekonomi finns ett antal regionövergripande mål. I strävan mot en god ekonomisk hushållning ska såväl verksamhetsmässiga som ekonomiska mål beaktas. Uppföljningen av regionens verksamheter och dess mål finns beskriven i tidigare avsnitt under respektive ansvarsområde och i en inledande sammanfattning av måluppfyllelsen.

Den långsiktiga finansiella målsättningen enligt riktlinjen för god ekonomisk hushållning är att balanskravsresultatet över en konjunkturcykel ska motsvara 2 procent av skatter och generella statsbidrag. Det negativa ekonomiska resultatet i bokslutet för 2024 är inte förenligt med målsättningen.

Den sammantagna bedömningen är att regionen under 2024 endast delvis uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning, och att förbättring krävs inom flera delar.

Både kostnadsnivå och kostnadsutvecklingstakt behöver sänkas kraftigt för att klara framtida utmaningar om inte intäktsökning ska övervägas.

Ekonomisk ställning

Resultatanalys jämfört med föregående år

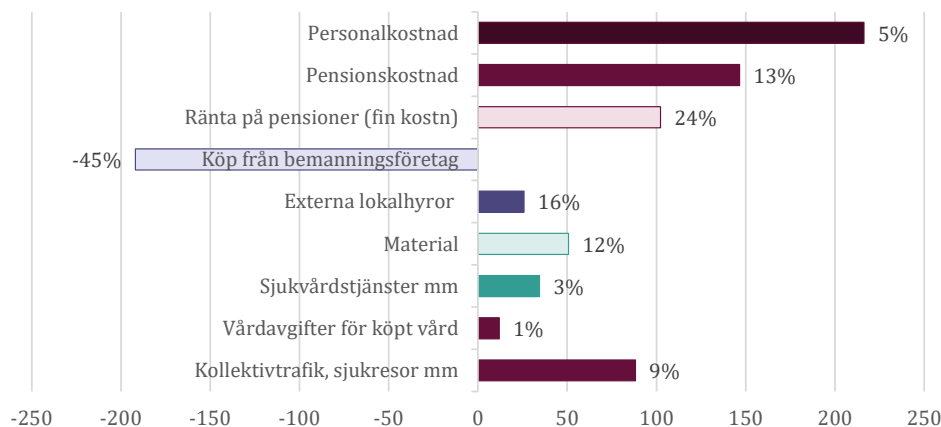
Nedan följer en resultatanalys av Region Västmanland, koncernanalys kommer i eget avsnitt längre fram.

Verksamhetens resultat (resultat före finansiella poster) uppgick till -356 miljoner kronor. Resultatet föregående år var -417 miljoner kronor. Den höga inflationen har medfört fortsatt höjda pensionskostnader (totalt 948 miljoner kronor högre än år 2022 varav 482 miljoner kronor ingår i verksamhetens resultat och resten avser finansiell kostnad).

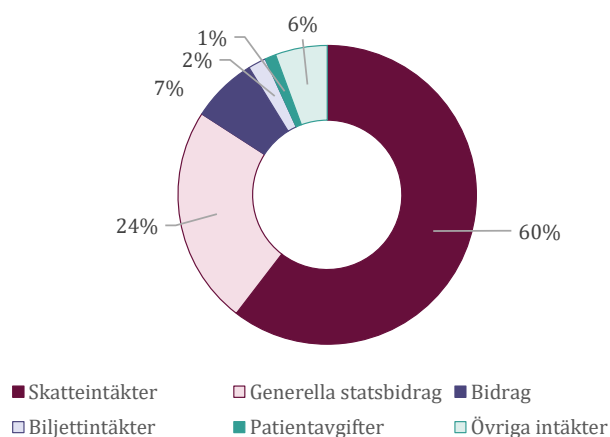
Intäkts- och kostnadsutveckling

Jämfört med föregående år minskade verksamhetens intäkter med 191 miljoner kronor (-8,6 procent), vilket i huvudsak berodde på lägre riktade statsbidrag. Samtidigt ökade intäkterna för trafik med 24 miljoner kronor och även patientavgifter och försäljning av övriga tjänster ökade. Verksamhetens bruttokostnader inklusive avskrivningar, exklusive jämförelsestörande poster, ökade med 346 miljoner kronor (2,7 procent). Poster som ökade 2024 var kostnader för personal inklusive pensionskostnader, köpt vård, läkemedel, material samt kostnader för inhyrda lokaler.

Diagrammet visar kostnadsutvecklingen mellan 2023 och 2024

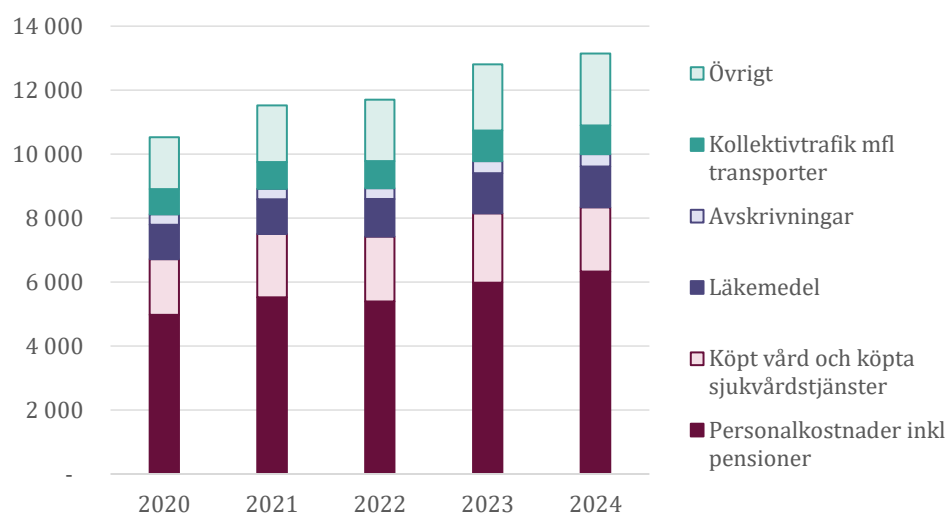

Fördelning av intäkter 2024 exkl finansiella intäkter

Skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning är regionens största inkomstkälla. De utgjorde 84 procent av regionens intäkter, vilket var något högre än 2023 men övriga bidrag minskade i motsvarande grad.

Fördelning av kostnader exklusive finansiella kostnader (mnkr)

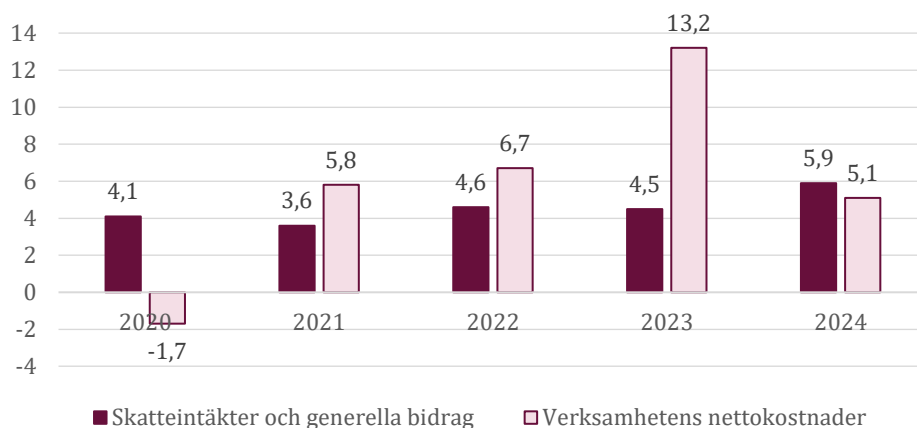

Kostnaderna har ökat från 10,5 miljarder kronor 2020 till 13,1 miljarder kronor 2024 (27 %). Mellan 2023 och 2024 ökade kostnaderna med 345 miljoner kronor. Personalkostnaderna utgör nästan hälften av kostnaderna, 6,3 miljarder kronor. Köpt vård och köpta sjukvårdstjänster uppgår till 2,0 miljarder kronor vilket är en minskning med nästan 150 miljoner kronor jämfört med 2023.

Nettokostnadsutveckling

Verksamhetens nettokostnader (verksamhetens intäkter minus verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar) ökade med 537 miljoner kronor, exklusive jämförelsestörande poster. Det motsvarar en ökning med 5,1 procent (se diagrammet nedan). Exklusive pensionskostnadsförändringen var nettokostnadsutvecklingen 2023 9,0 procent och 3,7 procent 2024.

Utveckling av nettokostnader respektive skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkter och generella statsbidrag ökade med 5,9 procent. Utvecklingen blev betydligt bättre än budget på grund av tillkommande generella statsbidrag för att motverka delar av regionernas pensionskostnadsökning på grund av den tillfälligt höga inflationen.

Positivt finansnetto

Finansnettot inklusive realiserade vinster och förluster var positivt och uppgick till 190 miljoner kronor, vilket innebar en förbättring mot föregående år med 74 miljoner kronor. Främsta orsaken till förbättringen var en god börsutvecklingen under 2024 med högre realiserade och realiserade vinster trots att den finansiella kostnaden för pensionsavsättning ökade.

Finansnetto, exklusive realiserade vinster och förluster uppgick till -421 miljoner kronor. Främsta orsaken till det negativa finansnettot var inflationens påverkan på räntan för pensionsavsättningen samt räntekostnader för nytillkomna externa lån.

Avvikelse från budget i 2024 års resultat

Fortsatt underskott

Det samlade resultatet för nämnder och förvaltningar uppgick till -957 miljoner kronor, vilket var exakt detsamma som för 2023, se ytterligare beskrivning nedan.

Högre generella statsbidrag än budgeterat

Skatteintäkterna blev 20 miljoner kronor lägre än budget. De generella statsbidragen blev 393 miljoner kronor högre än budgeterat, där tillkommande statligt bidrag till hälso- och sjukvårdssektorn (sektorsbidrag) stod för 248 miljoner kronor av ökningen. Se tabell över skatter och statsbidrag nedan.

Överskott inom övriga gemensamma kostnader och intäkter

Avvikelsen för övriga gemensamma kostnader och intäkter uppgick till -84 miljoner kronor och beror främst på ökade pensionskostnader.

Avvikelser från verksamhetens budget i 2024 års resultat (mnkr)

Budgeterat resultat	312
Positiva avvikelser	393
Negativa avvikelser	-1 061
Verksamhetens resultat 2024	-356

	Positiva avvikelser	Negativa avvikelser
Förvaltningar och nämnders resultat		-957
Skatteintäkter		-20
Generella statsbidrag och utjämning	393	
Övriga gemensamma kostnader och intäkter		-84
Totala avvikelser	393	-1 061

Skatter och statsbidrag år 2024 (mnkr)

Skatter och statsbidrag år 2024 (mnkr)	Budget	Utfall	Avvikelse
Preliminära månatliga skattebetalningar	7 748	7 737	-12
Prognos slutavräkning 2024		32	32
Slutavräkning 2023, justeringspost		-40	-40
Summa skatter	7 748	7 728	-20
Inkomstutjämning	1 465	1 456	-9
Kostnadsutjämning	51	59	8
Regleringspost	104	205	101
Statsbidrag för läkemedelsförmånen	1 016	1 058	42
Övriga generella statsbidrag		252	252
Summa statsbidrag	2 636	3 029	393
Summa skatter och statsbidrag	10 384	10 758	374

Nämnder och förvaltningars ekonomiska resultat

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Resultatet för Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) 2024 blev -997 miljoner kronor, vilket är något bättre än föregående år då resultatet var -1 033 miljoner kronor. Det negativa slutresultat hänförs framför allt till den i förvaltningsplanens bedömda ingående obalansen på -1 100 miljoner kronor som främst är kopplad till personalkostnader. Underskottet är även kopplat till ökade pensionskostnader med anledning av inflationen, försenad effekt av åtgärdsplan samt ökade kostnader för tekniska hjälpmedel. Intäkterna har samtidigt påverkats positivt av tillkommande statliga bidrag till hälso- och sjukvårdssektorn, sektorsbidrag, på drygt 200 miljoner kronor.

2024 har varit ett år med fokus på framtiden, där det togs beslut om målbild för Hälso- och sjukvården 2029 (HoS29), men också ett år där flera kostnadsreduceringar genomförts. Bruttokostnadsutvecklingen har sänkts från 7,4 procent 2023 till 4,7 procent genom minskad hyrbemanning, restriktivitet och andra sparuppdrag. Den stora utmaningen har varit att minska personalkostnaderna lika mycket som planerat.

Anställningsstoppet som infördes i mars har inneburit ett förstärkt krav på analys av bemanningsbehovet vilket gett effekt på omfördelning av arbetsuppgifter, samplanering i större omfattning och faktiskt rekryteringsbehov. Antalet anställda har minskat i icke legitimationsyrken, men det har inte gått att göra motsvarande minskningar i grupper där inhyrd bemanning minskat kraftigt. Totalt har den arbetade tiden för egen personal ökat med motsvarande 18 årsarbete.

I arbetet för en Ekonomi i balans har effekter motsvarande 226 miljoner kronor uppnåtts under 2024 av planerat 300 miljoner kronor. Se bild sidan 59.

För fördjupad redovisning hänvisas till Hälso- och sjukvårdsnämndens årsredovisning 2024 (diarienummer HSF240063).

Målbild för Hälso- och sjukvården 2029 (Diarienummer HSF230512)

Kollektivtrafiknämnden

Nämndens resultat uppgick 2024 till 9 miljoner kronor att jämföra med 2023 då resultatet var 39 miljoner kronor. Resultatet kan förklaras med den uppbokning som skedde under 2023 för eventuell retroaktiv betalning av biogasskatt samt stor kostnadsrestriktivitet.

Regionala utvecklingsnämnden

Regionala utvecklingsnämndens resultat blev 1,9 miljoner kronor jämfört med 2023 då resultatet var 1 miljon kronor. Överskottet beror på aktivt arbete med kostnadsrestriktivitet och andra åtgärder.

Regionstyrelsen

Fastighet- och serviceförvaltningen

Fastighet- och serviceförvaltningens resultat 2024 uppgick till minus 26 miljoner kronor jämfört med ett positivt resultat på 3 miljoner kronor 2023. Det negativa resultatet kan härledas till ökade kapitalkostnader, utrangering av utgången material, fastighetsrelaterade kostnader och lägre hyresintäkter. Lägre personalkostnader bidrar positivt till resultatet.

Närvården Västmanland

Närvården Västmanlands resultat för 2024 var 5,8 miljoner kronor att jämföra med 2023 då resultatet uppgick till 5 miljoner kronor. Resultatet är 4,1 miljoner kronor högre än resultatkravet för 2024 och beror främst på lägre personalkostnader bland annat till följd av minskade kostnader för inhyrd personal.

Förvaltningen för digitaliseringsstöd

Förvaltningen för digitaliseringsstöds resultat för 2024 uppgick till 15 miljoner kronor jämfört med 4 miljoner 2023. Bidragande orsaker är bland annat lägre avskrivningskostnader, lägre personalkostnader samt högre intäkter.

Regionkontoret

Regionkontorets resultat uppgick till 28 miljoner kronor 2024 jämfört med 21 miljoner kronor 2023. Bidragande orsaker till överskottet är outnyttjade regionövergripande forsknings- och utvecklingsmedel och lägre personalkostnader.

Program nytt akutsjukhus Västerås

Förvaltningens ackumulerade ekonomiska resultat för 2024 uppgår till 0 miljoner kronor.

Politisk verksamhet och patientnämndens kansli

Förvaltningens resultat 2024 uppgick till 5,1 miljoner kronor (2,7 miljoner kronor 2023) som kan hänföras till lägre verksamhetskostnader och sänkt kostnad för arvoden.

Finansiell ställning

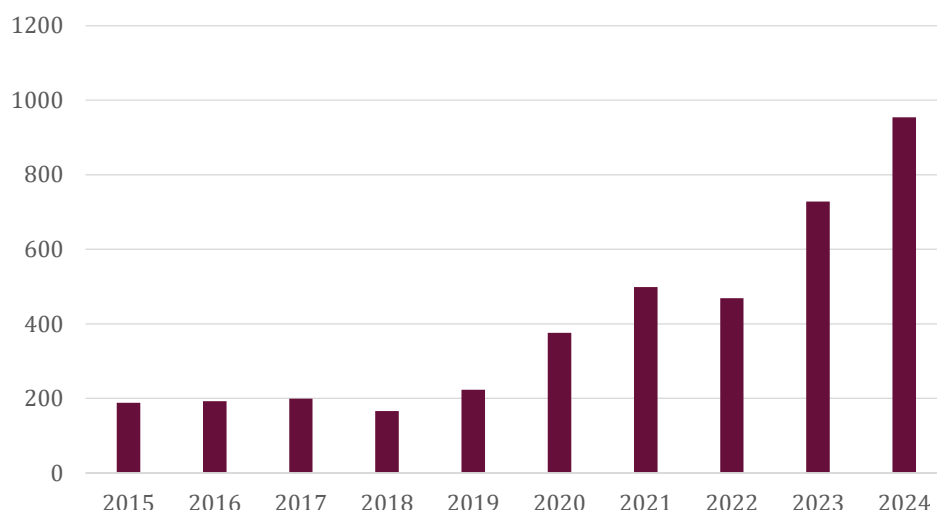
Investeringar om 1 211 miljoner kronor

Regionens investeringar 2024 uppgick till 1 211 miljoner.

Regionens totala investeringsbudget för året var 1 665 miljoner kronor där 2024 års ram uppgick till 1 322 miljoner kronor. De överskjutande 343 miljoner kronorna är outnyttjade

budgetmedel från 2022 och 2023. De största investeringarna för perioden kan främst härledas till framtidskridandet av Nytt akutsjukhus Västerås, totalt 809 miljoner kronor (etapp 1, 742 miljoner kronor), övriga byggnadsinvesteringar, 155 miljoner kronor och reinvestering i medicinteknisk apparatur, 105 miljoner kronor.

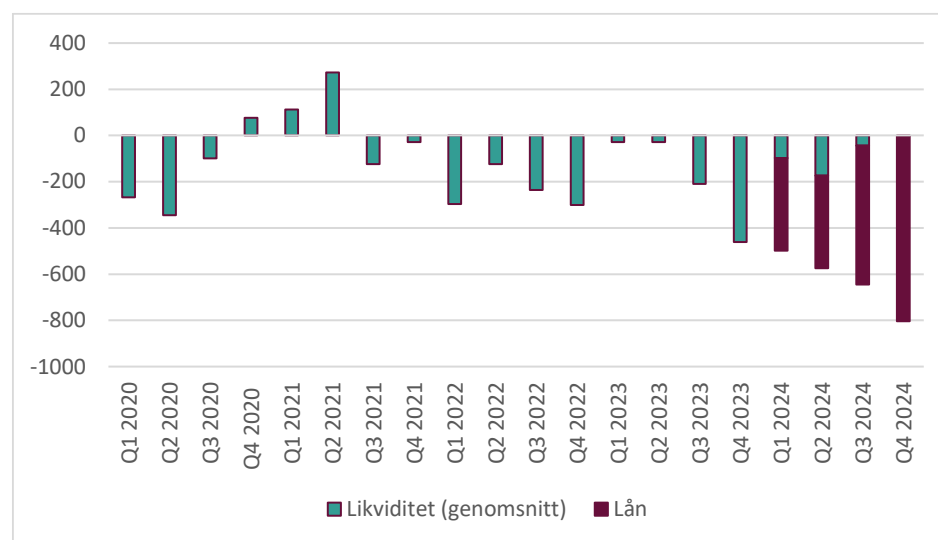
Fastighetsinvesteringar, miljoner kronor

Försämrad likviditet och extern upplåning

Vid ingången av verksamhetsåret hade regionen inga lån (exklusive långfristig leasingskuld), men utnyttjade i stället bankkontokrediten. I slutet av kvartal 1 togs det första lånet upp och regionen påbörjar därefter en lång period av extern upplåning med anledning av den tunga investeringsfas som pågår i det nya akutsjukhuset, etapp 1. Årets försämrade likviditet krävde att ytterligare lån behövde tas upp och den totala skulden för externa lån uppgick till 800 miljoner kronor vid årsskiftet. Periodvis under året utnyttjades även bankkontokrediten. Regionens kostnadsnivå leder till negativa resultat. Ökade kostnader utan intäktsförstärkning ger en direkt negativ effekt på likviditeten. Under 2025 bedöms extern upplåning öka i omfattning för att möta den tunga investeringsfas som kommer att pågå under en lång period framåt. Diagrammet nedan visar regionens likviditetsutveckling.

Kvartalsvist utfall på likviditet och lån i miljoner kronor

Pensionsskulden ökade

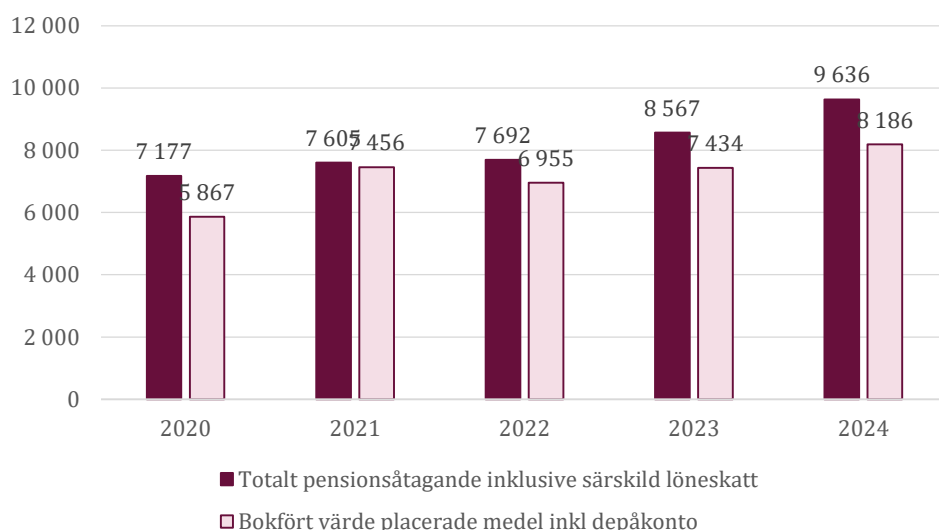
Pensionerna redovisas enligt blandad modell, vilket innebär att åtaganden för pensionsförmåner som intjänats sedan 1998 redovisas i balansräkningen. Äldre pensionsförmåner intjänade före 1998 hanteras däremot som en ansvarsförbindelse.

Regionens totala pensionsskuld (inklusive löneskatt) den 31 december 2024 var 9,6 miljarder kronor. Ökningen var totalt sett 1 069 miljoner kronor och beror främst på inflationseftersläpning (800 miljoner kronor). Ansvarsförbindelsen (skuld upparbetad före 1998) ökade något jämfört med tidigare år. Under 2025 och framåt bedöms pensionskostnaden sjunka till normal nivå.

Minskad andel placerade pensionsmedel i relation till pensionsskulden

För att regionen ska kunna betala framtida pensioner finns en pensionsmedelsportfölj vars tillgångar redovisas som kortfristiga placeringar i balansräkningen. Drygt 3,2 miljarder har avsatts till pensionsmedelsportföljen sedan mitten av 1990-talet. Eftersom portföljens bokförda värde var 8,2 miljarder den sista december 2024 innebär det att den ackumulerade avkastningen uppgår till drygt 5 miljarder. De senaste 10 åren har den genomsnittliga årsavkastningen varit 6,7 procent.

Utveckling av totalt pensionsåtagande och placerade pensionsmedel, miljoner kronor

2024 blev ännu ett mycket starkt börsår, åtminstone sett till de globala börserna och ännu mer specifikt, USA. Likt förra året var uppgången koncentrerad till de stora techgiganterna. Portföljens globala jämförelseindex (MSCI All-countries) hade en avkastning på 28,9% och det följer på ett 2023 som även det var starkt. Avkastningen från Stockholmsbörsen summerade till 8,5 procent. Till viss del beror det på att tillväxten inte riktigt har velat lyfta i Sverige trots att Riksbanken har sänkt räntan med 150 punkter under året, men mycket beror också på förväntningarna om framtiden där marknaden nu förväntar sig ett ensidigt gynnande av amerikanska företag över resten av världen.

Även i andra delar av världen har styrräntorna kommit ner, men året slutade i en viss besvikelse då ihärdig inflation och robust tillväxt i USA fick marknaderna att sänka förväntningarna på fler räntesänkningar från den amerikanska centralbanken (FED). Tillväxtutsikterna för Europa ser sämre ut och den europeiska centralbanken (ECB) ser ut att behöva fortsätta att sänka räntan en bra bit under 2025.

Mot slutet av året var dock trenden tydlig och marknaderna ser nu fler hot mot stabila långrän-
tor, allt ifrån inflationistisk handelspolitik i USA till globala budgetproblem och oro för FED:s

oberoende. Trots den svaga avslutningen på året levererade ränteportföljerna positiv avkastning.

Den positiva börsutvecklingen innebar att pensionsportföljens absoluta avkastning blev positiv, 10,1 procent, se sammanställning på nästa sida.

Pensionsmedlen investerades i svenska och utländska börsaktier, räntebärande värdepapper med hög kreditvärdighet och alternativa investeringar där förvaltningen sker långsiktigt och till låg risk. Årets målavkastning var 4,7 procent. Under 2024 avsattes inga nya medel till pensionsmedelsportföljen. Trots en god avkastning försämrades skuldtäkningsgraden till 85 procent beräknat utifrån marknadsvärde. Försämringen beror främst på årets stora ökning av pensionskostnader. Pensionsmedelsförvaltningen, som präglas av låg risk, regleras utifrån regionens finanspolicy och finansriktlinjer och portföljens resultat rapporterats regelbundet. Inom finansområdet samarbetar Region Västmanland sedan flera år med Region Sörmland och Region Örebro län. En viktig del inom samarbetet är hållbara och ansvarsfulla investeringar, där genomförs årligen en CO2-screening av pensionsportföljernas aktiefonder. Ingen avvikelse mot finanspolicyn har skett under året.

Redovisning av regionens pensionsmedelsförvaltning och pensionsförpliktelser (mnkr)

Avsättningar för pensioner	2024	2023
Pensioner	4 940	4 143
Särskild löneskatt	1 198	1 005
Summa	6 138	5 148

Ansvarsförbindelse (inom linjen)

Pensionsskuld (intjänad före 1998)	2 815	2 751
Särskild löneskatt	683	668
Visstidspensioner	0	0
Summa	3 498	3 419
Total pensionsförpliktelse	9 636	8 567

Finansiella placeringar	2024	2023
Anskaffningsvärde	6 150	5 779
Bokfört värde*	8 186	7 433
Orealiserade vinster/förluster	2 036	1 654

* Inkluderar även marknadsvärde på placeringar och depåkonto som ej ska marknadsvärderas enligt RKR R7.

Relation placeringar/skuld	2024	2023
Återlånade medel*	3 486	2 788
Skuldtäkningsgrad**, anskaffningsvärde	64%	67%
Skuldtäkningsgrad, bokfört värde	85%	87%

*Återlånade medel är skillnaden mellan totala pensionsförpliktelser och anskaffningsvärde på de förvaltrade pensionsmedlen.

**Skuldtäkningsgraden är placeringarna som andel av skulden, där placeringarnas anskaffningsvärde respektive bokfört värde använts.

Förändring placeringarnas anskaffningsvärde	2024	2023
Ingående bokfört värde	5 779	5 516
Årets avsättning	0	0
Realiserat resultat (netto)	371	264

Orealiserade vinster/förluster	612	431
Utgående bokfört värde	6 150	5 779
Avkastning	2024	2023
Portfölj	10%	7%
Jämförelseindex	14%	12%
Målsättning enligt policy	5%	9%
Portföljsammansättning	2024	2023
Svenska aktier	17%	17%
Utländska aktier	37%	35%
Nominella räntor	27%	28%
Reala räntor	4%	4%
Alternativa placeringar	16%	15%
Kassa	1%	0%
Summa	100%	100%

Aktiv finansförvaltning med lågt risktagande

Finansiella tillgångar och skulder får en allt större påverkan på regionens resultat och ekonomiska ställning. För att hantera de finansiella riskerna bedriver regionen en aktiv finansförvaltning, med lågt risktagande. Den största finansiella risken är den så kallade aktiekursrisken (risk för kraftiga börsfall) inom pensionsmedelsportföljen. För att hantera denna risk tillåts aktier endast som en begränsad andel av portföljen, normalt 50 procent och maximalt 65 procent.

Sedan 2019 marknadsredovisas pensionsmedelsportföljen vilket innebär att pensionsmedelsportföljen redovisar sitt resultat i större utsträckning med börsens svängningar. Undantag från marknadsredovisning gäller där finansiella instrument hålls till förfall. För regionens pensionsmedelsportfölj gäller undantaget några enskilda innehav.

På grund av den fortsatta osäkerheten i omvärlden, som i grunden även påverkar de finansiella marknaderna, har endast delar av portföljens avkastningsmål budgeterats. Andra risker inom finansförvaltningen är kredit-, valuta-, ränte-, finansierings-, och refinansieringsrisk. Samtliga risker regleras i finanspolicyn. Kreditrisken begränsas genom att pengar endast lånas ut till låntagare med hög kreditvärdighet. Merparten av utlåningen består av svenska statsobligationer, gröna obligationer och fastighetsobligationer med hög kreditvärdighet. Valutarisk finns endast inom pensionsmedelsportföljen och är avgränsad till utländska aktier och alternativa placeringar.

Regionen hade vid utgången av verksamhetsåret extern upplåning och några derivatavtal. Säkringsredovisning tillämpas för samtliga externa derivatinstrument. Alla genomförda säkringar styrs av finanspolicyns krav på att reducera ränterisker. För samtliga säkringsrelationer som var utestående per den 31 december 2024 utgörs den säkrade posten av en upplåning i svenska kronor till rörlig ränta. Säkringsinstrumenten utgörs av ränteswappar⁶ där regionen erhåller en rörlig ränta och betalar en fast. Regionens syfte med dessa säkringsrelationer är att reducera osäkerheten för den framtida räntekostnaden vid upplåning till rörlig ränta. Osäkerheten är kopplad till förändringar i den rörliga räntan. Den säkrade risken utgörs av variabiliteten i framtida räntebetalningar på grund av förändringar i basräntan STIBOR.

Regionen är medlem i Kommuninvest och har under året upptagit "gröna lån" för delar av investeringen i Nytt Akutsjukhus Västerås (NAV) etapp 1. Vidare hade regionen, under verksamhetsåret, avtal om bankkontokredit på 1 500 miljoner kronor. Bankkontokrediten sänktes 1

⁶ Swappar är en typ av derivatinstrument som innebär att rörlig ränta byts ut mot fast ränta med motparten, banken. All upplåning sker till rörlig ränta och sedan binds räntan på önskad löptid med hjälp av ränteswapparna.

januari 2025 till 1 000 miljoner kronor som förberedelse inför nytt bankavtal från 1 april 2025. Skuldförvaltningen hanteras enligt finanspolicyn och utveckling rapporteras löpande under året, bland annat i kvartalsvisa pensionsmedels- och finansrapporter till regionstyrelsens arbetsutskott.

Eget kapital minskade med 165 miljoner kronor

Under 2024 minskade regionens egna kapital med årets resultat på -165 miljoner kronor och uppgick till 5 123 miljoner kronor. De äldre pensionsförpliktelserna ingår inte i det egna kapitalet utan redovisas enligt blandmodellen som en ansvarsförbindelse. Med hänsyn taget till detta var regionens egna kapital 1 625 miljoner kronor.

Av det egna kapitalet avser 16,9 miljoner kronor fondering för Salberga och 110 miljoner kronor för forskningsfonden. Ingen utdelning har gjorts ur fonderna under 2024.

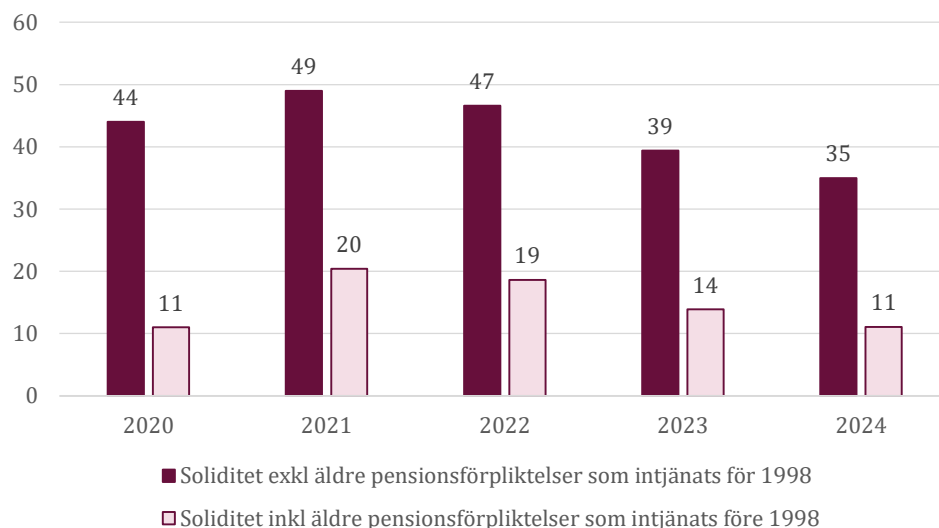
Soliditeten försämrades

Soliditeten är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet. Måttet visar hur stor andel av tillgångarna som finansieras med egna medel (eget kapital i förhållande till de totala tillgångarna). För en god ekonomisk hushållning är det viktigt att soliditeten inte försvagas utan att den bibehålls eller förbättras. En försämrad soliditet innebär att regionen ökar sin skuldsättningsgrad och därigenom minskar sitt finansiella handlingsutrymme inför framtiden. Normalt bör en soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser uppgå till minst 20 procent.

Under 2024 försämrades soliditeten med drygt 4 procentenheter till 35 procent. Riksgenomsnittet för regioner 2023 var 27 procent.

Även samtliga pensionsförpliktelser kan räknas in i soliditeten. Då ingår pensionsförmåner som intjänats före 1998 inklusive särskild löneskatt, vilken redovisas som ansvarsförbindelse. En sådan beräkning visar på en försämring för Region Västmanland med tre procentenheter, från 14 till 11 procent.

Soliditet inklusive respektive exklusive äldre pensionsförpliktelser i procent

I slutet av året hade Region Västmanland borgensåtaganden och övriga förpliktelser på 1 492 miljoner kronor gentemot AB Transitio, Folkvandvården Västmanland AB och Svealandstrafiken AB. 2023 uppgick åtagandet till 1 282 miljoner kronor.

Den största delen, 949 miljoner kronor, avser borgen för beställningar av spårfordon via Transitio bland annat anskaffningar av nya tåg till Mälardalstrafik AB. Regionen har tryggt pensionerna i Folkvandvården genom en avgiftsbelagd borgensutfästelse. Folkvandvårdens pensionskulld minskade något och uppgick till 82 miljoner kronor vid årets slut. Regionen har även

beslutat om en borgensram till Svealandstrafiken AB på 600 miljoner kronor. Vid utgången av 2024 uppgick regionens andel i bolagets upplåning till 261 miljoner kronor, vilket är lägre än 2023 bland annat på grund av försenade bussleveranser.

Under året har regionstyrelsen (2024-04-09 RV231017 §56) bifallit ett nämndinitiativ om att medfinansiera ett tågstopp på Finnslätten på samma sätt som Västerås stad. Beslutet innebär medfinansiering upp till 200 miljoner kronor.

Framtida betalningar för operationell leasing uppgår till 35 miljoner kronor för maskiner och inventarier och 156 miljoner kronor för inhyrda lokaler. Framtida betalningar för den finansiella leasingen uppgår till 36 miljoner kronor för maskiner och inventarier och 330 miljoner kronor för inhyrda lokaler.

Regionala koncernen

Syftet med de sammanställda räkenskaperna är att ge en samlad bild av regionen och dess ägda företags ekonomiska ställning och resultat. Förutom regionens egen verksamhet omfattas de sammanställda räkenskaperna av det helägda bolaget Folkvandvården Västmanland AB, samt de delägda bolagen Svealandstrafiken AB och Nya Västerås Flygplats AB.

Koncernens resultat på verksamhetsnivå uppgick till -330 miljoner kronor för 2024, vilket är 45 miljoner kronor bättre jämfört med 2023, då resultatet var -375 miljoner kronor. Koncernens omsättning uppgick till 13,2 miljarder kronor, vilket är 0,4 miljarder kronor mer än 2023. Regionens verksamhetsresultat uppgick till -356 miljoner kronor. Folkvandvårdens resultat efter finansiella poster uppgick till 17,4 miljoner kronor. Efter bokslutsdispositioner och skatt redovisade Folkvandvården ett resultat på 10,3 miljoner kronor. Svealandstrafikens resultat efter finansiella poster uppgick till 24,8 miljoner kronor. Efter bokslutsdispositioner och skatt redovisades ett resultat på 0 miljoner kronor. Nya Västerås Flygplats ABs resultat efter finansiella poster uppgick till 0,1 miljoner kronor, men i resultatet återfinns kostnadstäckning för samhällsviktigt flyg från ägarna med 29,9 miljoner kronor. Region Västmanlands andel uppgick till knappt 15 miljoner kronor 2024. Resultat efter bokslutsdispositioner och skatt var 0.

Regionens ekonomiska engagemang i företagen redovisas i not på sidan 91. Det förekom inte någon utdelning eller något ägartillskott under 2024, men Nya Västerås Flygplats AB erhöll kostnadstäckning för samhällsviktigt flyg.

Försämrad finansiell ställning

Soliditeten uppgick till 35 procent, vilket var tre procentenheter sämre än 2023. Inklusive totala pensionsförpliktelser var koncernens soliditet 11 procent 2024. Balansomslutningen ökade med 1 189 miljoner kronor till 15 331 miljoner kronor. Ökningen förklaras av en positiv utveckling på placerade pensionsmedel och högre investeringar än tidigare samt fortsatt stor ökning av pensionsavsättningen.

Högre investeringar

Den sammanlagda investeringsvolymen uppgick till 1 267 miljoner kronor, vilket är 271 miljoner kronor högre än 2023. Regionen stod för 1 211 miljoner kronor, varav 954 miljoner kronor avsåg fastigheter, 251 miljoner kronor avsåg maskiner och inventarier och resterande 6 miljoner kronor avsåg immateriella anläggningstillgångar. Folkvandvården investerade 9,1 miljoner kronor i inventarier och medicinteknisk utrustning. Svealandstrafiken investerade totalt 47 miljoner kronor vilket var betydligt lägre än budget på grund av försenad leverans av elbussar. Nya Västerås Flygplats investerade 3 miljoner kronor vilket var enligt plan.

Ökat antal anställda

Antal anställda uppgick till 8 758, varav 7 415 avser regionen. Regionen ökade med 3 anställda, Svealandstrafiken ökade med 1 anställd, Folkvandvården ökade med 8 anställda och Nya Västerås Flygplats AB minskade med 3 på grund av översyn av organisation och uppdrag.

Balanskravsresultat

När årets resultat för Region Västmanland fastställs enligt balanskravet ska realisationsvinster/förluster på anläggningstillgångar och orealiserade vinster/förluster på finansiella omsättningstillgångar räknas bort. Vid försäljning av finansiella omsättningstillgångar ska tidigare års orealiserade vinster/förluster återföras. Kommunallagen anger att om balanskravsresultatet är negativt ska det regleras under de närmast följande tre åren. Region Västmanland har sedan 2008 avsatt balanskravsresultatet för att möta tillfälliga framtida intäktsminskningar eller kostnadsökningar.

Balanskravsresultatet för 2024 var -552 miljoner kronor. Pensionskostnaden ökade kraftigt 2023 till följd av inflationen och ökade ytterligare 2024 (ett års inflationseftersläpning). Därefter bedöms pensionskostnaden sjunka till mer normal nivå. Inflationens påverkan på kostnaden är drygt 800 miljoner kronor och bedöms som tillfällig. Upplösning av avsättning görs därför med 552 miljoner kronor och inget underskott behöver därmed återställas de kommande tre åren.

På grund av ett negativt resultat kan ingen avsättning ske varken till forskningsfonden eller Salbergafonden.

Resultat enligt balanskravet (mnkr)	2024	2023
Årets resultat enligt resultaträkningen	-165	-301
- Samtliga realisationsvinster	0	-1
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet		
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet		
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-612	-449
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper tidigare år	225	151
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-552	-600
- Reservering av medel till resultatreserv		
+ Användning av medel från resultatreserv		
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv		
Balanskravsresultat	-552	-600
+ Användning av medel från avsättning för att möta tillfälliga framtida intäktsminskningar eller kostnadsökningar	552	600
Kvarvarande balanskravsresultat att återställa	0	0
Tidigare avsatt för att möta tillfälliga framtida intäktsminskningar eller kostnadsökningar	2 376	2 976
Avsättning för att möta tillfälliga framtida intäktsminskningar eller kostnadsökningar		
Användning av medel från avsättning för att möta tillfälliga framtida intäktsminskningar eller kostnadsökningar	-552	-600
Avsatt för att möta tillfälliga framtida intäktsminskningar eller kostnadsökningar	1 824	2 376

Driftredovisning

Nedan redovisas driftredovisningen för Region Västmanland utifrån budget tilldelad från Regionfullmäktige.

Belopp i mnr	Intäkter 2024	Intäkter 2023	Kostnad 2024	Kostnad 2023	Netto- kostnad 2024	Netto- kostnad 2023	Budget 2024	Budget- avvikelse 2024
Hälsa- och sjukvårdsnämnden	3 504	3 100	13 214	12 440	-9 710	-9 340	8 713	-997
Område Akutsjukvård	2 763	5 493	5 864	5 652	-3 101	-159		
Område Nära vård	-879	2 028	2 251	2 111	-3 130	-83		
varav HJÄLPMEDELSNÄMNDEN	206	156	206	155	0	1		
varav Vårdval	322	420	1 718	1 748	-1 396	-1 328	1 396	0
Område Medicinsk diagnostik	977	969	1 038	941	-61	28		
Område Medicinsk stab	54	640	706	644	-652	-4		
Område Planerings- och utvecklingsstab	14	124	122	118	-108	6		
Område Förvaltningsledning	575	2 153	3 233	2 974	-2 658	-821		
Kollektivtrafiknämnden	788	722	1 139	1 043	-351	-321	360	9
Regionala utvecklingsnämnden	107	144	271	309	-164	-165	166	2
Regionstyrelsen								
Fastighet- och serviceförvaltningen	1 294	1 208	1 344	1 228	-50	-21	24	-26
varav Fastighet	620	569	660	577	-40	-8	0	-40
varav KOSTNÄMNDEN	131	134	129	134	2	-1	0	2
Närvården Västmanland	614	609	608	604	6	5	-2	4
Förvaltningen för digitalisering	500	458	485	453	15	4	0	15
Regionkontoret	261	273	498	518	-237	-244	266	28
Program nytt akutsjukhus Västerås	31	33	31	33	0	0	0	0
Politisk verksamhet och patientnämndens kansli								
Patientnämnden	0	0	7	6	-7	-7	7	0
Förtroendevalda och bidrag till politiska partier	2	1	46	47	-44	-46	48	4
Regionrevisionen		0	5	5	-5	-5	6	1
Resultat från förvaltningar och nämnder	7 102	6 547	17 649	16 687	-10 547	-10 139	9 586	-960
Justering av poster som ej är hänförliga till verksamhetens intäkter och kostnader	-5 069	-4 324	-4 889	-4 258	-180	-66		
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen	2 033	2 224	12 760	12 429	-10 727	-10 205		

Investeringsredovisning

Totala investeringar Region Västmanland, miljoner kronor

Nämnd/förvaltning <i>Belopp i mnkr</i>	Budget 2024	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Hälso- och sjukvårdsnämnden	275	170	141
Kollektivtrafiknämnden	41	3	2
Regionala utvecklingsnämnden	2	2	1
Regionstyrelsen			
Fastighet- och serviceförvaltningen	338	179	236
varav Fastighet		170	221
varav Kostnämnden			
Närvården Västmanland	2	0	2
Förvaltningen för digitalisering	56	49	29
Regionkontoret	1	0	0
Program nytt akutsjukhus Västerås	831	809	517
Politisk verksamhet och Patientnämndens kansli			
Regionövergripande oförutsett	120		0
Summa	1 665	1 211	927

Investeringar inkl finansiell leasing Region Västmanland, mnkr

Inventarier och utrustning	Budget 2024 inkl överförda medel	Bokslut 2024
Immateriella Anläggningstillgångar	20	6
Datautrustning	58	48
Medicinsk apparatur	192	105
Byggnadsinventarier	4	2
Bilar och transportmedel	24	21
Leasingavtal	0	26
Övr maskiner och inventarier	118	21
Tekniska hjälpmedel	54	53
Konst	2	2
Byggnader	1 194	954
Totalt	1 665	1 237

Fastighetsinvesteringar Region Västmanland, miljoner kronor

	RS/RF- budget- beslut	Prognos totalt	Utfall tom 2023	Utfall 2024	Budget projekt 2024	Återst beräkn utgift
<i>Belopp i mnkr</i>						
Färdigställda investeringar						
NAV etapp 1, se även pågående			161	74		
EPOS Sala	15	15	14	1	4	
KTC hus 04 Västerås	20	20	16	4	4	
Anpassning jourlabb, Västerås	19	18	17	1	1	
Sala sjukvårdsbyggnad	566	563	561	2	3	
Ombyggnation allmän & vuxenpsykiatri, Köping vårdcentral	10	11	11	0	0	
Parkeringsanläggningar Herrgårdet (avtal)	3	3	0	3	3	
Tillträdeskydd vårdcentraler	15	16	15	1	1	
Civilt Försvar (finansieras via statsbidrag)		2	0	2	2	
Diverse garantiprojekt m.m.	1	1	1	0	1	
Brandtåtgärder				3	4	
Reinvesteringar				49	83	
Planerat underhåll				19	18	
Funktionsanpassningar				18	33	
Summa färdigställda investeringar	649	649	795	178	157	0
Pågående investeringar						
NAV etapp 1	6 735	6 500	841	668	715	4 991
NAV fastighetsgemensamma investeringar	271	271	23	39	41	209
NAV etapp 2	1 460	1 460	12	28	13	1 420
Sandstenen 8. (fd Oxbackens VC)	15	15	1	4	14	10
Nytt vårdplan Fagersta	20	21	5	2	15	13
Ny ambulansstation Västerås	5	5	0	2	5	3
Larm och kallelsesystem	6	8	0	1	6	7
Underställverk inkl. UPS, Västerås	19	21	14	6	6	2
Nödbelysning	12	18	12	6	2	0
Tillbyggnad Rättssjukhus, Sala	131	124	14	25	64	86
Avlopp, Köpings Sjukhus	14	12	0	3	10	9
Sprinkleranläggning Köping	25	15	6	9	16	1
Övriga mindre investeringar	10	16	3	7	10	6
Planerade investeringar	26	1	0	1	26	0
Regionövergripande oförutsett				0	7	7
Summa pågående investeringar om/ny/tillbyggnad	8 750	8 488	931	801	950	6 764
Finansiell leasing fordon och inventarier				21		
Finansiell leasing fastigheter				5		
Summa investeringar exkl finansiell leasing och gåvor	9 399	9 137	1 726	979	1 107	6 764

Resultaträkning

	Noter	KONCERNEN		REGIONEN	
		2024	2023	2024	2023
Verksamhetens intäkter	3	2 482	2 660	2 033	2 224
Verksamhetens kostnader	4	-13 133	-12 763	-12 760	-12 430
Avskrivningar *	5	-437	-431	-386	-371
Verksamhetens nettokostnader		-11 088	-10 534	-11 113	-10 576
Skatteintäkter	6	7 728	7 616	7 728	7 616
Generella statsbidrag och utjämning	7	3 029	2 543	3 029	2 543
Verksamhetens resultat		-330	-375	-356	-417
Finansiella intäkter	8	791	595	777	589
Finansiella kostnader	9	-602	-498	-587	-474
Resultat efter finansiella poster		-142	-278	-165	-301
Extraordinära poster	10	0	0	0	0
Årets resultat *		-142	-278	-165	-301
Varav realiserade vinster/förluster värdepapper		612	449	612	449

*Två äldre hyresavtal som bedömts som finansiell leasing ersattes av ett nytt avtal vilket inte uppmärksammades under 2023. Korrigering har därför gjorts gällande avskrivningar om 7 miljoner kronor, vilket för-sämrade resultatet med motsvarande belopp.

Kassaflödesanalys

Belopp i mnkr	Noter	KONCERNEN		REGIONEN	
		2024	2023	2024	2023
Den löpande verksamheten					
Årets resultat *		-142	-285	-165	-301
Justering för av- och nedskrivningar *		437	438	386	371
Realisationsvinst/förlust, materiella anläggningstillgångar		-1	-1	-1	-1
Justering för avsättningar		991	808	990	808
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	31	24	-71	24	-67
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		1 308	889	1 233	811
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar		-375	-645	-456	-539
Ökning (-)/minskning (+) förråd och varulager		11	-19	12	-18
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder		-412	737	-381	630
Kassaflöde från den löpande verksamheten		532	961	408	884
Investeringsverksamheten					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-6	0	-6	0
Investering i mark, byggnader och tekniska anläggningar		-954	-828	-954	-828
Försäljning av mark, byggnader och tekniska anläggningar		0	0		0
Investering i maskiner och inventarier		-285	-148	-251	-189
Investeringsbidrag					
Försäljning av maskiner och inventarier		7	9	7	9
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-5		-5	
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar					24
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 243	-967	-1 209	-984
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån		810	125	810	90
Amortering av skuld		-71	-94	-22	-10
Ökning av långfristiga fordringar		0	0		
Minskning av långfristiga fordringar		1	1	1	1
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		739	31	788	81
Årets kassaflöde		28	26	-13	-19
Likvida medel från årets början		178	152	75	94
Likvida medel vid årets slut		206	178	62	75

*Två äldre hyresavtal som bedömts som finansiell leasing ersattes av ett nytt avtal vilket inte uppmärksammades under 2023. Korrigering har därför gjorts gällande avskrivningar om 7 miljoner kronor, vilket för-sämrade resultatet med motsvarande belopp.

Balansräkning

	Noter	KONCERNEN		REGIONEN	
		2024	2023	2024	2023
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	12	13	8	12	7
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar *	13	4 684	3 937	4 560	3 813
Maskiner och inventarier	14	1 011	944	719	650
Övriga materiella anläggningstillgångar	15	0	16	0	0
Finansiella Anläggningstillgångar	16	140	137	140	135
Summa Anläggningstillgångar		5 849	5 041	5 431	4 606
Bidrag till statlig infrastruktur	17	150	161	150	161
Omsättningstillgångar					
Förråd , lager mm.	18	83	95	72	84
Fordringar	19	936	1 226	887	1 169
Kortfristiga placeringar	20	8 107	7 441	8 055	7 317
Kassa och bank	21	206	178	62	75
Summa Omsättningstillgångar		9 332	8 940	9 076	8 645
Summa Tillgångar		15 331	14 142	14 657	13 411
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital					
Eget kapital vid årets början		5 426	5 704	5 288	5 589
Varav resultatreserv				0	0
Varav resultatutjämningsreserv				0	0
Årets resultat *		-142	-278	-165	-301
Eget kapital vid årets slut	22	5 284	5 426	5 123	5 288
Varav resultatreserv				0	0
Varav resultatutjämningsreserv				0	0
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	23	6 248	5 264	6 138	5 148
Andra avsättningar	24	43	36	0	0
Skulder					
Långfristiga skulder *	25	1 252	500	1 052	250
Kortfristiga skulder	26	2 504	2 916	2 344	2 725
Summa Eget kapital, avsättningar och skulder		15 331	14 142	14 657	13 411
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	27	0	0	0	0
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	28	3 498	3 418	3 498	3 418
Övriga ansvarsförbindelser	29	1 149	867	1 492	1 282
Leasing	30	0	0	0	0

Redovisningsprinciper

Not 1 - Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), och rekommendationer utgivna av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

I de fall regionen gör avsteg från ovanstående redovisas detta nedan, dels avsedd redovisningspost, dels avsedd resultatpåverkan samt kommentarer.

Från bokslut 2023 används ett bokslutsprogram och notförteckningen har setts över utifrån nya rekommendationer och idéskrift från RKR. Siffrorna för 2023 utgår från samma uppställning för att få jämförbarhet, men det innebär att de delvis avviker jämfört med uppställningen i Årsredovisning 2023.

Rättning av 2023 har gjorts då två äldre hyresavtal som bedömts som finansiell leasing inte utrangerades när ett nytt hyresavtal tecknades. Total resultatpåverkan var 7 miljoner kronor.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster är resultatet av händelser eller transaktioner som inte är extraordinära, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Posterna konteras enligt L-bas i redovisningen, men i resultatuppföljningen särskiljas posterna på egen rad eller i not för att tydliggöra att så skett samt för att en korrekt jämförelse ska kunna ske.

Periodisering

Periodisering används för att ge en rättvisande bild av regionens resultat och finansiella ställning för den aktuella perioden. Det innebär att utgifter kostnadsförts det år då förbrukning skett och inkomster intäktsförts det år som intäkten genererats. Konsekvensprincipen, väsentlighetsprincipen och försiktighetsprincipen, vilka i viss mån modifierar huvudprincipen, tillämpas i förekommande fall. Eventuella avvikelser kommenteras under respektive rubrik.

Intäkter

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKR:s decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR R2.

Statsbidrag

Specialdestinerade/riktade statsbidrag redovisas i resultaträkningen tillsammans med övriga verksamhetsanknutna intäkter. Periodisering sker i normalfallet utifrån rekommendation RKR R2.

Kostnader

Avskrivningar

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. För tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. Översyn av nyttjandeperioden sker från 2022 årligen för större investeringar med väsentligt kvarvarande värde.

Den normala avskrivningstiden för olika typer av anläggningstillgångar är följande:

- Byggnader (komponentavskrivning) 10–60 år
- Maskiner och inventarier 5–10 år
- IT-utrustning 3–5 år
- Medicinteknisk utrustning 5–10 år
- Bilar och andra transportmedel 5–7 år

För smärre ombyggnationer/funktionsanpassningar bestäms avskrivningstiden från fall till fall (LS § 268/1993). Komponentavskrivning tillämpas från och med 2015.

Lönekostnader

Lönekostnader för timanställda, kostnad för övertid samt jour och beredskap avseende december månad bokförs huvudsakligen i januari nästkommande år. Detta beror främst på svårigheter med att få fram uppgifter för en tillförlitlig beräkning av beloppet. Då variationerna mellan åren inte bedöms vara stora bör detta inte påverka resultatet nämnvärt.

Hyres- och leasingavtal

Regionen har ett antal avtal gällande bilar samt fastigheter som bedöms som operationell leasing med en avtalstid överstigande tre år, men med bedömd nyttjandeperiod betydligt kortare än livslängden. Dessa är upptagna till nominellt värde då eventuell indexering bedöms hänföras variabla avgifter och underhåll. Regionen har också ett antal finansiella leasingavtal avseende fordon (ambulanser och lastfordon) med en avtalstid som överstiger tre år och där vi bedöms hyra fordonen under den större delen av dess bedömda livslängd. Avtal under ett prisbasbelopp bedöms alltid som operationella (samma beloppsgräns som vanliga investeringar). Under 2023 genomlystes hyresavtal gällande fastigheter och vid utgången av 2023 hade regionen 20 avtal som bedömdes som finansiell leasing. Under 2024 har inga nya fastighetsavtal bedömts som finansiell leasing. Minimileaseavgifter inkluderar inte el, vatten och värme.

Lånekostnader

Huvudmetoden tillämpas, vilket innebär att inga lånekostnader ingår i anskaffningsvärdet.

Anläggningstillgångar

Immateriella tillgångar

En immateriell anläggningstillgång är en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk form. Vid redovisning av immateriella tillgångar följs RKR R3. Endast större poster redovisas som immateriell tillgång och med stor restriktivitet. Sedan 2016 har endast fem investeringar aktiverats. Beloppsgräns är inte fastställt.

Balansposten avser förvärvade licenser för programvaror, externa utgifter för utvecklande av IT-system och parkeringslösningar. Avskrivningstiden varierar normalt mellan 3–5 år, men bedömning sker vid varje nyanskaffning. Nyttjandeperioden på befintliga anläggningar omprövas i slutet av varje räkenskapsår.

Materiella tillgångar

En materiell anläggningstillgång är en fysisk tillgång avsedd för stadigvarande bruk. Vid redovisning av materiella tillgångar följs RKR R4.

En anskaffning som i övrigt uppfyller kriterierna för investering, ska bokföras som investering endast under förutsättning att utgiften uppgår till minst ett halvt basbelopp och att nyttjandeperioden är minst tre år.

Beloppsgränsen gäller ej anskaffningar av hjälpmedel, där allt förutom så kallade nivå-trehjälpmedel definieras som anläggningstillgångar.

Anläggningstillgångarna är i balansräkningen värderade till anskaffningsvärdet med avdrag för ackumulerade avskrivningar.

Finansiella anläggningstillgångar

Enligt RKR R7 ska finansiella tillgångar klassificeras som anläggningstillgångar då syftet med innehavet är att tillgången ska innehas eller brukas stadigvarande.

Medel som kontinuerligt är föremål för köp och försäljning, och som är tillgängliga för att möta löpande utbetalningar, ska klassificeras som omsättningstillgångar.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas som huvudprincip till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet. Med det verkliga värdet avses försäljningsvärde efter avdrag för beräknad försäljningskostnad. Regionens pensionsmedelsportfölj klassificeras som finansiell omsättningstillgång, där sker värdering till verkligt värde i enlighet med 7 kap 6 och 7 §§ LKBR.

Tillgångar i utländsk valuta har räknas om till svenska kronor utifrån årets sista bankdags aktuella valutakurs fastställd av Riksbanken.

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar

Fordringar värderas till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Lager och förråd

Lager och förråd värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen.

Skulder och avsättningar

Finansiella skulder

Finansiella skulder delas in i kortfristiga respektive långfristiga skulder. Värdering sker vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde. Eventuella transaktionsutgifter periodiseras med tillämpning av effektivräntemetoden. Kort- och långfristiga finansiella skulder värderas efter första redovisningstillfället till anskaffningsvärde respektive upplupet anskaffningsvärde.

Personalskulder

Regionens skuld till personalen för semester, övertid, jour och beredskap (årets löneläge) inklusive upplupna arbetsgivaravgifter redovisas som kortfristiga skulder.

Pensionsskuld/avsättning

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i regionen är beräknade enligt det av SKR fastställda regelverket för RIPS. En förpliktelse att betala ut pensionsförmåner som intjänats före 1998 ska inte tas upp som skuld eller avsättning. Dessa pensioner redovisas som kostnader i resultaträkningen vid utbetalning.

I pensionsskulden ingår ålderspension och livränta för berörda förtroendevalda enligt särskild beräkning av KPA. Där ingår också skuld som beräknas enligt de nya bestämmelserna kring OPF-KL.

Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar enligt RKR R10. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse.

För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske.

Sammanställda räkenskaper

Enligt bestämmelserna i lagen om kommunal bokföring och redovisning ska årsredovisningen även omfatta den verksamhet som bedrivs i bolagsform. Syftet med de sammanställda räkenskaperna är att ge en sammanfattande och rättvisande bild av regionens totala ekonomiska ställning och resultat oavsett om verksamheten bedrivs i förvaltnings- eller företagsform. De sammanställda räkenskaperna följer RKR R16.

Enligt rekommendationen ska konsolidering ske av koncernföretag där regionen har ett betydande inflytande, vilket definieras som ett röstinnehav överstigande 20 procent. Där framgår också att koncernföretag vars verksamhet är av obetydlig omfattning kan undantas från de sammanställda räkenskaperna.

Utifrån rekommendationens definition av obetydlig omfattning har följande koncernföretag undantagits från de sammanställda räkenskaperna:

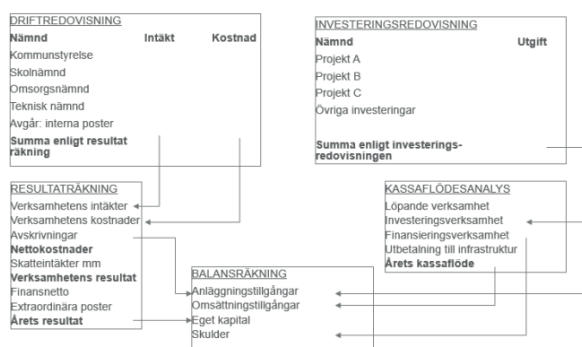
- Almi Företagspartner Mälardalen AB
- Kommunalförbundet Västmanlands Teater
- Tåg i Bergslagen AB
- Create Business Incubator Mälardalen AB
- Västmanlands Tolkservice, ekonomisk förening

De sammanställda räkenskaperna har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Regionens bokförda värden på aktier i dotterbolag har eliminerats mot dotterbolagens egna kapital. Tillgångar och skulder, samt intäkter och kostnader för dotterbolagen har upptagits i de sammanställda räkenskaperna till så stor del som motsvarar ägd andel. Därefter har interna mellanhavanden eliminerats såsom fordringar och skulder samt köp och försäljning. Inga omräkningar av bolagens balansräkningar har gjorts på grund av exempelvis andra avskrivningstider. Vid olika periodiseringar mellan koncernföretagen har regionens periodisering tillämpats. Bolagens årsredovisningar har inte varit fastställda vid konsolideringen.

Regionkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av figur på sidan 14.

Driftredovisning

Drift- och investeringsredovisningen hänger ihop med övriga finansiella rapporter: resultaträkningen, balansräkningen och kassaflödesanalysen enligt följande schema

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att fullmäktige antar en budget i regionplanen i juni och i den framgår den regionsättning som nämnder och förvaltningar erhåller för kommande år och två år framåt. Fördelningen av de samlade resurserna bygger på tidigare års ersättning kompletterat med eventuell uppräkningsökning, befolkningsökning, verksamhetsförändring med mera.

Förvaltningar och nämnder upprättar därefter förvaltningsplan med mål och budgetfördelning till verksamheterna. Det är nämndernas och förvaltningarnas ansvar att fördela de tilldelade resurserna på bästa sätt för att utföra uppdraget inom den givna ramen så att balans mellan verksamhet och ekonomi uppnås.

Ramarna ska också täcka kostnader för internhandel samt ökade driftskostnader kopplade till investeringar.

De förvaltningar och nämnder som har en konkurrensutsatt verksamhet får ta med sig sitt resultat (i förhållande till måluppfyllelse) över åren och kan nyttja detta efter beslut i fullmäktige. Resultatet får endast nyttjas till engångssatsningar.

Investeringsram

En investeringsram beslutas utifrån verksamheternas investeringsbehov och finansiellt utrymme. Investeringsstakten, projektens omfattning och nya satsningar måste anpassas till de driftskostnader som i slutänden är möjliga att finansiera. Prioritering av investeringar sker med utgångspunkt i beslutad investeringsriktlinje. För att säkra finansiering av investeringar även över tid görs en långtidsprognos som uppdateras årligen.

Koncernen

De bolag och förbund som ingår i koncernen erhåller dels egna försäljningsintäkter från kunder, men också i varierande grad regionsättning utifrån fastställda kriterier. Nya Västerås Flygplats AB erhåller också kostnadstäckning för det samhällsviktiga flyget.

Internredovisningsprinciper

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive nämnds och förvaltnings ekonomiska relationer till sin omvärld. Regionen har därför en utbredd interndebering av bland annat lokalkostnader, administrativa servicetjänster, transporter, it-kostnader och kost. Personalomkostnader i form av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt kalkyleras schablonmässigt och även kapitalkostnader i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital.

Not 2 – Uppskattningar och bedömningar

Avsättningar – Inga nya avsättningar har gjorts. Avsättningen för pensioner och liknande förpliktelser har justerats utifrån ny prognos från KPA december 2024.

Tvister – Inga tvister som pågår bedöms få ekonomiska konsekvenser.

Grunder för bedömning av vad som är jämförelsestörande poster är lika tidigare år. Den påverkan som inflationen fått på pensionskulden anses inte jämförelsestörande då detta avser en naturlig verksamhetskostnad.

Grund för bedömning av exempelvis riktade statsbidrag där osäkerheter föreligger är lika tidigare år. Försiktighetsprincipen gäller och endast bidrag som uppfyller intäktskriteriet i RKR:s rekommendation R2 är intäktsfört.

Noter

	KONCERNEN		REGIONEN	
	2024	2023	2024	2023
3 - Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter hälso- och sjukvård	236	230	236	230
Försäljningsintäkter tandvård	127	233	10	8
Försäljning av medicinska tjänster	84	83	84	83
Försäljning av övriga tjänster	160	172	183	171
Försäljning av material och varor	131	127	131	127
Patientavgifter	153	146	153	146
Trafikintäkter	590	397	250	225
Hyror och arrenden	0		0	0
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	420	660	420	662
Bidrag och gåvor från privata aktörer	0		0	0
Offentliga bidrag (investeringar)	2	4	2	4
EU-bidrag	10		10	5
Övriga bidrag	479	512	479	490
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	0	9	0	0
Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter	0		0	0
Realisationsvinster på materiella och immateriella anläggningstillgångar	0		0	0
Övriga verksamhetsintäkter	89	87	74	73
Summa verksamhetens intäkter	2 482	2 660	2 033	2 224
4 - Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	5 471	5 267	5 053	4 853
Pensionskostnader	1 304	1 130	1 277	1 130
Lämnade bidrag	187	183	187	183
Köp av vård	1 145	1 133	1 145	1 133
Köp av sjukvårdtjänster	867	845	867	845
Köp av utbildningsverksamhet	22	18	22	18
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	221	212	190	164
Inköp av läkemedel	1 267	1 262	1 267	1 262
Inköp av sjukvårdsartiklar mm	237	271	237	271
Inköp av material och varor	410	452	387	349
Transportkostnader kollektivtrafiken	848	748	902	812
Inköp av tjänster	825	954	953	1 121
Realisationsförluster och utrangeringar	0	0	0	0
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	0	0	0	0
Bolagsskatt (avser koncern)	3	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	326	289	274	289
Summa verksamhetens kostnader	13 133	12 763	12 760	12 430
5 - Av- och nedskrivningar				
Avskrivning immateriella tillgångar	1	1	1	1
Avskrivning byggnader och anläggningar	240	183	194	183
Avskrivning maskiner och inventarier	197	247	191	187

Summa av- och nedskrivningar	437	431	386	371
6 - Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	7 728	7 443	7 728	7 443
Preliminär slutavräkning innevarande år	0	129	0	129
Slutavräkningsdifferens föregående år	0	44	0	44
Mellankommunal kostnadsutjämning	0	0	0	0
Övriga skatter	0	0	0	0
Summa skatteintäkter	7 728	7 616	7 728	7 616
7 - Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	1 456	1 403	1 456	1 403
Kostnadsutjämning	59	61	59	61
Regleringsbidrag/avgift	205	120	205	120
Kommunal fastighetsavgift	0	0	0	0
Statsbidrag läkemedel	1 058	951	1 058	951
Bidrag/avgift för LSS-utjämning	0	0	0	0
Övriga bidrag i utjämningsystemet	0	0	0	0
Övriga generella bidrag från staten	252	9	252	9
Summa generella statsbidrag och utjämn- ning	3 029	2 543	3 029	2 543
8 - Finansiella intäkter				
Utdelningar från koncernföretag	0	0	0	0
Utdelningar på aktier och andelar	65	57	65	57
Intäkter från finansiella anläggningstill- gångar	0	1	0	1
Realiserad vinst på försäljning av finansiella instrument	45	23	45	23
Orealiserad värdestegring på finansiella in- strument	621	469	621	469
Ränteintäkter	23	10	8	4
Borgensavgifter	0	0	0	0
Övriga finansiella intäkter	39	36	39	36
Summa finansiella intäkter	791	595	777	589
9 - Finansiella kostnader				
Räntekostnader	53	24	40	23
Finansiell kostnad, förändring av pensions- avsättningar	530	436	527	425
Kostnader från finansiella anläggningstill- gångar	0	0	0	0
Förlust vid försäljning av finansiella instru- ment	7	3	7	3
Orealiserad värdeminskning finansiella in- strument	9	20	9	20
Övriga finansiella kostnader	4	15	4	3
Summa finansiella kostnader	602	498	587	474
Genomsnittlig upplåningsränta efter ränte- säkring	3,5%		3,5%	
Genomsnittlig upplåningsränta före ränte- säkring	3,7%		3,7%	
Räntesäkringen har påverkat kostnaden med	0,7		0,7	
10 - Extraordinära poster				
Extraordinär intäkt/kostnad	0	0	0	0
Summa extra ordinära poster	0	0	0	0
11 - Jämförelsestörande poster				
	0	0	0	0

Summa jämförelsestörande post	0	0	0	0
12 - Immateriella anläggningstillgångar				
Internt upparbetade immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	99	98	98	98
Inköp	6	0	6	0
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Överföringar	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	105	98	103	98
varav pågående investeringar	0	0	0	0
Ingående ack. avskrivningar	-90	-88	-89	-88
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Överföringar	0	0	0	0
Årets avskrivningar	-1	-1	-1	-1
Utgående ack. avskrivningar	-91	-89	-90	-89
Ingående ack. nedskrivningar	-1	-1	-1	-1
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Årets nedskrivningar /återföringar	0	0	0	0
Utgående ack. nedskrivningar	-1	-1	-1	-1
Utgående redovisat värde	13	8	12	7
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	4,5 år	4,5 år	4,5 år	4,5 år
13 - Mark, byggnader, tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	6 634	5 755	6 485	5 651
Inköp	1 287	869	1 287	867
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	-6	-12	-6	-12
Överföringar	-358	-56	-361	-54
Utgående anskaffningsvärde	7 556	6 556	7 404	6 452
varav pågående investeringar	1 823	1 162	1 823	1 162
Ingående ack. avskrivningar	-2 648	-2 392	-2 622	-2 407
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	3	9	3	9
Överföringar	0	1	0	0
Årets avskrivningar	-187	-199	-185	-201
Utgående ack. avskrivningar	-2 832	-2 580	-2 804	-2 599
Ingående ack. nedskrivningar	-40	-39	-40	-39
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Årets nedskrivningar /återföringar	0	-1	0	-1
Utgående ack. nedskrivningar	-40	-40	-40	-40
Utgående redovisat värde	4 684	3 937	4 560	3 813
Därav finansiell leasing	191	210	191	210
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	18 år	17 år	18 år	17 år
14 - Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	2 361	2 194	1 704	1 582
Inköp	282	266	247	203
Försäljningar	-16	-31	-7	-9
Utrangeringar	-89	-72	-89	-72
Överföringar	2	-4	6	0
Utgående anskaffningsvärde	2 539	2 354	1 860	1 704
varav pågående investeringar	69		57	32
Ingående ack. avskrivningar	-1 399	-1 268	-1 054	-954
Försäljningar	16	21	7	8
Utrangeringar	54	66	54	66

Överföringar	0	-1	0	0
Årets avskrivningar	-194	-227	-148	-174
Utgående ack. avskrivningar	-1 522	-1 410	-1 141	-1 054
Ingående ack. nedskrivningar	-4	0	0	0
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Årets nedskrivningar /återföringar	-3	0	0	0
Utgående ack. nedskrivningar	-6	0	0	0
Utgående redovisat värde	1 011	944	719	650
Därav finansiell leasing				24
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	6 år	5 år	6 år	5 år
15 - Övriga materiella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	0	3	0	0
Inköp	0	13	0	0
Utgående redovisat värde	0	16	0	0
16 - Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier och andelar kommunkoncernföretag mm				
Folktandvården Västmanland AB			2	2
Svealandsrafiken AB			17	17
Nya Västerås Flygplats AB			0	0
Tåg i Bergslagen AB	1	1	1	1
ALMI Företagspartner Mälardalen AB	0	0	0	0
Mälardalstrafik AB	0	0	0	0
Oslo-Stockholm 2.55 AB	0	0	0	0
Västerås Science Park AB	0	0	0	0
AB Transitio	1	1	1	1
Västmanlands Tolkservice ekonomisk förening	0	0	0	0
Svenskt ambulansflyg	0	0	0	0
Kommuninvest	63	58	63	58
Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag	38	38	38	38
Övriga	0	0	0	0
Summa aktier och andelar kommunkoncernföretag mm	104	99	123	118
Långfristiga placeringar				
Långfristiga placeringar			0	0
Summa långfristiga placeringar	0	0	0	0
Långfristig utlåning				
Övriga långfristiga fordringar	37	38	17	17
Summa långfristig utlåning	37	38	17	17
Bostadsrätter	0	0	0	0
Summa finansiella anläggningstillgångar	140	137	140	135
17 - Bidrag till infrastruktur				
Bidrag till Trafikverket för utbyggnad av Citybanan				
Totalt bidrag	288	288	288	288
Akkumulerad upplösning	-138	-127	-138	-127
varav årets upplösning	-12	-12	-12	-12
Summa bidrag till infrastruktur	150	161	150	161

Region Västmanland beslutade 2009-10-21 att medfinansiera Citybanan. Totalt bidrag beräknades till 288 mnkr med första utbetalning 2013. Bidraget löses upp under 25 år med start 2013 utifrån övergångsregler.

18 - Förråd, lager och exploateringsfastigheter				
Tekniska hjälpmedel	38	40	38	40
Förbrukningsmaterial i lokala förråd	28	39	28	39
Övriga förråd	17	16	5	5
Summa förråd, lager och exploateringsfastigheter	83	95	72	84
19 - Fordringar				
Kundfordringar	195	255	176	188
Kommunalskattefordringar	9	363	9	8
Övriga kortfristiga fordringar	116	114	96	120
Upplupna generella statsbidrag	0		0	0
Upplupna riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	176	163	176	163
Fordran kommunal fastighetsavgift	0		0	0
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	441	330	430	689
Summa fordringar	936	1 226	887	1 169
20 - Kortfristiga placeringar				
Aktier och andelar	5 620	5 028	5 568	4 904
Anskaffningsvärde	3 810	3 518	3 757	3 400
Värdereglering	1 811	1 510	1 811	1 504
Obligationer, förlagsbevis m.m.	2 486	2 413	2 486	2 413
Anskaffningsvärde	2 339	2 344	2 339	2 344
Värdereglering	148	69	148	69
Certifikat	0	0	0	0
Anskaffningsvärde	0	0	0	0
Värdereglering	0	0	0	0
Övriga kortfristiga placeringar	0	0	0	0
Anskaffningsvärde	0	0	0	0
Värdereglering	0	0	0	0
Anskaffningsvärde vid årets slut	0	0	0	0
Orealiserad värdestegring vid årets slut	0	0	0	0
Summa kortfristiga placeringar	8 107	7 441	8 055	7 317
21 - Kassa och bank				
Kassa	0	0	0	0
Bank och plusgiro	206	178	62	74
Summa kassa och bank	206	178	62	75
22 - Eget kapital				
Ingående eget kapital	5 426	5 704	5 288	5 589
- varav justering eget kapital			0	0
Årets resultat	-142	-278	-165	-301
Utgående eget kapital	5 284	5 426	5 123	5 288
- varav resultatreserv	0	0	0	0
- varav resultatutjämningsreserv	0	0	0	0
23 - Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser				
Ingående avsättning till pensioner inkl löneskatt	5 258	4 456	5 148	4 340
Nyintjänad pension	482	509	482	509
Årets utbetalningar	-112	-120	-112	-120
Ränte- och basbeloppsuppräknig	424	425	424	425
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Övrig post	2	-6	2	-5

Minskning av avsättning genom tecknande av försäkring/Överföring till stiftelse	0	0	0	0
Ökning/minskning av avsättning med anledning av värdeförändring på stiftelsens tillgångar	0	0	0	0
Förändring löneskatt	193	0	193	0
Summa avsatt till pensioner inkl löneskatt	6 248	5 264	6 138	5 148
Uppgift om aktualiseringsgrad och visstidsförordnanden finns i not 28.				
24 - Andra avsättningar				
Avsättning för uppskjuten skatt	43	36	0	0
Summa andra avsättningar	43	36	0	0
25 - Långfristiga skulder				
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	996	238	800	0
Långfristig leasingsskuld	244	240	244	240
Förutbetalda intäkter anläggnings-/anslutningsavgifter	0	0	0	0
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	7	10	7	10
Övriga långfristiga skulder	4	13	0	0
Summa långfristiga skulder	1 252	500	1 052	250
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år	0	0	0	0
Anläggnings-/anslutningsavgifter	0	0	0	0
återstående antal år (vägt snitt)	0	0		
Offentliga investeringsbidrag	18	23	18	23
återstående antal år (vägt snitt)	4	5	4	5
Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning				
Genomsnittlig ränta %			3,53	0,00
Genomsnittlig ränta % exklusive derivat			3,71	0,00
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år			3,78	0
Kapitalförfall andel av lån			0	0
0-1 år			0%	0%
1-3 år			31%	0%
3-5 år			44%	0%
5-10 år			25%	0%
Över 10 år			0%	0%
Genomsnittlig räntebindningstid inkl derivat			4,5	0
Genomsnittlig räntebindningstid exkl derivat			1,8	0
Marknadsvärde säkringsinstrument			0	0
Säkrad låneskuld			300	0
Marknadsvärde derivat			9,3	0
26 - Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut	426	690	358	593
Leverantörsskulder	593	866	576	855
Moms och punktskatter	12	12	12	12
Personalens skatter, avgifter och avdrag	99	100	99	91
Upplupna personalkostnader (exkl. pensioner)	568	566	568	540
Upplupna pensionskostnader	283	235	283	235
Kommunalskatteskulder	0	0	0	0
Övriga kortfristiga skulder	129	133	102	115
Förutbetalda generella statsbidrag	0		0	0

Förutbetalda riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	57	65	57	65
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	336	248	288	219
Summa kortfristiga skulder	2 504	2 916	2 344	2 725
27 - Panter och därmed jämförliga säkerheter				
Fastighetsinteckningar			0	0
Summa panter och därmed jämförliga säkerheter			0	0
28 - Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna				
Ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998				
Ingående ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inkl löneskatt	3 419	3 381	3 419	3 381
Årets utbetalningar	225	-254	225	-254
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0	283	0	283
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Övrig post	-221	8	-221	8
Minskning av ansvarsförbindelse genom tecknande av försäkring/Överföring till stiftelse	53	0	53	0
Ökning/minskning av ansvarsförbindelse med anledning av värdeförändring på stiftelsens tillgångar	0	0	0	0
Förändring av löneskatt	15	0	15	0
Summa ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inkl löneskatt	3 492	3 418	3 492	3 418
Övriga pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder/avsättningar				
Visstidspension eller liknande	6	0	6	0
Omställningsstöd för förtroendevalda	0	0	0	0
Övriga pensionsförpliktelser	0	0	0	0
Utgående pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	3 498	3 418	3 498	3 418
Övriga upplysningar avseende pensioner				
Aktualiseringsgrad	98%	98%	98%	98%
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt PBF	2	7	2	7
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL				46
Antal anställda med rätt till visstidspension				
Överskottsmedel i pensionsförsäkring (mnkr)				
29 - Övriga ansvarsförbindelser				
Borgensåtagande kommunala bolag				
AB Transitio	949	867	949	867
Folkvandvården AB			82	86
Svealandstrafiken AB			261	330
Övriga borgensförbindelser				
Övriga förpliktelser				
Tågstopp Finnsletten	200	0	200	0
Summa övriga ansvarsförbindelser	1 149	867	1 492	1 282

Region Västmanland har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för AB Transitio avseende finansiering av spårfordon uppgående till maximalt 8 miljarder (LF 2000-10-09 § 147). Detta borgensåtagande är i ett underavtal begränsat till den del regionen och Tåg i Bergslagen AB beställt genom Transitio. 2024-12-31 var beloppet 949 mnkr. Regionfullmäktige har 2010-06-22 § 69 beslutat att trygga pensionerna i Folktandvården Västmanland AB genom en avgiftsbelagd borgensutfästelse. Pensionsskulden i bolaget uppgår till 81,5 miljoner kronor 2024-12-31. Regionen har lämnat borgen för Svealandstrafiken AB:s upplåning (RF 2021-02-16, § 14). Borgensramen är 600 mnkr. Vid årsskiftet var 261 miljoner kronor av ramen utnyttjad.

Region Västmanland har i augusti 2003 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som per 2021-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Region Västmanlands ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse kan noteras att per 2024-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelse till 601 096 miljoner kronor och totala tillgångar till 603 917 miljoner kronor. Regionens andel av de totala förpliktelseerna uppgick till 2 133 miljoner kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 115 miljoner kronor.

Som försäkringstagare i Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag har regionen ett åtagande att täcka eventuella förluster. Åtagandet kan uppgå till 10 gånger premien. För 2024 uppgick premien till 32,6 miljoner kronor.

Ansvarsförbindelse - Under året har regionstyrelsen (2024-04-09 RV231017 §56) bifallit ett nämndinitiativ om att medfinansiera ett tågstopp på Finnslätten på samma sätt som Västerås stad. Beslutet innebär medfinansiering upp till 200 miljoner kronor och motsvarande summa läggs som ny ansvarsförbindelse.

30 - Leasing				
Finansiella leasingavtal				
Fastigheter				
Totala minimileaseavgifter	330	367	330	367
Nuvärde minimileasingavgifter	230	252	230	252
Därav förfall inom 1 år	12	13	12	13
Därav förfall inom 1-5 år	54	58	54	58
Därav förfall senare än 5 år	163	181	163	181
Maskiner och inventarier				
Totala minimileasingavgifter	36	22	36	22
Nuvärde minimileasingavgifter	33	20	33	20
Därav förfall inom 1 år	9	6	9	6
Därav förfall inom 1-5 år	24	15	24	15
Därav förfall senare än 5 år	0	0	0	0
Varav kommunkoncerninterna finansiella leasingavtal				
Fastigheter				
Totala minimileaseavgifter	0	0	0	0
Nuvärde minimileaseavgifter	0	0	0	0
Därav förfall inom 1 år	0	0	0	0
Därav förfall inom 1-5 år	0	0	0	0
Därav förfall senare än 5 år	0	0	0	0
Maskiner och inventarier				
Totala minimileaseavgifter	0	0	0	0
Nuvärde minimileaseavgifter	0	0	0	0
Därav förfall inom 1 år	0	0	0	0
Därav förfall inom 1-5 år	0	0	0	0
Därav förfall senare än 5 år	0	0	0	0
Varav externa finansiella leasingavtal				

Fastigheter				
Totala minimileaseavgifter	330	367	330	367
Nuvärde minimileaseavgifter	230	252	230	252
Därav förfall inom 1 år	12	13	12	13
Därav förfall inom 1-5 år	54	58	54	58
Därav förfall senare än 5 år	163	181	163	181
Maskiner och inventarier				
Totala minimileaseavgifter	36	22	36	22
Nuvärde minimileaseavgifter	33	20	33	20
Därav förfall inom 1 år	9	6	9	6
Därav förfall inom 1-5 år	24	15	24	15
Därav förfall senare än 5 år	0	0	0	0
Icke uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande 1 år				
Minimileaseavgifter	190	199	190	199
Med förfall inom 1 år	45	38	45	38
Med förfall inom 1-5 år	87	93	87	93
Med förfall senare än 5 år	58	68	58	68
Icke uppsägningsbara operationella leasingavtal uthyrning				
Minimileaseavgifter	0	0	0	0
Med förfall inom 1 år	0	0	0	0
Med förfall inom 1-5 år	0	0	0	0
Med förfall senare än 5 år	0	0	0	0
31 - Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster				
Intäktsförda ej likvida gåvor				
Orealiserade kursförändringar				
Upplösning av bidrag till infrastruktur	12	12	12	12
Leasingskuldökning		-80		-80
Övriga ej likviditetspåverkande poster	12	-2	12	2
Summa ej likviditetspåverkande poster	24	-71	24	-67
32 - Upplysning om upprättade särredovisningar				
Följande särredovisningar har upprättats under räkenskapsåret inom kommunkoncernen:				
Tandvård och Specialisttandvård i enlighet med regiongemensam modell, dnr RS250098				
33 - Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision				
Kostnader för räkenskapsrevision, belopp i tkr				
Kostnader för räkenskapsrevision				
Sakkunnigt biträde	575	500	575	500
Förtroendevalda revisorer	94	85	94	85
Auktoriserade revisorer (bolagsrevision)	476	415		
Total kostnad för räkenskapsrevision	1 145	1 000	669	585
Kostnad för övrig revision				
Sakkunnigt biträde	4 034	3 790	3 570	3 694
Förtroendevalda revisorer	582	627	582	627
Lekmannarevision	9	10		
Total kostnad för övrig revision	4 625	4 427	4 152	4 321
Total kostnad för revision	5 770	5 427	4 821	4 906

34 - Koncerninterna förhållanden

Enhet	Ägd andel	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning	
		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna
Region Västmanland							
Folktandvården Västmanland AB	100%						
Svealandstrafiken AB	50%						
Nya Västerås Flygplats AB	50%						

Enhet	Ägd andel	Försäljning		Lån		Räntor o borgensavg		Borgen	
		Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare	Intäkt	Kostnad	Intäkt	Kostnad
Region Västmanland		34	437				1		
Folktandvården Västmanland AB	100%	129	34						
Svealandstrafiken AB	50%	308	0					1	
Nya Västerås Flygplats AB	50%	15	0						

Revisionsberättelse 2024 för Region Västmanland

Det här är Region Västmanland

Regionens bas är densamma som länets och omfattar tio kommuner. Både till yta och befolkningsstorlek är Västmanlands län ett av Sveriges mindre med 281 158 invånare. Sjukhus finns i Västerås (länssjukhus med tillgång till akutsjukhusets resurser) samt i Sala, Köping och Fagersta, och under 2024 fanns 28 vårdcentraler spridda över hela länet.

Region Västmanland är en politiskt styrd organisation med ledamöter som utses genom allmänna val. Regionfullmäktige, den högsta beslutande nivån i regionen, har 77 ledamöter som representerar hela länet. I Region Västmanland styr sedan valet 2022 Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. Regionstyrelsen, som kan liknas vid regionens "regering", leder och samordnar all verksamhet som regionen är ansvarig för.

Vill du veta vad som händer?

Välkommen att lyssna på regionfullmäktiges sammanträden. Tid och plats annonseras i lokalmedia och via regionens webbplats. Sammanträdena kan även följas via webb-TV på regionvastmanland.se. Protokollen från Regionfullmäktige och Regionstyrelsen kan beställas från Regionhuset eller läsas på regionens hemsida, regionvastmanland.se.

Om du vill veta vilken politiker som ansvarar för ett visst område, läs mer på hemsidan regionvastmanland.se. Där finns även namn och e-postadresser. För att ställa en fråga till en politiker, ring 021-17 30 00, e-posta till region@regionvastmanland.se eller skriv till Region Västmanland, 721 89 Västerås.

Vill du veta mer?

Besök vår hemsida www.regionvastmanland.se. Här kan du läsa mer om regionens verksamheter, och du hittar även plan- och budgetdokument, delårsrapporter mm. Det finns även en regional ingång till 1177 med information och tjänster som gäller vården i Västmanland.